

ВИКТОР ПЕЛЕВИН

ОРДЕНЪТ НА ЖЪЛТИЯ ФЛАГ

Част 1 от „Пазителят“

Превод от руски: Олга Дамянлиева, 2016

chitanka.info

Император Павел I, великият алхимик и месмерист, не беше убит от заговорници — превратът бе само постановка, която му помогна незабелязано да напусне Петербург. Павел Алхимик премина в новия свят — Идилиум, сътворен от гения на Франц-Антон Месмер — и стана първия му Пазител.

Вече трети век Идилиум се крие в сенките на нашия свят, оставайки свързан с него по особен начин. Опазването на Идилиум е дело на Пазителите, които през времето се сменяха многократно. Всеки следващ трябваше да узнае тайната на Идилиум и да открие за себе си какво представлява той самият...

За какво всъщност е тази книга зависи само от читателя и неговия избор.

*Що е щастие?
Не се боя — това ми стига,
през нищото аз влача своята
празнота,
а дяволът душата ми чертае
сякаш книга,
стремглаво кат с тризъбец по
вода.*

Поезия на
монасите^[1]

**ОРДЕНЪТ
НА
ЖЪЛТИЯ ФЛАГ
ТАЙНИТЕ МЕМОАРИ НА**

ПАЗИТЕЛЯ АЛЕКСИС II
ДАЛАЙ ПАПА
И ВЕЛИК МАГИСТЪР
СЪС СПОМЕНИ И РАЗМИШЛЕНИЯ,
ИЗЯЦНИ СЛОВА
И УМОПОСТРОЕНИЯ
IDYLLIUM
CCXVI A.D.F.A

*Портрет на руския император Павел I. Неизвестен автор (ок. 1790 г.).
Министерство на културата на Руската федерация*

[1] Приписва се на Николо I. Според друга версия е написано от Павел Алхимик и Николо I го е променил под влияние на декадентите. Предполага се, че в изгубения Павловски оригинал е било: „да влача своя кръст Малтийски в тъмнината, // а Троицата в тоя час рисува ми душата, // стремглаво кат с тризъбец по вода.“ В полза на тази хипотеза е това, че в Стара Русия по времето на Павел действително били разпространени тризъбците. Срещу тази версия е усещането за двузначност на термина „Троица“, изречен от устата на Павел Алхимик. — Б.а. ↑

ПРЕДГОВОР

Дълго премислях дали имам право да пиша за себе си, предишния, от първо лице. Сигурно не. Но в такъв случай изобщо никой няма право да го прави.

Всъщност всяко свързване на местоимението „Аз“ с глагол в минало време („аз направих“, „аз помислих“) съдържа метафизична, а и направо физическа подмяна. Дори когато човек разказва за случилото се преди минута, то не е станало с него — налице е вече друг поток от вибрации, течащ в различно пространство.

Затова според мъдри хора човек устата не може да си отвори, без да изрече лъжа (ще се върна пак към тази тема). Променя се само количеството неистина.

Когато някой казва: „Вчера пийнах повечко и сега ме боли глава“, това е допустима лъжа, макар че между вчерашния жизнен кавалер и днешния мъченик махмурлия най-често не е останала дори и визуална прилика.

Обаче когато човек например споделя: „Преди десет години взех назаем хиляда гюлка за покупка на вече изгорялата към момента къща“, то това изречение изобщо няма никакъв смисъл, освен за пред съда — погледнато отвсякъде, бившият кредитополучател и изгорялата къща вече по нищо не се различават.

Имам намерение да разкажа за себе си като млад — разбира се, по-правилно би било да напиша за „Алексис“ (моето официално име) или поне за „Алекс“ (нещо като смесица от гръцки и латински, означаваща „беззаконник“, както се шегуваше моят куратор Галилео).

Но да наричаш героя, когото истински познаваш отвътре, „той“, си е чиста проба претенция за литературност: историята губи достоверност и започва да изглежда като измислица дори и за самия разказвач.

Затова реших да пиша от първо лице. Но ви моля да имате предвид, че героят е млад и наивен. И някои от мислите бих могъл да му ги приписвам ретроспективно.

„Аз“ в този смисъл е нещо като телескоп, през който днешният аз гледам на подскачащото в пространството на моята памет човече, а човечето гледа мен...

С голяма почит посвещавам творбата си в памет на Павел Велики, императора алхимик, неразбран на Старата земя — и напуснал я в името на по-добра съдба. Като предговор слагам откъс от тайния дневник на Павел — нека той послужи като уводно есе към моя разказ и така ме избави от необходимостта да давам исторически справки.

Алексис II де Кижe^[1]
Пазителят на Идилиум

[1] Името Кижè се среща в исторически анекдот от времето на царстването на император Павел I, а също и в едноименната повест на Юрий Тинянов. (Всички бележки, без изрично упоменатите, са на преводача.) ↑

I

ЛАТИНСКИЯТ ДНЕВНИК НА ПАВЕЛ АЛХИМИК Ч. 1 (ПСС, XIV, 102–112, ПРЕВОД)

1782 Г.

DE DOCTA IGNORANTIA^[1]

Вселият брат Фридрих^[2] (по-точно би било да го наричаме чичо, но масонството не предполага подобни обноси) пише, че пътешествието из Европа, което предприех под името граф Северен, би могло да влезе в помагалото му по военни хитрости. Фридрих вероятно е замислял този труд, когато маршал Хеморой го е изненадал в тил, лишавайки го и от последните гръцки удоволствия.

Но в действителност моята задача не е толкова тежка, колкото си мисли той — коронованите европейски лицемери са така запленени от своето хитроумие, че да ги излъжеш изобщо не е трудно, дори и за невежите (към които искрено отнасям себе си, следвайки Николай от Куза).

Илюминатите — най-вредното и коварното от днешните европейски течения — къде повече заслужават да заемат своето място в книгата на Фридрих. Тяхната тактика е забележителна — те се маскират като масони, проникват в техните ложи и постепенно ги разяждат отвътре; казват, че така постъпват някои насекоми паразити, снасяйки яйцата си в още жива гъсеница. Уви, илюминатите са далеч от истинските Дела — те мислят само за власт и пари. И затова не е срамно да се постъпи с тях точно така, както те самите постъпват с гъсеницата на масонството.

След седмица във Виена ще бъде приет за илюминат. Ложата ще си мисли, че приобщава бъдещия император на Русия към своите редици — а с мен и нейната огромна територия, и армия. Но аз ще превърна илюминатите в таен лост на Братството. И с този лост съвсем скоро ние ще преобърнем земята. Нашият Архимед ще бъде брат Франц-Антон, а опорната точка ще му дам аз. Опитните резултати са толкова обнадеждаващи, че няма никакви съмнения за успеха.

Ето това накратко е моята днешна „Мъдрост на Невежия“.

1783 г. (1)

AURORA BOREALIS^[3]

Мислех си, че брат Франц-Антон вече с нищо не може да ме учуди. Но това, което видях в Париж, ме изуми до най-съкровените кътчета на душата. След неговото откритие всички наши предишни планове — колкото и величествени да ни се струваха — сега изглеждаха нищожни. Възможно е нещо съвсем различно — и грандиозно. Всички суперлативи в човешките езици не могат дори да се докоснат до него.

Брат Франц-Антон изпитва съмнения — той казва, че нашата власт над Флуида не е достатъчна. Може и да е странно, но моят най-близък съмишленик в Братството, който веднага прие моя план, е брат Бенджамин.

Може би дивата посърнала шир на Америка (Бенджамин изпълнява в Париж задълженията на американски пратеник) настройва ума така, че изчезва чувството на страх, което е присъщо и на някои руснаци, не особено ценящи живота си. А набиращата сили диващина, прииждаща от всички страни, принуждава нашите антиподи да мислят за бягство точно така, както го правим ние, европейците, прегърбени под тежестта на своята изтънченост.

Брат Бенджамин е доста колоритна личност. Тук се подиграват на кожената му шапка, а той е омагьосан от Версай и Трианон. Предполагам, че от него би станал нелош крал на Америка — или поне, както тук се шегуват, *Le Duc des Antipodes*^[4]. Великолепна двойка — *Le Comte du Nord et le Duc des Antipodes*^[5].

Да си следовник на брат Франц-Антон е изключително модерно в момента. Освен висшата аристокрация и краля, посветени в тайната, той има немалко последователи сред простолюдието. Те под думата *mesmerisme* разбират нещо диво като правене на магии и баене на врачки в затънтени кътчета на Русия.

Това е смешно, но и много мъдро, понеже в тайната вече са посветени толкова много хора, че да се скрие напълно би било невъзможно. По-добре да се маскира с погрешни понятия, които хората на нашето столетие радостно консумират, пълнейки с тях своя разум.

От брат Франц-Антон може да узнаем не само за изкуството на властта над Флуида, но и за тази широко отворена във всички посоки потайност. Да последваме неговия пример — ще скрием грахово зрънце истина в езеро от лъжа.

Новата ложа, създадена от нас, ще носи името „Световна Аврора“. Тя ще пропагандира лъжеучението, познато сред хората като *mesmerisme*. Но истинското майсторство за управляване на Флуида ще бъде достъпно само на скрит в лоното на ложата орден, който ще наречем *Aurora Borealis*. Само избраните ще видят светлината на тая Аврора. Нека истинската зора изгрява под закрилата на измислената, споделяйки част от нейното име.

А ако и това не е достатъчно, за да скрием Тайната, то има един точен и сигурен начин; избива ме на смях, като се сетя за него: вече приехме в редиците си Калиостро и за много кратко време той със своите тестикули ще вдигне толкова много празен шум, че истината ще забравят дори и тези, на които по случайност е станала известна.

1783 г. (2)

Съвременните учени приветстват отричането на възможността духът да въздейства на материята — това някак си като че ли ги освобождава от юрисдикцията на Римския папа.

Днес на събранието на ложата един от онези умници сред братята подметна на Франц-Антон, че чрез методите на науката може да се наблюдава само как един материален обект оказва влияние върху друг — всичко останало е просто подвластно на вярата. А Франц-Антон доста развесели публиката, задавайки следния въпрос:

— У вас, приятелю мой, появяват ли се желания да пийнете вино или да погледнете през прозореца?

— Да — отговори ученият. — Случва се.

— И вашата ръка се протяга към бутилката или към райбера, нали?

— Точно така — последва отговор. — И предусещам какво ще ми кажете по-нататък, многоуважаеми братко, обаче това е само въздействие на чисто материални фактори, като жажда и застоен въздух, върху мускулите на тялото ми.

— Тогава — каза Франц-Антон — разгледайте следния казус: някакъв си Карл V решава, че честта му е накърнена, и на следващия ден стохилядна армия с оръдия, тежаци няколко хиляди фунта^[6], преминава границата. При това конете, влачещи оръдията, обилно наторяват всички пътища наоколо... Нима това не е въздействие на духа върху материята?

Ученият премълча.

— Аз специално говоря за оборски тор — продължи Франц-Антон, — защото съм забелязал, че при спор с жреците на материята по незнайни причини точно тази субстанция влияе върху въображението им по най-убедителния начин...

Когато останахме в кръга на посветените във висшата тайна, Франц-Антон като че ли във връзка с този виц каза няколко думи за природата на Флуида. Записвам ги дума по дума, докато помня.

— Между материята и духа има много ясна и непроходима пропаст, чието съществуване признават мислители от всички векове. Също така определена и неоспорима е връзката между тях. Преди мислих, че Флуидът е точно това, което свързва материята и духа. А сега смятам, че Флуидът е нещото, от което възникват и материята, и духът. Точно по тази причина той може да служи като мост между тях. Да отправяме мисълта си по-нататък няма смисъл — съхранете почтително невежество за всичко останало... *Chute, monsieurs, chute*^[7]...

1783 г. (3)

Не всички илюминати са под наш контрол — има и такива, които се опитват да ни пречат. Колкото и да е невероятно, но те смятат, че това е техен дълг пред Върховното същество (като такова те обикновено подразбират Бафомет^[8]). Те направиха опит да убият Франц-Антон: изпратиха при него с тайна цел италианец бретъор, обигран майстор във фехтовката.

Колко лекомислено от страна на Франц-Антон да приеме това предизвикателство! Но бретъорът го нарече *ciarlatano*^[9] — рядка италианска ругатня, която, за жалост, Франц-Антон познава. Едва вчера той се подиграваше на Карл V — а днес видя в случилото се *point d'honneur*^[10]. И при това най-разумният от хората, които познавам! Да се препъне по великия път от собствената си измислица...

Впоследствие всичко се разви още по-нелепо. Двубоят беше таен, но аз намерих начин да присъствам. Бретъорът беше настроен много решително — разбрах това, разменяйки с него няколко думи. Лицето на Франц-Антон издаваше ясното му намерение да играе ролята на благороден джентълмен докрай и, най-вероятно, щеше да бъде убит.

Трябваше да направя избор и го сторих: тъкмо почнаха и аз парализирах фехтовача със силата на Флуида — и така сполучливо притиснах мускулите му, че горкият,

преди да успее да направи и един удар, падна върху шпагата на Франц-Антон. За щастие, той я държеше под желания ъгъл.

Франц-Антон не забеляза нищо — дуелите за него бяха новост и освен това бе много развълнуван, виждайки кръвта. Но фехтовачът разбра всичко. Когато се наведох над него, той изхриптя:

— Не знам с каква сила ме погубихте, господине, но сега ще се спусна до дъното на ада, за да я обладая. А след това ще се върна и ще отмъстя!

Животът му тежи на съвестта ми. Никога няма да забравя очите на нещастния човек. Той беше жесток убиец — но заслужаваше да загине от удар на шпага. Впрочем, формално погледнато, той от такъв и издъхна.

Казват, че когато човек загива, обзет от жажда за мъст, то духът му наистина може да навлече сериозни неприятности. Но най-важното е, че Франц-Антон е жив. И сега смята себе си за герой дуелист. Както обича самият той да повтаря — *monsieurs, chute!*

Разбирам кралете, забраняващи двубоите, заплашвайки участниците с тежки наказания. Наистина понякога е жалко, че не сме в Русия. Трябва бой с пръчки, само бой.

1784 г.

Великото дело е пред завършване. Не мога да повярвам колко много е направено — понякога се събуждам и мисля, че всичко това е било сън. Но достатъчно е да прекарам един-два часа в лабораторията и се възвръща увереността ми в успеха.

От брат Франц-Антон пристигна новата Шапка на могъществото, скрита в обикновена черна триъгълна шапка. Отворената метална конструкция е по-удобна и по-лека, но тази става за носене, без да събужда излишно любопитство. Връзката с медиумите е стабилна и не зависи от огромното разстояние помежду ни.

Флуидът дава несъмнена власт над неодушевената материя — и тази власт е такава, че е твърде голяма дори за император. Но по какъв начин да вложим душа в това вещество? Как и с какво ще съживим новия свят?

Трябват всекидневни опити; не бива да се губи и минута за безполезни почивки — по-добре да те нарекат налудничав затворник, отколкото да изпуснеш великата цел.

Брат Бенджамин съобщава, че илюминатите под негово ръководство подготвят грандиозен метеж в Париж. Той пише:

„Това ще бъде не обикновен бунт на всякаква сган, а първа по рода си революция, неукротим вихър от цветове и багри, нещо като огромен оцветен с кръв карнавал, към който незабавно ще се присъединят всички празни умове, смятащи се за свободни поради покварата си.

Решението е много жестоко, но разумно: тези, които знаят тайната, но не ни последват, ще трябва да умрат. Брат Луи, който не прие нашия план, за съжаление, също. Това ще ни позволи бързо и без спънки да довършим започнатото и да прикрием следите.“

Не се съмнявам, че замисленият метеж ще успее. Подготовката ще трае няколко години; на първо време брат Бенджамин ще ръководи всичко лично, пресичайки всяко несъгласие със застрашителни демонстрации на Флуида.

Надявам се, че ще получим прошка от Висшето същество, защото великите дела изискват големи жертви.

Уви, не сме били смирени като гълъби.

Ще можем ли да постигнем мъдростта на Змея?

(Записките от 1785 до 1801 г. се смятат за изгубени)

МАРТ 1801 Г.

Следите от моите занимания в лабораторията са заличени; петербургският заговор, в който любезно ми помогна английският пратеник, е готов. Никой не смее да противоречи на Великия магистър за неговите малки чудатости. Киж знае какво му предстои, но напълно ми вярва. Думата на императора все още се зачита.

Всичко, което ми е необходимо — таблиците с модусите на Флуида и няколко ръкописа, — се събра в малко походно сандъче. Останалото ще приготвим на място.

В една от стаите на Михайловския замък^[11] от Флуида изградих подобие на врата, позволяваща да преминавам в моята отдалечена лаборатория в Идилиум. Стаите в замъка и лабораторията са абсолютно еднакви по форма; сядайки върху стол на едното място, мога да стана от същия стол на другото. Благодарение на това моите опити продължават без прекъсване. Никой не може да ме последва. Щом затварям невидимия проход, той веднага изчезва.

Какво ли ще помислят за тази стая, когато я видят? Сигурно ще я сметнат за място за тайни срещи — или за камера за изтезания (хвърлих на пода щипци за захар и камшик, за да дам храна на любознателните умове). Толкова странно е да се види празен приютът на моите безсънни нощи... Оказва се, че тук има много повече пространство, отколкото си мислех.

Киж трети ден спи на походно легло в моята спалня. Вратите са отключени, стражата разпусната. Киж казва, че изобщо не изпитва страх — но причината най-вероятно е в опиумната тинктура, към която е доста прирастен. Ще изпълня даденото му обещание.

Нека пияните заговорници се забавляват от мисълта, че са убили магистъра на Малтийския орден. Ако имах желание, бих могъл да ги намушкам на обикновена клечка за зъби, преди те да успеят да се изплашат, но не ме блазни мисълта да впечатля няколко миришещи на лук офицери,

които дори не спазват своята военна клетва. Нека ги съди Върховното същество.

А моята награда е в това да премина по земята незабелязано — така са постъпвали мъдреците от всички времена. Това е сложна задача, особено за този, който е роден с хермелинова мантия. Но мисля, че успях.

Тук аз бях императорът. В Идилиум всеки ще стане такъв.

Pavel I.

[1] „За ученото незнание“ (1440) — философски труд на Николай от Куза (1401–1464). ↑

[2] Франц (Фридрих) Антон Месмер (1734–1815) е австрийски лечител, открили практически използвал през XVIII в. човешките флуиди, които той нарича животински магнетизъм. ↑

[3] Зора на севера (лат.). ↑

[4] Херцог де Антипод (фр.). — Б.а. ↑

[5] Граф Северен и Херцог де Антипод (фр.). ↑

[6] Един фунт е приблизително 0,5 кг. ↑

[7] Падение, господа, падение. ↑

[8] Херметико-кабалистичен символ, най-известният масонски идол. ↑

[9] Шарлатанин (ит.). ↑

[10] Въпрос на чест (фр.). ↑

[11] Построен за император Павел I. В този замък императорът е убит на 12 март 1801 г. ↑

II

Фелдегерът^[1] с червената калимавка наклони красивото си лице към прозорчето на самоходната карета и каза:

— Пътят до станцията не е чак толкова дълъг, господине. Ще ви дам съвет — започнете покаянието още отсега. Така няма да ни се наложи да чакаме насред полето, докато го завършите...

Съветът му бе доста настойчив: той просто затвори прозорчето, когато завърши, и аз останах на тъмно.

Преди лична среща с Пазителя душата трябва да се пречисти, да се извърши т.нар. Голямо покаяние — да премислиш живота си и да се разкаеш за извършените грехове (да ги „преосмислиш“, както поясняват монасите на Жълтия флаг).

Разбира се, ако това се върши добросъвестно, припомняйки си всяка стъпкана мравка, ще се наложи Пазителят да чака твърде дълго, затова на практика се препоръчва т.нар. бързо Голямо покаяние: покаяващият се осмисля само онова, което изплува от паметта му от само себе си. Ако се покаява солик, той си припомня създадения от него самия свят — и оплаква недостатъците му.

Но двадесет и две годишната ми съвест бе не просто чиста — тя дори веднъж не е вадена от калъфа, в който се съхранява. При моя начин на живот никога не е имало повод за това, тъй като аз бях от рода Де Кижe — което се считаше едновременно и за висша чест, и за проклятие.

Проклятието на рода ни е в това, че всички Де Кижe са обречени да живеят в Идилиум. Те не могат да се оттеглят в личното си пространство. Но пък е известно съждението на диалектиците за нас: ако ти си Де Кижe и си израснал в Идилиум, то по този начин той е твоето творение, поне отчасти. Затова при подобни религиозни процедури ни се налага да мислим за Идилиум и да се покаяваме за недостатъците му (или за това, което поради неразумността си приемаме за такива).

И точно с това се захванах.

Идилиум, мислех си, без да бързам, е голям остров или малък континент, на който както му харесва. Благодарение на особеностите на релефа тук има множество различни климатични зони. Наоколо е море. Околосветски пътешествия никога не е предприемал, но ако все пак го направим, то на нашия свят вероятно ще му се наложи да се раздели с приятната неопределеност на своя статус и да се превърне в залято от водата кълбо.

Столицата ни носи същото име — Идилиум, въпреки че имаше много опити за преименуване: ту на Пауловил, а даже и на Архатопавловск (което според мен намирисва на истинска Асирия). Най-изящен за мен от предлаганите варианти бе Светопавловск, но и той не успя да се наложи. Причината вероятно е в това, че терминът *Idyllium*^[2] е въведен от Тримата Възвишени — и няма по-добър начин за увековечаване на паметта на някого от тях.

Столицата ни е доста скучна. Тук постоянно се навъртат предимно чиновници и монаси, посветили се на защитата на мирозданието и постигане на тайните му. Те са членове на ордени „Жълтия флаг“ и „Желязната бездна“ (лесно се различават по татуировките; освен това при първите медитативните резонатори са като малка медна глава, а при вторите това е череп).

На тези ордени дължим твърде много — по отношение както на техниката, така и на културата. Именно те са създателите на *Corpus Anonimus*, както наричат съчиненията на монасите — писатели и поети, дали обет за анонимност. Но не само монаси живеят в столицата — всеки може да се засели тук, и има доста хора по улиците.

Като казвам „обречен да живееш в Идилиум“, това не означава, че участието на Де Киж е чак толкова горчива. Идилиум си е напълно щастливо местенце и няма причини да бягаш от него. Това е централният кръстопът на света — възелът, който прави възможно съществуването на цялото разнообразие на базиращите се на него лични вселени.

Ако живеещият в Идилиум човек усеща в гърдите си свобода и сила (а това винаги зависи повече от вътрешни, отколкото от външни причини), а и е надарен с фантазия и воля, то Флуидът ще е благосклонен към него — и човекът получава възможност да извърши онова, което по примера на Бенджамин Певеца наричат „coming in“: да създаде собствен свят. С тази цел той се усамотява на някоя от

неопределените ни граници — морски бряг, пустиня, горски гъсталак или която и да е от „вътрешните територии“, както наричат подходящите за тази цел места.

Той се заселва в обикновена колиба, избира си благоприятна за съзерцаване посока и обърнат с лице натам, се съсредоточава върху образите на света, където би искал да иде. Ако душата му е чиста, а съсредоточаването е достатъчно силно, Ангелите се съгласяват да му помогнат и Флуидът vyplъзва мечтата му в реалност, отваряйки пред него вратата към новия свят.

Тези хора ги наричат солики (изглежда, терминът произлиза от бракосъчетанието между думите „solus“^[3] и „стоик“^[4], но монасите поети виждат в него „солта на четирите велики елемента — земя, вода, въздух и огън“). В официалните писания „каминг ин“ е прието да се нарича Велико приключение, но този израз се използва много рядко.

Понякога соликите се завръщат от личните си пространства — най-често за малко. На улицата веднага може да познаеш завърнал се солик по леко дивия поглед и необичайния външен вид — от напълно отнесен до прекомерно изтънчен.

Соликите са уважавани. Общоприето е, че Тримата Възвишени, нашите бащи-основатели, са първите такива. Но в пълна степен това се отнася, струва ми се, единствено към Бенджамин Певеца заради връзката му с музиката. При Павел и Франц-Антон нещата са по-сложни: светът, към който те изведоха избраните от Старата земя, не би могъл да се определи като нечий индивидуален проект, защото сега всички ние го продължаваме.

Франц-Антон дори го наричат новата същност на Бога Творец. Но нима да бъдеш Творец е лично приключение? Живите същества от ковчега надали са съгласни. Впрочем теолозите лесно решават този проблем, такава им е работата — само си отваряй ушите.

Каретата силно се тресеше по дупките на пътя и поради това мислите ми бяха някак си накъсани. Мислех си, щом все пак ми се е паднало да се покайвам за Идилиум, трябва задължително да се оплача, че никога не са ми достигали нашите пари — глюките.

Glück на немски значи „щастие“. Нашата разплащателна единица е изобретена лично от Павел Велики, който бе склонен към педантична буквалност: тази валута не е обезпечена нито със съхраняващото се в банката злато, нито с проливащата се по света кръв, нито и с износа на

хаос към други земи, както в различни времена са практикували сребролюбците от Старата земя — а непосредствено с изпитваното щастие.

Определена доза щастие може да бъде извлечена от монета с всякакъв номинал с помощта на най-просто устройство — глюкоген, предлаган обичайно на символична цена — точно един глюк. Самата монета след използване почернява и на нея се появява символът „Щ“ — тоест „погасено“. След това тя става само за претопяване — повече няма да я приемат нито хора, нито търговски автомати.

Глюкоген във вид на изящна лула от кост имах от десетгодишен — беше подарък за рождения ми ден. А виж глюки за използването му почти не са се появявали. Те по мнението на учителите ми биха могли да попречат на образованието ми.

Популярната глупост „Глюки на децата не им трябва“ — неизвестно защо у нас е приемана за мъдрост. Напротив, господа, обратното е — точно на възрастните не им трябва глюки. Те могат да донесат истинско щастие само на дете: за него разпускане на монетата в глюкогена наподобява кратко и интересно морско пътешествие.

Колкото по-възрастни ставаме, толкова по-малко радост ни носи тази процедура — богат старец би я усетил като гъдел, при това неособено приятен. Затова възрастните рядко сублимират глюките за щастие просто така, а ги пестят и събират — за да си купят някоя ненужна вещ, която според тях трябва да им донесе същото това щастие.

На всяко хлапе обаче му е ясна глупостта на подобна трансакция, произлизаща от уравненията на духовната физика: в закупения предмет не може да се съдържа повече щастие, отколкото в изхарчените за него глюки, тъй като част от съдържащото се в монетите щастие неизбежно ще бъде изразходвано за социални търкания и други разходи.

Но при различните възрасти щастиято има различен вкус, понеже е продукт на собствената ни енергия — дори самият Павел Алхимик не би могъл да промени това. За старчоците инвестициите вероятно са най-добрият изход. Затова е символично, че в поименните ценни книжа с голяма стойност никакво щастие вече няма — въпреки че всяка от тях може да се размени за цял чувал глюки.

Друго интересно нововъведение на Павел бе Единният култ, в който след Трансмиграцията бяха обединени светините и идеалите на

всички религии (което, за щастие, бе съпроводено с унищожаване на повечето от религиозните забрани).

Единният култ има сложна теология, но същността му най-добре изразява фразата, която съм запомнил още от невръстна възраст от една детска книжка:

Някой, обръщайки се към Бога, ще каже „Йехова“, друг — „Аллах“, трети — „Иисус“, четвърти — „Кришна“, пети — „Брахма“, шести — „Атман“, седми — „Върховно същество“, осми — „Франц-Антон“ Но Бог ще чуе само „ей-ей“ — и то ако много ти провърви...

Разбира се, в книжката се шмекеруваше — числото „осем“ в Единния култ се смята за щастливо и сакрално. Главен символ на Култа стана т.нар. павловски (бившият малтийски) осмоъгълен кръст — обединяващ в раздвоените си лъчи християнското пресичане на божественото и земното с благородния осмократен път на последователите на принц Сидхарта^[5].

А за мен най-спорният елемент на новата религия е метафизичното положение за божествеността на Франц-Антон, единия от Тримата Възвишени. И трябваше да го разбирам не алегорично, а буквално: Франц-Антон е преодолял физическото и е станал поток от благодат, изливащ се към Идилиум (и същевременно в самия Идилиум). От гледна точка на високата догматика ние всички сме просто мисли, случайно появяващи се в главата му.

— Господ Франц-Антон вече не управлява сам Флуида — уверено отговарях по време на уроците. — Той се е оттеглил към абсолютното спокойствие, равновесие и ненамеса. Той позволява на нещата да се променят в съответствие със собствения им път...

Несъмнено малцина са вярващите в това: трудно е да обосновеш трансформацията на физическо тяло в благодат по друг начин, освен разчитайки на същата тази благодат, получена при подобна трансформация. А Павел Велики и Бенджамин Певеца по някаква причина нямаха божествен статус (но някои от теолозите твърдяха, че с гласа на Бенджамин пее не друг, а самият Господ Франц-Антон). Павел обаче бе просто първият Пазител.

Но за прекалено смели разсъждения по темата можеше да си издействаш добра порция удари с пръчка, а и не само ако си дете: определеният от Павел ред свято се спазваше. Павел също така беше на

мнение, че теолозите и философите следва всяка седмица да бъдат бити с пръчки, за да се върнат към фундаменталната дихотомия „материя-ум“, която те, пренебрегвайки личната си духовна практика, имат склонност да забравят в своите емпирии^[6].

Мислех си впрочем, тресейки се в тъмнината по дупките на пътя, че прекалено дългото покаяние за дребните несъответствия на Идилиум е неуместно от моя страна — та нали не съм го създал аз, а Тримата Възвишени. Аз просто съм израснал тук. И все пак не е зле леко да се престараяш. А приключвайки с покаянието за Идилиум, мога да се захвана с покаянието за своя род и лично за себе си.

Това няма да е трудно.

Има хора, оставили доста голямо потомство. Сред редиците им е и нашият родоначалник, носещ обикновената руска фамилия Киж (това е било преди времето на Антонио III, когато се разпространи модата за имена, преиначени по френски, италиански или античен маниер).

Киж, прочут със своето разпътство (с „велик разврат“, както удачно се бе изразил някой от преводачите на Светоний^[7]), бил сред съмишлениците на Павел Велики и му оказал навремето неоценима услуга. Той взел от съдбата наградата си в натура, тъй като произхождал от гвардейските офицери и в живота ценил най-вече неговата влажна коренна същност. В края на краищата той извършил някакво пазено в дълбока тайна престъпление — за което ние, потомците, и до ден-дневен плащаме.

Киж имал над петстотин любовници. Същото се говореше впрочем и за Павел, но докато Павел обичайно го оприличаваха на Кришна, нежно свирещ на флейта за пастирките, то Киж — на буйстващ луд, предизвикващ скандали в публичен дом; тук се спотайваше необяснима несправедливост, заради която нашият род, бидейки сред най-знатните в Идилиум, се смяташе едновременно с това някак си за непристоен.

Всички Де Киж са приковани от съдбата към мястото на раждането си — където сякаш изкупват неясната вина на прародителя. Много от старшите бюрократи, служещи в канцелариите на Идилиум, и всички без изключение Пазители произхождат именно от нашия род (имаше шега, че към него също принадлежат и Ангелите на Елементите — това, разбира се, е глупост, но дава представа за нашата вездесъщност).

Строгото възпитание през детството е залог за щастие в зряла възраст. Просто защото на подминатия от насладите дълго няма да му омръзне всичко онова, с което би се преситил човек, потъвал в развлечения още от младенческа възраст.

Обичайно Де Кижe се възпитават в манастир, а при навършване на двадесет и две години им доверяват някоя отговорна длъжност. Често това извършва лично Пазителят. Тогава в живота им се появяват обикновените човешки радости, но до този момент те почти отсъстват.

Аз израснах във фаланстера^[8] „Птица“ в близост до един от манастирите на „Жълтия флаг“ (когато навърших дванадесет, бях записан в този орден с чин шива, за което, разбира се, нямах нито земно, нито небесно право). Отнасяха се с мен строго. Заедно с мен растяха няколко други манастирски деца мои връстници, а може би и роднини.

Аз не бях сред тях нито най-силният, нито най-слабият (същото се отнасяше и за умствените ми способности). По мнението на възпитателите така човек се развива най-добре: не се чувства непълноценен, стреми се да достигне онези, които са по-бързи, по-умни, по-весели — и малко по малко се учи да преодолява себе си.

Заедно с всички тренирах концентрация, учих стихове, миех чинии в кухнята, зубрих историята на Катаклизма и Възраждането, метях двора и даже пасях известно време манастирските свине, което тогава предизвикваше у мен отвращение, а днес ми изглежда идилично и мило. И освен това като всички деца с удоволствие довършвах отработилите срока си големи^[9] — от което днес се срамувам.

На дванадесет години ме прехвърлиха от фаланстера „Птица“ във фаланстера „Мечок“, разположен в планините, северно от столицата.

Помня първото си впечатление от него: пътуваме по планинския път — и след завоя над мен надвисва сякаш немислима сива язовирна стена, прорязваща каньона... Минава секунда и разбирам, че това не е язовирна стена — ние сме твърде високо, — а фасада на издигнато между скалите здание с нарядко разположени прозорци.

В тази язовирна стена прекарах следващите десет години. Отвътре тя се оказва неочаквано комфортно място — имаше спортна зала, две кафенета и дълъг басейн с морска вода. Беше сериозно училище за висшия елит. Обучавах се анонимно, както и преди.

Учеха ни на физическо съвършенство, древни езици и така нататък — както е обичайно за такива места. Решавахме дори квадратни уравнения (на мен ми изглеждаха по-скоро продълговати — и не постигнах никакъв успех в това).

Появиха се в образованието ми и технически специалности: през тези години праведността на медитаторите на „Желязната бездна“ бе възнаградена и в битата ни се появиха първите изчислители и умофони.

Помня как ги разглобявахме и от месинговите цилиндри изваждахме лентичките хартия с неразбираеми мантри на латински. Говореше се, че специално ги пишат с мастило, което напълно избледнява за две години — за да накарат купувача да си обнови модела.

Сега предполагам, че специално запечатваха спомена за тези досадни уроци в главата на бъдещия Пазител — за да угасне навеки интересът му към техниката. Ако е вярно, то целта бе постигната.

Но нас не ни интересуваха твърде много всички тези технически неща — ние най-вече се увъртахме около хубавичките прислужнички и сервитьорки, чийто наполовина монашески статус изобщо не бе пречка за нашето общуване поради спецификата на дадените от тях обети. Бедничките наистина обичаха работата с младежите, но бяха малко на брой и за благородната им жертва се редяхме на сериозна многодневна опашка, поради което съм свикнал да придавам на тази хигиенна процедура значение и ценност, от които сама по себе тя е лишена.

Във втория фаланстер към мен се отнасяха по-строго отпреди. Обяснявах си го с това, че учителите не ме харесваха, особено учителят по медитация. Макар и тренировките ми по концентрация да приключиха, от мен тепърва се изискваха невероятни усилия във визуализацията.

Например за няколко секунди ми показваха парадния портрет на тогавашния Пазител — Николо III, а след това трябваше да го опиша с всички подробности — от черната маска на лицето до мъничките рубини по нашийника на придворното куче. Ако не направех нито една грешка в отчета си, можеха да ме питат примерно за формата на линиите, с които са изрисувани канделабрите на златния полюлей.

За щастие, подобни проверки издържах без особени затруднения — определено имах талант за визуализация, а първите упражнения за развитието ѝ започнаха още в „Птица“.

Успехите ми по математика и физика бяха по-скромни. Пишех нелоши съчинения по литература, но учителят по словесност отбелязваше, че имам „беден стил и страх от актуален изказ“ (и досега не разбирам какво е имал предвид този трогателен поет неудачник, изпълнен със злъч, която така и не се алхимизира в мастило).

Рисувах прилично, но ме вбесяваха темите, давани на уроците: да се изобрази капителът на колона, главата на мраморна жена, да се възпроизведе с молив с всички подробности древен пейзаж, нарисуван с маслени бои (оригинала скриваха, показвайки ми го само за около две секунди, от което си vadex извода, че продължават да ме тренират върху визуализацията).

Разбира се, това даде резултат. Еклектичните символи на Единния култ ставаха обект на концентрацията ми само по време на изпитите — затова пък дотолкова развих дарбата си към края на обучението, че можех, затваряйки очи от скука, да си припомня някое красиво момиче и то оставаше насаме с мен толкова, колкото си исках. Приятелите ми не вярваха и завиждаха — за стимулация на въображението те имаха нужда от снимки и рисунки.

Бях на двадесет и две, когато най-накрая завърших второто училище (дълги години след това стандартният нощен кошмар за изпита, за който не съм подготвен, ме спохождаше в тесните сводести коридори).

И ето че за мен пристигнаха четирима фелдегери с червени калимавки, качиха ме в свръхкомфортна карета (макар и заради меката тапицерия отвътре да напомняше единична стая за луд) и ме подкараха към столицата, предлагайки ми да се покая, без да губя време.

Какво ме чака сега? Щастие? Или може би... смърт? Нямали да ме принесат в жертва по време на някой страховит ритуал, толкова таен, че никога дори да не съм чувал за него?

Стигайки в мислите си дотук, разбрах — покаянието е завършено. „Колко малко съм успял да съгреша — си мислих с ирония, — ставам за ролята на агнец.“

Фелдегирите напразно се вълнуваха. Все още не сме стигнали до станцията на въздушната поща.

Ако покаянието е минало успешно, Ангелите изпращат знак на каещия се и го обгръща дълбок сън. Така се случи и с мен — заспах сладко и непробудно и така и не забелязах как са ме пренесли от

каретата в пощенския монголфиер^[10], летящ към Михайловския замък: спомням си само дългия коридор, по който ме влачеха.

Когато се събудих, в изподраната кабина на монголфиера нямаше никакви фелдегери, а само бали с поща: възможно е моите страховити съпровождащи да са били нужни в случай че от мен при покаянието започнат да се изнизват бесове... Но не довърших тази си мисъл: през прозорчето вече се виждаха караулното на Михайловския замък и блещукащите му кули, озарени от утринното слънце, както и трептящите разноцветни флагове... Снижавахме се.

И така аз почти изцяло проспах първия си въздухоплавателен опит.

Не се вълнувах много преди аудиенцията: може би ще ме назначат като адютант към някой преуморен от делата чиновник — и какво толкова? Ще му върша работата, навлизайки постепенно в същината ѝ. Това с Де Кижe се случва под път и над път и се смяташе за възможно най-добър старт за кариерата: след смъртта на чиновника бившият помощник нерядко беше назначаван на мястото му. Но можеха, разбира се, да ме изпратят и при обикновените секретари.

Михайловският замък бе величествено огромен. Впрочем той не толкова ме потресе с великолепието си, колкото пробуди в гърдите ми някакво болезнено подобие на носталгия за великото минало.

На фронта сияеше златен надпис:

НА ТВОЯ ДОМ ПОДОБАВА

СВЕТИНЯ ГОСПОДНИ ПРЕЗ ДЪЛГИ ДНИ.^[11]

Знаех, че същия го има и на Петербургския замък и теолозите и досега спорят за значението му — но да разсъждавам за това ми се струваше безполезно. Михайловският дворец е построен от титани. Те можели да разговарят с Върховното същество на „ти“ и думите им наподобявали страховитото Слово, произнесено в началото на времената. Смисълът на речта им бил също толкова неизясним, колкото и значението на проехтяващ гръм, удар на мълния или слънчево

затъмнение. Как бихме могли да го осмислим от позицията на днешната нищожност?

Отведоха ме в приемната на Пазителя (не изпитвах интерес към предмети на старинното изкуство и не запомних нищо с изключение на плочите от малахит, покриващи пода) и ме оставиха в обществото на двамата пазачи и секретаря, облечен с обикновен оранжев халат без отличителни знаци. Помислих си: „Облеченият по такъв начин чиновник вдъхва доверие — трябва да го запомня.“

Приемната беше голяма светла стая, обзаведена удивително скромно. За атрибути на разкош биха се приели единствено монограмите по вратите към малката тронна зала: златни „D“ с лазурни краченца, превръщащи ги в „P“, на фона на кръстосаните червени фасции^[12] с брадвички.

Това бе някакъв римски символ, заимстван от Единния култ от древната история — най-вероятно затова, че без никакви усилия се разлага на „D“ и „P“ — акроним на думите „Далай Папа“ (една от множеството екзотични титли на Пазителя; най-красивата от които, струва ми се, е думата „Небедостиг“).

Секретарят, забелязал любопитството ми, обясни, че първоначално не е имало фасции — в оригиналния символ буквата „X“ се е пресичала с „P“. Смисъла му секретарят не помнеше, но ме увери, че с теологичната обосновка всичко е наред.

Разговорихме се. Оказа се, че секретарят също е завършил фаланстера „Мечок“, но колкото и да е странно, не открихме никакви общи познати.

Започнах да го разпитвам за чудесата на Михайловския замък — особено за знаменитата Стая на Безкрайния ужас, в която според легендата можел да влезе единствено самият Пазител (понеже съхраняваната в нея тайна може се настани само в неговата велика душа). Не се доверявах много на легендите — интересувах се дали не организират публични екскурзии в това помещение и ако е така, то как да се запиша.

— Не бързайте, млади ми приятелю — отговори вежливо секретарят, като миглите му припърхваха от едва сдържания смях. — Да се попадне в нея не е чак толкова сложно, трудно е да се излезе със здрав разум... А за екскурзии не съм чувал.

С това разговорът ни сам угасна и аз, укорявайки се за лекомислието си, затворих очи и се отдадох на самовглъбяване, подобаващо на важността на момента.

След около половин час разбрах, че секретарят и пазачите вече не са в стаята. Не съм забелязал как и кога са излезли. А после вратите с монограмите се отвориха. Сигурно е сработил някакъв механизъм, защото никъде нямаше хора. Видях коридор, който плавно завива надясно.

Някъде в дълбините му настоятелно прозвъня камбанка.

Не знаех какво да предприема — да дочакам ли завръщането на секретаря, или да вляза. Както първото, така и второто биха могли впоследствие да се окажат проява на неучтивост. Може би най-правилно би било да изляза от приемната.

Така и реших да постъпя, но вратата за навън се оказа заключена. Тогава си помислих: „Сигурно тукашният ритуал е такъв и част от него включва това, че неофита^[13] не го предупреждават за нищо...“ Камбанката в дълбочината на извития коридор прозвъня отново — крайно нетърпеливо, както ми се стори — и аз тръгнах по посока на звука.

Стените на коридора бяха украсени със същите повтарящи се монограми. През всеки няколко метра от стената стърчеше златна ръка, държаща факел с лампа, скрита сред красиво пречупващи светлината кристали. Като преминах покрай три или четири от тези факли, се спрях в недоумение.

Ставаше нещо странно. Коридорът завиваше надясно, свивайки се като огромен охлюв. Подобно нещо, разбира се, не е проблем да се построи. Но при такава геометрия коридорът по никой начин не би могъл да съществува съвместно с приемната — а би трябвало да се намира на нейното място. Сега вървах през същата тази стая, в която преди това съм седял. Или преди това съм седял в същия коридор, където сега вървах.

Реших, че това е оптична илюзия и докоснах стената. След това докоснах един от монограмите на Пазителя. „D“ бе от студено злато, крачето „P“ от стъкловиден емайл — също студен, но по различен начин.

Всичко тук изглеждаше истинско и центърът на коридора охлюв вече бе наблизил. Като последен опит докоснах светещите кристали над

лампата — веднага си отдръпнах ръката: те бяха нетърпимо горещи от благодатта. Тихо изругах, а иззад завоя долетя смразяващ смях.

Достраша ме. През ума ми прелетяха куп версии за случващото се и всичките тревожни. Най-вероятната от тях беше, че са ме упоили с предизвикващ халюцинации газ. Но тогава не бих могъл толкова свързано да строя тези хипотези. Надали той може да действа толкова избирателно.

Камбанката отново настоятелно зазвъня. Отхвърлих всички съмнения и страхове и решително тръгнах напред.

В дъното на коридора имаше златно кресло, покрито с тигрова кожа. В креслото седеше Далай Папа — Великият магистър на „Жълтия флаг“, Пазителят на Идилиум Николо III, облечен със същия оранжев халат като секретаря, но със символите на висшия медиум — и ме гледаше през прорезите на черната си маска.

Той не бе единственият, който носеше такава — вече съм виждал няколко високопоставени лица с подобни маски. Може би така е било прието в някакъв вътрешен орден, чиято униформа Пазителят облича по същите съображения, по които и владетелите от Старата земя се обличали като хусари (без да споменаваме, че никой не познаваше Пазителя в лице и той би могъл да се представя вечер за Харун ал-Рашид^[14]).

Помня от училище, че от богословска гледна точка към Далай Папа са уместни три обръщения: „Ваша Променливост“, „Ваше Безличество“ и „Ваше Страдалчество“.

Обикновено се използва думата „Безличество“, тъй като може да се отнася не само към лишената от постоянното „аз“ природа на Пазителя (която, както е известно, той споделя с всичко същностно), но и към маската му, което придава на това обръщение свеж либерално светски оттенък. Двете други титли, приравняващи Пазителя към други феномени на Вселената, се използват само в свещените документи — използването им при среща се смята за фамилиарност.

— Ваше Безличество...

Извърших пред Пазителя тройна прострация^[15] — както го изисква етикетът (обикновено завършилите държавните училища извършват ритуала пред празното кресло на Далай Папа). Като приключих, застинах на колене.

— Може да станеш — каза Пазителят. — Знаеш ли защо си тук?

— Не, Ваше Безличество — отговорих, докато се изправях.

— Ако с мен се случи нещо, ще се наложи ти да седнеш в това кресло. Ти си моят приемник. Така да се каже резервният Пазител. Изобщо не приличаш на мен.

— Аз...

— Надявам се — продължаваше Пазителят, — че в близките години няма да се стигне дотам. Но такава бе волята на Ангелите. Ти си тук най-вече благодарение на тях.

Той се подхилкваше, като че ли в това имаше нещо смешно.

— Нали си се досещал за какво те карат насам? Когато се покаяваше в каретата?

— Не — отговорих аз.

Не лъжех.

— Аз пък разбрах веднага — каза той. — Просто заради броя на мъченията, които ми се наложи да си спомня. Струваше ми се, че те задължително трябва да бъдат увенчани с някое окончателно и всеобхватно издевателство — като финален акорд в симфония. Сигурен съм, че и твоят живот не е бил сладък. Та нали си Де Киже. Ти наистина ли не си мислеше за нищо мрачно?

Спомних си, че етикетът изисква от събеседника на Пазителя пределна откровеност.

— Мислих — признах си аз. — За смъртта. Но съвсем за кратко.

Пазителят се разсмя.

— Ти, Алекс, си оптимист. Прекрасна черта за бъдещия Пазител. Постарай се да запазиш това си качество.

— Оптимист ли? — удивих се аз. — Струва ми се, че мислих за възможно най-мрачното.

Събеседникът ми поклати глава.

— Пазителят не е наместник на Тримата Възвишени, както ви учат — каза той. — Пазителят е военен. А за военния смъртта е почивка. Трябва да я заслужиш.

— Но може да стигнеш и незаслужено до нея.

— Да, често така и става — кимна Пазителят. — Как мислиш, защо през последните двадесет години никой от Пазителите не е провеждал *Saint Rapport*? Защо всеки път са го насрочвали и отменяли?

Въпросът ме прати в задънена улица. Никога не бях се замислял за това. Думите *Saint Rapport* почти нищо не означаваха за мен — нито

веднъж не бях го виждал. Последният беше проведен по мое време, но тогава бях още твърде малък.

Знаех, разбира се, че това е името на един от главните празници на Идилиум, за който много солики се връщат от личните си пространства. Това било красиво зрелище — Пазителят се появявал пред хората в старинен мундир от времето на Павел Велики, на кон и с шпага в ръка; ритуалът вероятно е означавал много за официалната ни идентичност — но никакъв смисъл, с изключение на карнавалния, в него не виждах.

— Икономисват се средства?

Предположението ми беше логично: знаех, че по време на *Saint Rapport* на централния площад за всеобщо удоволствие се сублимират огромно количество глюки и това събитие сериозно натоварва хазната.

Николо III поклати отрицателно глава.

— Не бихме издребнявали. Работата е в това, че двама от предишните Пазители, които се опитаха да проведат ритуала, бяха убити.

— Убити? — рязко издишах. — Никога не съм чувал някой от предишните Пазители да е починал от насилствена смърт.

— В интерес на истината е имало много повече такива случаи — каза Пазителят. — Ние просто ги пазим в тайна. Аз не съм първият, носещ името Николо III. С онзи, който беше преди мен, по нищо не се различавахме. Ти обаче си съвсем друг.

Това прозвуча съвсем зловещо и абсурдно — но веднага повярвах.

— Кой ги е убил? — попитах аз.

— Наричаме го Великия фехтовач.

— Странно име.

— Мнозина го мислят за обладан от мъст демон, упоменат в дневника на Павел. Аз лично не вярвам в това — необяснимо е защо фехтовачът се появи едва сега. Разбира се, може да се предположи, че последните две столетия той старателно е тренирал в ада. Кой е той всъщност, откъде идва и що за сила го управлява, не ни е известно. Може би зад Великия фехтовач се крие някой от великите солики, придобили невероятна власт над Флуида. Но в този случай Ангелите трябва да виждат как той създава вихър от Флуида, а те такава неща не засичат.

— Нещо друго известно ли ни е? — попитах аз.

Николо III безсилно разпростря ръце.

— Нищо. Фехтовачът се появява и изчезва неразбираемо как. Дори не знаем машина ли е, голем или живо същество. Знаем само, че произволно променя формата си.

— Вие самият виждали ли сте го?

— Да — каза Николо III. — Точно затова сега предимно седя в креслото. Мога да ходя, но не ми е особено приятно.

— Нима Ангелите не могат да ни защитят?

Николо III дрезгаво се засмя.

— Ангелите, да знаеш, сами се нуждаят от нашата защита. Особено сега... Но хайде днес да не задълбаваме в това, Алекс.

Аз не възразявах — на мен самия започваше да ми се струва, че през последните няколко минути научих прекалено много държавни тайни. Но един въпрос все пак ми се изплъзна от устата:

— Нима Ангелите не са всезнаещи? Не са вездесъщи? Не са всесилни?

— Не и в този случай — каза Николо. — Тук с нищо не могат да ни помогнат. Така че да бъдеш Пазител не е почивка, Алекс. Това е тежък и опасен труд.

— Готов съм да се подложам на опасността вместо вас, Ваше Безличество — казах аз с ръка на сърцето.

— Благодаря. Но природата на властта ни е такава, че това е невъзможно. Ти ще трябва да почакаш до моята смърт — която може би не е твърде далеч.

— Защо смятате така?

— След година ние ще се опитаме отново да организираме *Saint Rapport*. Ако не се получи, моето място ще заемеш ти... Ако мястото изобщо оцелее.

Аз се поклоних — да се отговори по друг начин на тези думи би било нетактично.

— Живей в усамотение — продължаваше Пазителят. — Никой не трябва да знае, че си мой приемник. Нека те смятат просто за мой син, който е завършил обучението си. Това ще ти отвори всяка врата и ще запуши всяка уста. Най-важното е, че ще си в безопасност. Ще гледат на теб като на обикновен пропиляващ живота си безделник.

— Какво трябва да правя? — попитах аз.

Черната маска на лицето на Пазителя не се промени, но по едва забележимото помръдване на клепачите му почувствах, че той се усмихва.

— Пропилявай живота си. Весели се и върви по пътищата на сърцето си, само гледай да не си прекършиш врата. Но да знаеш...

Николо III замълча и аз разбрах, че очаква от мен продължение.

— Върховното същество ще ти потърси сметка — тихо довърших аз.

Той кимна.

— Именно. Но това са си ваши работи, хе-хе. Аз ще помоля за друго — не прекратявай тренировките си по визуализация. Имаш великолепни данни и способностите ти ще бъдат от полза. Наставник ще ти бъде моят помощник и приятел Галилео — той те очаква в коридора. Ще имаш и други учители. За най-важното аз ще ти разкажа лично... А сега аз се сбогувам.

Пазителят с известно усилие се изправи, повдигна брадичката си и затвори очи. Раменете му потрепнаха няколко пъти и той замря. Стори ми се, че се превърна в собствената си кукла.

А после разбрах — изобщо не ми се е сторило. Сега пред мен наистина стоеше типичната кукла на Пазителя, от онези, които украсяват храмовете на Единния култ. Това бе впечатляващ начин за приключване на аудиенцията.

След трикратен поклон отстъпих заднешком, а когато куклата на Негово Безличество се скри зад завоя, се обърнах и тръгнах назад по коридора охлюв.

Веднага щом стъпих в приемната, вратите зад гърба ми се затвориха. В приемната както и преди нямаше никой. Отпуснах се върху стола и започнах да обмислям чутото.

Трябва да отбележа, че не бях въодушевен — по-скоро бях обзет от страх. Още от детството са ни учили, че животът на Пазителя е непрекъснат подвиг за благо на човечеството и беззаветна жертва на олтара на всеобщото щастие. Съдейки по стоическото отношение на самия Пазител към ролята си, това би могла да е не натрапчива пропаганда, а самата истина.

Както изглежда, моята мисъл за жертвоприношение по време на неизвестен ритуал беше пророческа. Чувствах се не толкова като принц наследник, колкото като жертвен агнец, на който са обещали да му

позлатят рогцата преди процедурата. Бях, разбира се, поласкан — но не бих възразил, ако ми бе отредена и по-скромна роля.

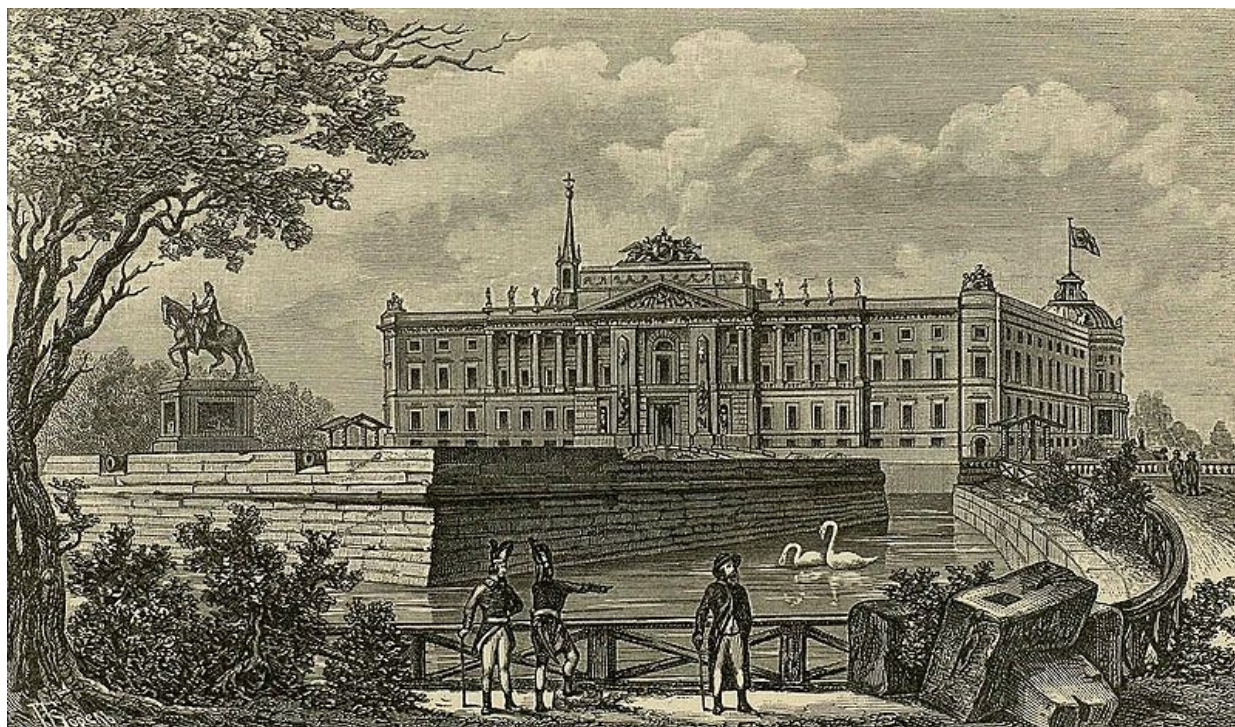
Естествено, обяснението можеше и да е по-просто. Може би Николо III просто цели да ме отърве от излишно нетърпение и ентузиазъм. Та нали това беше не негово решение, а на Ангелите. Той самият ми го каза.

Докато размишлявах, приемната започна да се изпълва с хора. Това беше випуск на някое училище — вероятно светско, съдейки по това, че младежите и девойките вървяха заедно. Триъгълната емблема на лилавите им роби не ми говореше нищо. Най-вероятно, с лека завист реших аз, са бъдещи солики.

Най-после в приемната се завърна секретарят. Той няколко пъти плесна с ръце, призовавайки към тишина. Когато наоколо се установи благоговейно мълчание, вратите с монограмите се отвориха.

Но сега зад тях коридора охлюв го нямаше. Там се виждаше малка тронна зала.

Подчинявайки се на любопитството, влязох след всички.

Михайловският замък през 1800 г. Гравюра на Август Иванович Даугел (1883)

Залата беше празна. Нито столове, нито пейки — само килимчета за прострация. До отсрещната страна имаше златен трон с хвърлена върху него тигрова кожа. Тронът също бе празен. А до него стоеше кукла на Пазителя в естествена големина. Същата като онази, с която наскоро се сбогувах. Трябва да кажа, че всичко това не ме учуди особено. Бях слушал множество загадъчни истории за Пазителя и нямах съмнение, че срещата с него може да бъде нещо обичайно, естествено и обикновено само в случаите, когато става дума за неговата фигура — точно както сега.

Ние всички коленичихме и извършихме тройна прострация. Куклата на Пазителя направи в отговор стандартен ъгловат поклон. Излязохме от залата през други врати и пазачите ни изпратиха по коридора до двора. Гражданският ритуал беше приключил.

В двора имаше няколко омнибуса, в които се натовариха лилавите студенти, и черна самоходна каляска — старомодна, издължена, с прекомерно обтекаема форма. До нея стоеше възрастен мъж в черен халат. „С брадата бяла той е бил — без знак за доблести и чин“ — припомних си ред от някакъв хумористичен стих. Впрочем на халата му блестеше някаква неразбираема емблема — знак за орден или монашески чин.

— Добър ден, Алекс — каза той. — Казвам се Галилео. Ще те откарам до вкъщи.

— Във фаланстера? — попитах аз.

— Не. Ще имаш нов дом. Свой собствен.

Докато пътувахме, Галилео разказа за себе си. Като всички съмишленици на Пазителя той бе солик, завърнал се на стари години от личното си пространство, за да служи на Идилиум — смята се, че така постъпват изключително благородните души (или онези, които признават похода си в неизвестното за неудачен, но да се говори за това не е прието).

Съвсем накратко, с няколко думи той разказа за своя „каминг ин“: както подсказваше името му, той беше оптик, заселил се на далечен изоставен фар („където светът — както каза той — можеше да ме гледа само в гръб“).

Той правеше различни по сила и вид далекогледни и след време Флуидът му позволил да открие в небето нови светове, а впоследствие

да наблюдава живота и еволюцията на обитателите им. Дълги години той се отдавал на наблюденията си.

— Веднъж — каза Галилео — видях огромния взрив, от който е започнало всичко. Стана ми много тъжно. Разбрах, че съм видял същата онази смърт на Бога, която скришом оплакват толкова монаси философи и поети. Та нали това, което се взриви, не може да съществува едновременно с родилата се от взрива вселена... Ние всички сме просто отломки на този взрив, Алекс. Но, разбира се, аз няма да повтора това в присъствие на някой теолог. Прекалено съм стар за бой с пръчки.

В края на краищата, както той каза, му омръзнало да надзърта към този небесен спектакъл, защото не можел повече да крие от себе си, че всичко наблюдавано са неговите собствени мисли и догадки, прожектирани във висините от Флуида. Тогава и решил да се върне към „живите реални хора“, за да посвети остатъка от живота си на щастието им.

Лицето му излъчваше нещо, което ме накара да му повярвам.

[1] Feldjager (нем.). В Русия по времето на Павел I — военен или държавен куриер. ↑

[2] Идилия (лат.). ↑

[3] Един, самотен (лат.). ↑

[4] Последовател на стоицизма (школа на елинистичната философия). ↑

[5] Сидхарта Гаутама Буда (563–483 г. пр.Хр.) е индийски духовен учител, поставил началото на будизма. ↑

[6] Висини (гр. *επυργος* „обхванат от пламък“) — най-високата част на небето. ↑

[7] Гай Светоний Транквил — древноримски историк. ↑

[8] В учението на социалиста утопист Шарл Фурие Фаланстер е дворец от особен тип — център на живота на фалангата (комуната). ↑

[9] Същество от юдейската митология, направено от нежива материя (глина) и съживено от човека, за да върши определена работа. ↑

[10] Балон, изпълнен с горещ въздух (създаден от двамата братя Монголфие през 1782 г.). ↑

[11] Видоизменен Пс. 92: „На Твоя дом, Господи, подобава светост през дълги дни.“ ↑

[12] Фасциите (лат. fasces) в Древния Рим са знак за правораздавателна, магистратска власт. ↑

[13] Нов привърженик, новак. ↑

[14] Харун ал Рашид (763–809) — най-известният халиф от династията на Абасидите. Известен с това, че заедно със своя везир Джафар излизал нощем, преоблечен като прост селянин. ↑

[15] Специален поклон, използван в будистката практика. ↑

III

В някоя от древните империи на света не би било възможно да се преструваш дори на безименен принц. Веднага маса хора биха се зачудили защо не ви помнят като малък. Но социалният хоризонт на Идилиум беше невероятно пластичен — да не кажа доста дупчест.

Синът на Пазителя, който се нанесе в една от летните резиденции, не предизвика никакъв интерес. От подобна издънка (всички разбраха без много въпроси, че е незаконен син) нямаше никаква полза, той не беше способен да помогне за разрешаване и на най-малкия проблем — и пораждаше любопитство само сред галеристи, антиквари и търговци на луксозни стоки.

Официално моето ново жилище се наричаше „лятна резиденция № 3“ (името деликатно прикриваше чия е тя). Казваха, че тук навремето е живял младият Николо III — когато поредният номер още не е следвал неговото име.

Неофициално това място носеше името „Червената къща“ — заради династичното убийство, уж извършено тук преди един или два века (Галилео наричаше това плод на фантазията на дворцовите стилисти, които смятаха, че над всяка от резиденциите на Де Киже трябва да тегне малко декоративно проклетие).

Това беше разположената сред градини (по-точно, напълно удавила се в тях) дървена вила, тиха, сенчеста и абсолютно лишена от помпозност — дори отдалечените постройки на нейния морски кей изглеждаха далеч по-стабилни, отколкото самата тя.

Когато за пръв път пристигнах на това място, точно в двора до фонтана ме чакаха традиционните три подаръка за бъдещия приемник.

Не бях запознат с дарителите, но приложената бележка от канцеларията на Николо III гласеше, че те ще изиграят важна роля в живота ми — разбира се, ако съдбата бъде благосклонна и стана Пазител. Имаше определена двусмисленост в това: под „благоприятно развитие“ на събитията в живота ми се имаше предвид Николо да напусне този свят.

Канцеларията на Пазителя ми предлагаше да не търся таен смисъл в подаръците и да ги приема като формален израз на учтивост. Почти се справих с тази задача — не толкова заради доверието към канцеларията, колкото от душевен мързел.

Първият подарък бе пеещ Франклин „с обогатен репертоар“ — той пристигна от архата Адонис от „Желязната бездна“. Знаех, че в „Желязната бездна“ произвеждат техника — телефони, двигатели, благодатни ветрогенератори и много друго, затова изборът на подарък не ме учуди: пеещите Бенове ги правеха на същото място.

За мен винаги е било загадка, кой пише песните за всички тези статуи, свободно стоящи из целия Идилиум. Нямах никаква склонност към теориите за конспирацията, но не вярвах и в това, че те са „благодат на Господа Франц-Антон, спонтанно проявяваща се чрез звук и слово“. Иконите плачат с помощта на свещениците — очевидно и пеят по същата причина.

Мислех си, че вероятно съществува някъде таен отдел, натоварен с репертоара за Пеещия Бен — и този отдел е огромен, защото Бен знаеше безброй песни и постоянно изпълняваше нови, на различни езици. Невероятно е как творчество от такъв мащаб може да се опази в тайна.

Напълно оцених подаръка чак когато извадиха моя Франклин от кутията и го сглобиха. Това беше изискана и скъпа статуя — дебелакът Бен бе отлят наполовина от бронз, наполовина от злато и сребро. Катарами от платина изящно допълваха неговите обувки, а на камзола^[1] му вместо копчета блещукаха скъпоценни камъни. Той стоеше прав пред своето знаменито изобретение — малка стъклена хармоника *colour revolution*^[2], състояща се от многоцветни стъклени прозрачни цилиндри, вложени един в друг и закрепени на обща ос.

Върху сребърните пръсти на Франклин бяха сложени специални меки възглавнички — плъзгайки пръстите по въртящите се цилиндри, той караше стъклото да пее, извличайки онези чисти нежни звуци, които навремето предизвикваха сълзи у Павел, Франц-Антон и приятеля им Моцарт, написал няколко красиви пиеси за този музикален инструмент.

Песента, която Франклин ще изпълни първа за притежателя му, се смята за важна поличба — знак на съдбата, предзнаменование от

Небето. На мен се падна нещо странно и непозволяващо еднозначно тълкуване.

— Земя! — изпя Франклин под застрашителното виене на своята стъклена хармоника — Небе! Между земята и небето — война! И където и да се намираш, каквото и да правиш, между земята и небето — война!

След това замлъкна задълго.

Имам предвид действително задълго — просто го изключих и повече не съм го включвал. От малък пред всякаква музика предпочитам тишината — и обикнах своя Франклин не заради песните, а заради мистериозната неземна светлина, зараждаща се в цветните цилиндри на негова хармоника, когато лъчите на залязващото слънце се спускаха върху тях. Дори монтирах до статуята специално огледало само за да засиля този ефект.

Вторият подарък беше бюст на Анича ди Чапао, изпратен от доброжелатели от „Парка на елените“ (в онези дни още не знаех каква е тази институция).

Анича изглеждаше странно — едната половина на лицето ѝ беше млада, красива и весела, а другата се разпадала, сякаш бе от пясък... Погледнах в енциклопедията и научих, че думата „Анича“ е не само често срещано женско име; на езика пали означава „непостоянство“. Изглежда, точно тази тъжна недълготрайност на човешката красота се е опитал да въплъти скулпторът в творбата си — така че наблюдаващият да се чувства неловко, докато я гледа.

Но аз харесах портрета на Анича, в него се усещаше дръзкото безразсъдство на младостта — едната половинка на лицето се смее над разпадането на другата.

Анича, както прочетох в енциклопедията, била племенница на прочутия солик и авантюрист Базилио ди Чапао, който на преклонни години написал трактата за медитация „Към Нибана на един дъх“. Книгата беше приложена в комплект с бюста.

Сложих трактата на рафта в кабинета си, а отгоре поместих бюста — за да повдигна Анича по-близо до същата тази Нибана. Така тя гледаше към Франклин, а Франклин — към нея.

Третият подарък ми бе изпратил някакъв невъзвращенец Менелай от моя орден — „Жълтия флаг“. Според духовната класификация на ранговете „невъзвращенец“ (или „посред-архат“, но

така казват много по-рядко) — това е ниво на духовно съвършенство, непосредствено предхождащо архат. Двете нива се различават по пагоните и някои други глупости, неособено разбираеми за обикновения човек.

Менелай беше изпратил гравюра — творба на самия Павел. Най-вероятно изобразяваща фантазията на великия алхимик: издигаща се над морето огромна кула — един вид архитектурен хибрид на Наклонената кула в Пиза и Вавилонската кула. На върха ѝ имаше корона с Малтийския (Павловския) кръст, а долу, в морето, се извиваше наподобяващ дракон змей, каквито някога рисуваха върху карти за гадаене.

Закачих гравюрата на стената в чайния павилион — на място, където върху нея да не падат преки слънчеви лъчи. В придружителното писмо Менелай ми даваше съвет да избира гравюрата като обект на всекидневните упражнения за медитация — трябваше мислено да разглобявам кулата на части, да ги разбърквам, без да ги губя от поглед и наново да я сглобявам. Според него вече не едно столетие това беше стандартно упражнение за бъдещите Пазители.

Скоро след това бях посетен от монах наставник от „Желязната бездна“, чието задължение беше да следи за моята духовна форма. Той се съгласи с препоръката, като отбеляза, че подобно упражнение следва да се практикува дори и само от благочестие.

Същевременно ми обясни, че двата калиграфски надписа на латински зад стъклото в моя кабинет са не по-малко ценни от гравюрата. И те са дело на Павел. Това беше двойка изречения — четири думи на едната стена:

SCIA ME NIHIL SCIRE

И пет на другата:

SCIRE OMNIA EST NIHIL SCIRE

Буквите бяха високи и тесни, като че ли протоготически — и приличаха на надписите, запазени по стените на Помпей.

Монахът наставник попита как разбирам смисъла на тези изречения. Бях горд с познанията си по латински и обясних, че първото е римски псевдосократизъм: „Аз знам, че нищо не знам“, а второто — подобна по смисъл баналност: „Който знае всичко, той не знае нищо.“

— Тогава защо Павел е обединил тези две баналности в една калиграфска творба? — попита монахът.

Свих рамене. Не ми беше ясно — а и не ме интересуваше особено.

Слагайки на лицето си маска на състрадание към чуждото слабоумие, монахът обясни, че Павел и съмишлениците му разбират тези две максими другояче: „Знам, че аз знам нищо“ и „Познанието на всичко — това е познанието на нищо“. Това променя радикално смисъла и на двете изречения: става дума за същността на ноумена, непроявения Абсолют, средоточието на всички възможности... Бъдещият Пазител, добави той, е длъжен веднага да разбере това.

Когато преразказах нашия разговор на Галилео, той се изсмя.

— Типични приказки на „Желязната бездна“. Идват от архат Адонис, той си има такава мания. Но и аз ще ти дам един духовен съвет: ако искаш да познаеш нищото — не се безпокой за нищо. Направи си на тази тема трета калиграфия. И то с червено мастило, за да не го забравяш.

Но аленият цвят в моето ново жилище не беше на почит (ако не броим няколкото дивана и паравана) — напълно възможно заради легендата, свързана с името. За сметка на това навсякъде зеленееха подстригани във формата на топки и пирамиди храсти. Стари дървета, обрасли алеи, живи зелени лабиринти... Дори сянката от листата изглеждаше зелена.

„Червената къща“ се състоеше от павилиони, беседки и салони, свързани помежду си с мостчета, прехвърлени над ручей и потоци. Ако на всичко това и да бе присъщ някакъв архитектурен стил, то той е изчезнал преди много години под непознато за мен увивно растение,

наподобяващо бръшлян — неговите бледолилави цветове бяха покрили почти всички стени.

Рекичките и ручейте около „Червената къща“, уви, не бяха напълно истински. Техниците ги наричаха „водна мрежа“ — това беше затворена система от канали с различна широчина.

Влизайки доста навътре в гората, можеше да стигнеш до мястото, където се чуваше шумът на турбините, предизвикващи движението на водния поток, а още по-нататък стояха два високи ветрогенератора, сътворяващи благодат за системите. Ветрогенераторите бяха от най-модерните, от онези, при които мантрите върху молитвените колела са изписани в сто и осем слоя, затова благодатта стигаше не само за турбините, но и за осветлението и отоплението. Точно зад ветрогенераторите започваше охраняемият периметър.

Галилео, който не вярваше в династичното убийство, имаше две предположения за истинския произход на името „Червената къща“. Първото, че то е свързано с древния китайски роман „Сън в алени покои“^[3]. А второто, че на младини Николо III засаждал тук мак и коноп.

Макът е много красив, докато цъфти. През останалото време той може, уви, да бъде и вреден. Особено когато бъдещият Пазител е придобил този лош навик, а достъпът му до упойващи вещества е строго контролиран от охраната и възпитателите.

По някаква причина ми беше забавно да си представям Пазителя, който нагрява събраната в градината дрога върху спиртник от ученически комплект по химия „Познай елементите“ (фактът, че Галилео знаеше дори такива подробности, показваше, че този слух не беше безпочвен). А след инжектирането, изглежда, е идвал редът на „Сън в алени покои“ — така че двете версии взаимно се допълваха.

Най-доброто доказателство за верността на подобно твърдение беше, че на територията на „Червената къща“ не можеше да се намери нито един мак. Възрастните обикновено забраняват на младите това, което са си позволявали навремето, смятайки, че грешките на техния растеж не бива да се повтарят. Но те забравят най-важното — младежките грешки изобщо не са ги възприемали като такива, докато са били млади. За тях по онова време цялото човечество е бъркало

тотално, а тъкмо те са били правите. Точно в тази самозаблуда е смисълът на младостта...

Но, уви, изкуството да прахосваш своя живот трябва да се учи от най-ранна детска възраст. Ако сте израснали в строгост и простота, покъсно е много трудно да придобиете вкус към порока, дори при наличие на много силен ентузиазъм. Точно това се случи и с мен.

Бях обкръжен от нови приятели — за щастие, не задълго: деца на бюрократи и чиновници, принудени да живеят в столицата; къпещи се в разкош безделници, които не бяха в състояние или нямаха никакво желание да се впуснат във Великото приключение. От тях не зависеше нищо по света, освен печалбите на скъпите хипнобордеи и ресторанти.

В средата им бе прието да се обръщат по прякори, яростно да прахосват живота си (опитвайки се, по възможност, да не вдигат много прах и да не „напрашват“ държавно имущество) — и никога да не говорят за държавните дела или за роднините, които се занимават с тях. Това можеше да свърши зле.

Николо III беше прав — нямаше начин да ме скрие по-добре. Но всичките ми приятели през това безгрижно време, уви, се оказаха толкова повърхностни и безцелни, че по-нататък няма да кажа и дума за тях, а само накратко ще посоча своите занимания — по-точно прекарването на свободното време.

Бях съставил подробен списък на това как прекарват времето си и харчат глуките моите богаташки връстници и започнах да наваксам пропуснатото, обръщайки се от време на време за съвет към Галилео. Не се притеснявах да правя това дори когато ставаше дума за вещества — щом той самият ми разказа за прегрешенията на Николо III.

Както ни обясняваха във фаланстера, за много от миряните наркотиците заместваха блаженството от медитативната абсорбция. Тъй като абсорбцията може да се разглежда като вариант на Великото приключение, още в детството се захлех да не стигам със своята медитация дори до първата степен. И ето най-после ме очакваше компенсация. След като изчетох певеца на порока Бодлер, си мислех, че в изкуствения рай пътника го очакват тайнствените и прохладни градини на неизразимото удоволствие...

Реалността обаче ме шокира — наркотиците се оказаха просто отрови, убиващи мозъка. Да разтворя като дете няколко монети в глюкоген беше много по-интересно — тази мъничка, краткотрайна и

казионно-оптимистична еуфория, както от позицията на своя юношески нихилизъм определих идващото след това състояние, ми харесваше много повече, отколкото скоковете в препълнената с червеи клоака на наркотичния транс.

Не можех да повярвам, че тези прахчета, хапчета и течности толкова се търсят сред позлатената младеж. От най-ранна възраст ме учеха да използвам ума и сетивата си като набор от прецизни и надеждни инструменти — и когато неконтролирана от мен сила започваше да ги огъва, усуква или полива с киселина, изпитвах истински ужас. Беше невъзможно да разбере как моите връстници могат да намират удоволствие на дъното на тези вълчи ями на съзнанието.

Монахът наставник обясни, че наркотиците, тютюнът и алкохолът се отнасят към групата, както той се изрази, на „инициатическо блаженство“ — и преди появата на физическата зависимост младите хора се учат как да вкусят удоволствието от тяхното въздействие единствено под влияние на обкръжаващата ги среда.

— По същата причина лесно податливите на влияния момичета си правят пиърсинг на пъпа — каза той. — Това им е нужно, за да заслужат одобрението на въображаемото племе, способно да дава команди дори в съзнанието на абсолютно самотен човек, при условие, че вече е посветен в мистерията, наречена „стил на живота“. Като че ли човек може да живее и да умре в стил бруст или кроул. Уви, така или иначе, ще го научат...

Действащите върху съзнанието препарати наистина напомняха на пиърсинг на пъпа, но гнойните рани в този случай се образуваха не на корема, а в мозъка. Здравият и свободен човек, нетърсещ идентификация с някоя от субкултурите, не би проявил интерес към подобно нещо.

Наоколо, разбира се, имаше и удоволствия, несвързани с прякото разрушаване на физическото тяло. Например насладата от постигането на определен социален статут. Сега тя изцяло беше достъпно за мен.

Но и тук не всичко беше толкова лесно. Социалният статут сам по себе си е умозрителна абстракция, радостта от съзерцанието на която е позната само на медитаторите неоплатоници, а аз не бях от

тяхната секта. Обаче статутът даваше много материални облаги. Точно тях започнах да използвам, взимайки пример от своите нови приятели.

Опитах разходки в морето с огромна галера, задвижвана от двеста двадесет и двама гребци големи. Съживяваше ги боцман равин, целият татуиран със сини древноеврейски заклинания (тези надписи заедно с междуредовите пространства много приличаха на раирана моряшка фланелка, здраво прилепнала по потния му торс).

Но така и не успях да поприказвам с нещастния човек, той през цялото време тичаше насам-натам в трюма с купа течна глина в едната ръка и печат в другата: толкова много гребци изискваха постоянни грижи.

В трюма беше мрачно; разбира се, горе, на палубата, галерата изглеждаше по-добре. Но големите в трюма консумираха много повече благодат, отколкото обикновен двигател с перка — това намирисваше на прахосничество и ни караше да плаваме само покрай брега, където имаше мощни ветрогенератори.

Дори след като прекарах много дни в открито море, така и не намерих удоволствие в това, че седя в шикозно обзаведена всекидневна, заобиколена от всички страни с вода. Скъпите предмети на модерното изкуство и компанията от почернели неискрени хора не добавяха червени точки към преживяното.

Същото важеше и за друг символ на статута — личния монголфиер: в този случай гостната беше по-малка, предметите на изкуството се филтрираха по размери, обаче всичко това заедно можеше задълго да си виси в небето.

Всъщност имаше нещо екзистенциално ужасяващо в това, че тези многометрови многотонни плавателни и летателни средства не бяха в състояние да придадат дори символичен смисъл на озарения с помощта им живот — защото те самите не притежават такъв: те служеха само за придвижване по море или по въздух от точка „А“ до точка „Б“.

Необходимостта от подобно преместване собственикът на монголфиер или яхта трябваше да аргументира сам — и подозирах, че подобни сериозни проблеми имах не само аз, понеже ако разполагате със собствена яхта с двеста голема, то със сигурност нямате никаква причина да се возите с нея.

Корабните и въздухоплавателните агитатори можеха само да повтарят думите на древния питагореец, че движението е по-важно от целта (виждал съм този цитат минимум в две лъскави брошури с котва на корицата).

Изследвал съм и другите достъпни за високопоставения човек излишества — но в тях също нямаше нито радост, нито смисъл. Те се появяваха най-вече след продължително и задушевно общуване (понякога дори и задочно) с група хора, споделяща един и същ подход към живота.

Трябваше постепенно да навляза в техния кръг, да позволя техните мнения да стигнат до душата ми, да участвам в задкулисната им борба. Тогава, действително, излишните десет метра палуба или трите метра от аерокабината се запълваха с жив емоционален смисъл.

Но нещо ме отблъскваше от удоволствията, чиито семена би следвало да засаждам в главата си по начина, по който епидемиолог си инжектира заразна болест. Излизаше същото като с наркотиците — само че тук за временна невменяемост трябваше да плащам не с физическото, а с душевното си здраве.

Не се чувствах щастлив и започнах сериозно да копнея за монашеското си детство.

Вселената на всеки монах медитатор беше доста по-обширна: там съществуваха безкрайни равнини на спокойствието, пространства на сладката забрава, светове на неподвижен възторг... На другия полюс на опита, както обясняваше моят наставник, търсецният е посрещан от бързото трептене на съзнанието, създаващо света: може да се оттеглиш там и да гледаш без да спиращ, как Вселената изчезва и се появява многократно за секунда. А по-нататък, казваше той, вече няма нито пространство, нито време — но те вече и не са необходими.

Не разбирах напълно тези думи. Но гледайки от кея на „Червената къща“ към разноцветните монголфиери и яхти, горчиво съжалявах, че детските ми тренировки по концентрация бяха спрени на дванадесет години, когато ме направиха шива на „Жълтия флаг“ и ме откъснаха от блаженото пространство на абсорбции със спуснатата раирана държавна бариера.

Споделих своите преживяванията с Галилео.

— Искаш да кажеш — отговори той, усуквайки брадата си (когато правеше това, имах чувството, че той се самонавива със скрит

в нея ключ), — че светът вече не е в състояние да те заблуди. Ти не си първият, който се изказва така. На тази тема са посветени безчет лоши монашески стихове. Но не трябва да се гордееш с това, Алекс. Не се доверявай прекалено много на монасите, особено на тези от „Желязната бездна“. Оцеляват в нашия свят тъкмо тези, които му позволяват да ги заблуди. Искаш ли пример?

Аз кимнах.

— Петстотинте архати от първия будистки събор разбраха абсолютно всичко. Светът вече не беше в състояние да измами най-добрите ученици на Буда дори и насън. Но те бяха бездетни. За разлика от индуските брамини, които нямаше как да се конкурират с архатите в постигането на истината, обаче се размножаваха като зайци. От тук, Алекс, и идва упадъкът на будизма в средновековна Индия. Постоянната деградация на човешкия свят е неизбежна, тъй като най-добрите същества, родени в него, мечтаят само за едно — да го напуснат завинаги. Играчът, който е стигнал до извода, че казиното винаги мами, става от игралната маса. Рано или късно в човешкия свят остават само тъпи заблудени индивиди, податливи дори на най-слаба хипноза. И не само податливи, а с радост готови да предават тази хипноза по-нататък, превръщайки се в нейни... как го казват монасите от „Желязната бездна“, хотспотове.

Не разбрах какви са тези „горещи точки“, но реших и да не питам.

— Не се гордей, че не си като другите — продължи Галилео. — Ти си изкуствено създадено същество и си възпитан по един много специален начин, за особена мисия. Такива като теб са малцина. И те са нужни, за да запазим точно този ред на нещата, който ти презираш.

— Как? — попитах аз.

— Като му дойде времето, ще разбереш — усмихна се Галилео. — Засега твоята основна задача е да се радваш на живота.

Ако не друго, това е твой дълг. Надявам се, че искаш да бъдеш щастлив?

Кимнах.

— Тогава ще ти дам още един съвет. Не търси щастието, което се гради на построенията на ума, тъй като мислите ни са несигурни, променливи. „Щастието“ е само химическа награда за амебата за това,

че тя се дели. Върви към наградата направо. Следвай естеството на своето тяло. Имаш ли приятелка?

— Сериозна? — притесних се. — Не. Така, понякога...

— Защо да не помислиш върху това? Не бързай да хвърляш света на илюзиите на боклука.

Лесно е да се отгатне, че тези думи на Галилео, който полагаше усилия да ми внуши малко здрав цинизъм, бяха разбрани от мен абсолютно противоположно. Втурнах се точно към това, за което той ме предупреждаваше.

Започнах да търся Жената с голяма буква. Да е не само млада и красива, но и умна и възвишена. Така да се каже идеалната.

Причината беше не само в романтизма, монашеското възпитание и житейската наивност. В реда на моите мисли имаше логика. Ако се замислим, нали точно такива жени възпява цялата — или почти цялата — изливаща се върху нас мелодраматична помия на изкуството?

Ако никъде във Вселената няма подобни жени, то защо човешката култура векове наред насажда този образ с настървена настойчивост?

Бях толкова вдъхновен от тези мисли, че взех анонимно участие в конкурса за есе за наградата „Окам“^[4], който ежегодно се организира под патронажа на „Жълтия флаг“ („сто хиляди глюка за този, който намери поне една истинска същност на този свят“). Оттеглих се на яхтата и, докато големите със своя татуиран господар караха яхтата напред-назад покрай брега, изписах цели сто страници с размисли за това, че Любовта е точно такава същност.

Струваше ми се, че мислите ми са убедителни, аргументите неоспорими, а стилът — безупречен. Но моята работа не стигна дори до фазата на публичното обсъждане, където се излагат особено упоритите идиоти: получих утешителната награда от един глюк и бележката на шикалкавещия рецензент, където беше казано, че любовта не може да бъде истинска същност, защото не съществува независимо от съзнанието, което я поражда, а всички феномени на съзнанието... и така нататък, опознатите цитати от класици.

Споменаваше се дори някакъв втори бръснач на Окам, „неспособен“, както беше казано, „да дойде на помощ на автора, въпреки остроумното премълчаване за него — и привидното сходство на формулировките“.

Бюрократите, разбира се, знаят по-добре.

Скоро след това ми попадна под ръка книгата на маркиз Де Ломонозо „Математиката и любовта“ (подозирам, че я подхвърли Галилео). Това беше по-скоро художествено съчинение, отколкото научен трактат. Маркизът имал същия проблем — търсил идеалната спътница.

Той стигнал до заключението, че в тесния смисъл проблемът няма решение — но се случват, както той се изразява, „страстни сближавания“. Неговата склонност към математиката му подсказала оригинален подход към решаването на задачата.

Той представил идеалната жена чрез ред на Фурие (математик от древността, известен с големия брой любовници — според един исторически анекдот те дори са чакали на опашка пред вратата му, откъдето се и появил този израз).

Като резултат маркиз Де Ломонозо си намерил три приятелки.

Първата — невероятно умна, проникателна, зла и с остър език, превъзходен събеседник — но грозна.

Втората била много добър човек. Пишела прекрасни писма — кратки, забавни и трогателни, всяко от които стопля душата. Тя също била некрасива и в допълнение неособено умна.

А третата девойка работила в кухнята на неговата вила и била безкрайно хубаво младо създание. Тя не само не знаела да пише — по принцип тя не можела дори да говори, защото се изразявала на южния диалект и едва я разбирали само големите и прислужничките. В нейния случай за ума и добротата няма какво да се каже — съизмерими са, може би, с тези на гущера или водното конче. Но тя била безумно красива и млада.

Де Ломонозо организирал живота си по следния начин: всеки ден пиел чай с първата девойка, в минути на самота разменял бележки с втората, а през нощта прегръщал третата.

Обаче в ума си ги обединявал в едно-единствено съвършено същество, което притежавало ума на първата, добротата на втората и красотата на третата. Разговаряйки с първата, той притварял очи и си представял, че е с третата, а прегръщайки през нощта третата, се сещал за трогателното писмо от втората и така нататък.

Ето няколко цитата от Де Ломонозо, които запомних:

Лекото усилие на въображението, което изисква този метод на Фурие, се компенсира от факта, че ставаш любовник на практически съвършено същество. Може би такива жени съществуват реално някъде, но те са безценни — и отплатата за такава любов трябва наистина да трае цял живот. Освен това заплащането трябва да е авансово и без никаква гаранция. Любовта по метода на Фурие дава практически същия резултат, но без сериозни рискове и с огромна отстъпка...

На тези, които се съмняват в моите разчети, предлагам внимателно да разгледат последователността на събитията, от които се състои „любовта“. В моменти на страст ние не разговаряме с нашите любими хора на умни теми — ние просто ги обичаме, и мястото на думите заемат страстните въздишки. Когато водим с тях сериозен и труден разговор, вече не ги възприемаме като обект на желание. А ако имаме потребност от малко човешка топлина, то ние се стремим към нея — и забравяме за известно време и умните разговори, и страстите. Използваме всички тези елементи един по един и никога едновременно. Любовта по Фурие просто синтезира същия завършен експеримент със съставки, идващи в къщата поотделно...

„Разликата е като между оригинала на картината и нейния добър фалшификат“ — каза ми един приятел, чието мнение ценя. Отговорих му по следния начин: „Дори и да е фалшификат, той виси на същото място и изглежда по същия начин. Следователно оказва върху сетивата точно същото въздействие. Да признаем това ни пречи само желанието непременно «да притежаваме оригинала». Искаш ли да бъдеш щастлив, суетни човече, усмири гордостта си...“

Логиката на Де Ломонозо подкупваше със своя научен подход. Но аз не исках да прегръщам редовете на Фурие. Не исках, както би се изразил Галилео, обикновено животинско щастие. За мен беше абсолютно необходимо да го умножа по образа, изграден от възторжения и опиянения ми ум.

Аз исках Любовта — оценена на един символичен глюк от моя собствен орден.

[1] Камзол — част от мъжкото облекло в някои европейски страни през XVII-XVIII в., с дължина до коленете, с или без ръкави. ↑

[2] Цвят на революцията (фр.). ↑

[3] Знаков за класическата китайска литература роман на писателя Цао Сюецин (ок. 1715-ок. 1763); първият том на българското издание (което ще бъде в четири тома) е издаден през 2015 г. от изд. „Изток-Запад“. ↑

[4] Уилям от Окам (ок. 1288–1347) е английски францискански монах и философ схоластик, родом от малкото селце Окам. Известен е най-вече с принципа за простотата в науката — „Бръснача на Окам“. ↑

IV

Още от древни времена хората са оприличавали любовта с болест, така че по тази тема едва ли някой може да каже нещо радикално ново на света. Диагнозата може да се уточнява до безкрайност.

Аз бих се изразил така: любовта се маскира като нещо различно, докато корените ѝ не прораснат до дъното на душата и недъгът стане неизличим. Дотогава запазваме лекомислието си — струва ни се, че просто сме срещнали забавно същество, което ни развлича, потапяйки ни за известно време във весело безгрижие.

Едва впоследствие, когато се изясни, че никой друг на света не е способен да предизвика у нас тази най-елементарна химична реакция, осъзнаваме в какъв капан сме попаднали.

С Юка се случи точно така. В началото ми се струваше, че изпитвам към нея снизходително любопитство — като леко подигравателен интерес на корав ездач към котенце, качило му се на коленете в крайпътна кръчма. Но не след дълго се оказва, че ездачът вече дори не помни по каква работа е пътувал и закъде — а всеки ден се върти и усуква около кръчмата, влиза и си поръчва обяд, само и само още веднъж да подържи котенцето в скута си.

Глупаво е да ме обвиняват — всеки на мое място може да падне в такъв капан. Юка беше фрейлина от „Зелените ръкави“; или както се изразяват в светските кръгове — „зеленка“. Красотата на тези същества е толкова съвършена, че се превръща от примамка в страховито оръжие.

За „зеленките“ почти нищо не се знае, те грижливо пазят тайнствения си ореол — освен това са малко на брой и далеч не всеки, прекарващ живота си сред елита побелял светски лъв, може да се похвали, че е виждал с очите си поне веднъж някоя от тях. Подготвят ги в специално училище, както асасините^[1] или еничарите — но ги обучават не да убиват, а обратното — да връщат интереса към живота.

Не сексуалните услуги са основното в изкуството им (на това са способни и далеч не толкова изтънчени същества), а истинската любов, която те са в състояние да пробудят дори и в най-закоравялото и разочаровано сърце.

Любовта освен всичко друго е и мощен катализатор на служебното усърдие, особено като се има предвид, че достъпът до „зеленките“ обикновено се губи заедно със загубата на престижна длъжност. А с глюки тази привилегия не може да се купи (но казват, че понякога може да се купи длъжност).

„Зеленките“ се възпитават по същия начин както девоите от благородните домове, обаче резултатът често е несравнимо по-добър: дисциплината в училището им е военна, без каквато и да е снизходителност. И, разбира се, те са далеч по-красиви от светските лъвици, повечето от които са родени в резултат на обичайния за висшите кръгове брак между глюки и благородно име. Затова дамите завистливо си шепнат, че в красотата на „зеленките“ се крие някаква тъмна инфернална тайна.

Освен това при тях напълно липсват егоизъм и всички останали лоши черти на характера, свойствени на разглезените богати наследници. „Зеленките“ от ранно детство знаят, че служат на Идилюм — също като монасите от „Жълтия флаг“ (някои дори ги приписват към нашия орден). Те са безплодни (според някои слухове — в резултат на операция), за да не се появяват юридически проблеми с потомството им и възможни претенции за наследство.

На „зеленките“ може да се има абсолютно доверие — те ще посрещнат смъртта, но няма да предадат господаря си. Обучени са да отдават не само тялото, но и душата си. И го вършат честно, без да трепнат, излитайки със самопожертвователна усмивка от мрачното си гнездо за среща със съдбата (която често е тъжна — за нея имам още да казвам). И така, „зеленките“ не са гейши, а самураи на любовта.

Светските дами естествено ненавиждат „зеленките“ с цялата ярост на загубили битката съперници и всяка година измислят нови унижителни ограничения за тях, затрудняващи появяването им във висшето общество. Смятам, че ако светските дами можеха да осигурят на „зеленките“ Вартоломеева нощ, биха го направили с огромен ентузиазъм и тя щеше да е озвучена от скърцане на зъби, яростни писъци и звън на пилички за нокти.

Но това не е особено наложително — „зеленките“ са твърде малобройни и обитават такива задоблачни висини, в които рядко прониква обхванатият от тъмна завист поглед на светския хроникьор.

Когато такава — специално подготвено за подвига на самопожертвователната любов — същество ти отдава сърцето си, е невъзможно да се устои. Всъщност може и да е възможно — но за какво? Заради нещо друго в живота? Какво по-точно? Аз така и не можах да си отговоря.

Юка беше двайсетгодишна — аз бях едва с три години по-голям. Макар и да не подбирах особено при първите си любовни авантюри, никога не посещавах хипнобордеи, приемах това за унизително и нечистоплътно (Де Ломонозо обаче с лекота заобикаляше този морален аргумент, наричайки целия човешки свят хипнобордей). С една дума бях идеално подготвен да падна жертва на страстта.

Видях Юка в албума на випуска на „Парка на елените“ — това бе името на училището за подготовка на „зеленките“ (едва сега си изясних откъде ми е изпратен като подарък странният женски бюст). Албумът беше на бюрото в кабинета ми — явно бе подхвърлен специално.

Общо в този випуск бяха пет девойки. Обичайно те изчезват от албума ден-два след разпращането му: каталозите са съшити с влакна, чувствителни към благодатта, и страницата с отпадналата от списъка красавица избелява, като че ли отвореният албум задълго е бил изложен на изгарящото слънце.

Между другото, съвсем не харесвам тези албуми. Веднага личи, че ги правят за старчоци. Младият иска да знае със сигурност с кого ще си има работа и би предпочел фотографии полицейски тип, максимално облекчаващи опознаването: анфас, профил и пълни проекции на тялото в оскъдно облекло.

Обаче застаряващ слуга на народа, привикнал към работа с документи, няма да се впечатли от вида на голо тяло — по думите на някой от писателите монаси той е виждал жени и с напълно съдрана кожа. Угасващото му въображение наподобява риба, криеща се по тинестото дъно: за да я закачиш на кукичката, е нужна доста хитрост.

Затова стилистите от „Парка на елените“ подготвят сюжетни композиции, в които нежните им героини са представени като муза (със задължителната лира), като воин на Старата Еда^[2] (със

съмнителен в символичния смисъл боздуган), като пастирка (метафорично поглаждаща дърт овен), като бояджийка на строеж — и всичко това поместват в албума. Сюжетите на тези подборки са прости и пошли, а същината им е в това, че действието предполага героинята постепенно да се разсъблича.

Първото, което изпитах, когато видях Юка в албума, беше по-скоро обида. Бяха я дегизирали като ангелче. А тя, без съмнение, бе истински ангел — затова да я представят за ангелче ми изглеждаше кощунствено и подигравателно. Никога не бях виждал толкова затрогващо красиво лице (за останалото дори не говоря — „зеленките“ са върхът на съвършенството).

Няма да се мъча да я опиша: изобщо няма да успея. Някоя грозотия може да я оприличиш с думи пределно ясно и точно, но с красавица този номер не минава. „Най-дивен образец на дивна красота...“^[3] — толкова плоско се изразяват дори най-изтънчените манастирски стилисти, попадайки в хормонална буря.

И мисля, че причината не е в това, че стихотворното им органче е позасипано с пясък — просто природата на красотата не е в наличието на някакви необичайни черти, поддаващи се на описание чрез предизвикваните от тях асоциации, а в пълното им отсъствие. Например издълженото лице може да се нарече конско. А красивото — само красиво, и точка. Красотата е неизяснима. Ако можеше да се опише — вече нямаше да е тя.

Ангелът от албума се къпеше в небесна сауна — започваше с крилата, след това всичко останало. Ангелското лице изразяваше едва забележима тъга, но в същото време и готовност да премине изпитанието докрай. Аз разбрах, че до ден-два това съвършено създание самопожертвователно ще изтръгне от сърцето си предпазителя и ще се хвърли в нозете на някакъв крадлив до трансценденталност министър на пътищата. Съвестта ми не би ми простила, ако го допусна.

Ето я и поредната маскировка на любовта — стремежът да обладаеш се представя като желание да помогнеш и спасиш...

Но... аз все още се колебаех.

На сутринта снимката ѝ в албума се превърна в бяло петно. „Всяко зло за добро“ — мина ми през ума. Някой вече я беше избрал. Излязох в градината и се втренчих в жълтите пеперуди, пърхащи над

разцъфтяло дърво. И изведнъж у мен се надигна такава вълна от възмущение, че изобщо не опитах да се боря с нея. Вместо това звъннах на Галилео.

След два дни я докараха в „Червената къща“. Забавянето бе предизвикано от това, че не било толкова лесно да се отмени вече получената за нея поръчка. Направена била от някого, стоящ много високо в йерархията в системата за безопасност — от онези слуги на Идилиум, чието спасение наистина е по силите само на ангеле товароподемност на строителен монголфиер.

Бях доверчив по онова време и дори през ум не ми мина, че история като тази може да е сред обичайните номера на „Парка на елените“. Така или иначе, моята молба натежа. Това не ме зарадва обаче — след като разбрах какви зъбни предавки са се задвижили в резултат на моето обаждане и осъзнах, че съм се забъркал в рисковано начинание, без да имам представа как ще завърши то.

Оставиха паланкина^[4] ѝ (горките, докарват ги при клиента в затворен зелен паланкин, приличащ на голяма кутия бонбони) на тревата между лехите. Получили щедър бакшиш, носачите в куртоазни ливреи си тръгнаха с поклони.

Наградата им изобщо не бе заслужена — паланкина го доставят с товарен фургон и носачите го пренасят само на няколко крачки. Но заради същината на стоката те печелят непропорционално много: в икономиката това се нарича рента.

Паланкинът беше запечатан с голяма червена пломба с форма на сърце. Получателят трябваше лично да разчупи печата на непорочност и чистота. Дълго време нерешително стоях пред паланкина, докато не се сетих, че на горкичката сигурно ѝ е горещо — и счупих пломбата с пръсти.

Ясно помня този миг: зелената лакирана вратичка, обсипана с дребни разноцветни звезди, тъмната трева под краката, пеещите зад гърба ми птици...

Кокалчетата на пръстите ми, стискащи червения восък, побеляват от усилието. Нататък всичко се случва по законите на механиката: приличаща на чайка вдлъбнатина поражда пукнатина и сърцето се разчупва на две. Така добре съм запомнил картината, защото в онзи момент за нищо друго не можех да мисля. А трябваше.

Тя беше в същите ангелски одежди като във фотоалбума — изглежда, че администрацията на „Парка на елените“ сериозно се отнасяше към правата на клиента и не искаше да ѝ връчат иск, в който да бъде уличена в несъответствие на стоката с рекламата. Сега Юка ми изглеждаше още по-красива, отколкото на снимките. Лицето ѝ вече не излъчваше тъга.

Тя ме погледна, усмихна се и каза:

— Яденето е сервирано!

Признавам, че очаквах нещо различно — и се бях подготвил да отговоря с някаква празна учтива фраза. Но тя моментално ми изхвъркна от главата. Подадох ѝ ръка. Юка се подпря на нея и се измъкна от зелената си кутия. Очаквах да е много по-ниска от мен, но разликата бе не повече от инч.

— Тук има ли с какво да се преоблека? — попита тя. — Нямам търпение да сваля тези крила.

— Мога да Ви предложа от моите халати — отговорих. — Но, разбира се, ще трябва да ви поръчаме облекло. Не се сетих, извинете ме.

— Но моля ви — каза тя. — Аз трябва да се извиня. Нещата ми ще пристигнат утре. А към скакалците и водните кончета също ли се обръщате на „вие“?

— Нямам такива домашни любимци, госпожице — отговорих. — Прекалено е ангажиращо. При това животът им е кратък, а аз лесно се привързвам.

Юка се разсмя.

— Разбирам, а ако ви се прииска да живея дълго, само ми напомнете.

Думите ѝ ме боднаха в сърцето.

Влязохме в къщата и забелязах, че все още я държа за ръката. Очаквах я слуга и носач голем — но нямаше нищо за носене.

Чак когато тя се оттегли в отделените за нея стаи, с удивление забелязах, че съм нервен. Онова „да живея дълго“ ми отвори очите.

Пред мен беше изключително красиво създание, специално отгледано да носи радост и щастие (от допълнителната им доза общо взето нямах нужда) — и сега тя, като бойно водно конче, се отправя към главното в живота си излитане. Това, което за мен бе увлекателен опит, за нея беше съдба, за която е подготвяна от най-ранна възраст.

Някак си не се замислях, какво би се случило с нея, ако я отпратя обратно в „Парка на елените“. Нямах си и представа дори дали това е според правилата.

По време на вечерята — първата ни вечеря заедно — се опитах деликатно да изясня този въпрос.

— Когато дама от категорията „Зелени ръкави“ не се справя със задачата си и клиентът я отпраща — каза Юка, — тя може да се върне в „Парка на елените“. Ще я приемат. Обаче преминава в категория „Червени ръкави“.

— И какво означава това?

— Става просто хетера. Може да бъде купена с пари. Макар и големи. Разбира се, никой не я принуждава. Може да се оттегли сред обикновени хора и да се скрие там завинаги, някои така и постъпват. Но по-често...

Тя направи странен жест с ръка.

— Какво?

— По-често си спомнят за зеления шнур.

— В смисъл?

— Щом „зеленката“ не успява да ощастливи онзи, който я е избрал, самата тя никога няма да е щастлива — отговори Юка. — Това означава, че е загубила битката и се е опозорила. Много от нас не намират сили да го преживеят и се самоубиват. Обесват се със зелен шнур. Няма никаква принуда — но шнура ни го дават при навършване на шестнайсет години: да ни напомня за сериозността на всичко това. Но ние наистина много се стараем.

Тя говореше за тези ужасяващи неща толкова спокойно, че отначало те дори не ми изглеждаха страшни. Самата тя може и да не е изпитвала страх, но мен успя да изплаши.

— Момент — казах. — Бих искал да знам какво смятате да правите в случай че не паснем един на друг?

Юка се усмихна.

— Не съм мислила по въпроса.

— Нима? Как е възможно?

— На това ни учат от самото начало. Ако мислим за бъдещето, ще ни се изплъзне настоящето, където са необходими услугите ни. Но аз ви разбирам, господине мой.

„Господине мой. Гледай ти, *господине мой*... Не са ме наричали така дори свинете, които пасях.“

— Алекс — казах аз. — Името ми е Алекс.

— Добре, Алекс. Нали не искате да ви мъчи отговорността за възможната ми смърт?

Кимнах.

— Обещавам да постъпя така, както ми заповядате. Ако поискате, ще премина към „Червените ръкави“. Или пък ще си намеря някаква работа в обикновения живот. Но защо да не ми дадете шанс да ви служа? Имате си слуги в къщата. Да съм една от тях — това е всичко, за което мечтая. Мога изобщо да не ви се мяркам пред очите — някой все пак трябва да подстригва храстите и да мете пътеките...

Вдигнах очи към нея. Красотата ѝ беше почти физически непоносима — като хипнотизиращ лъч, чрез който природата отнема разума и волята на горките мъжкери, толкова мощен, че да може да пробива стени и да сваля във въздуха неголеми летателни апарати. Тя бе облечена в белия ми копринен халат и подгънала ръкавите му, което никога не съм правил.

— Белите ръкави — отбелязах аз.

— Статутът ми се променя с всяка секунда — усмихна се тя. — Чувствам се като тръстика, повлечена от ураган. Моля за милосърдие, господин... Алекс.

Прозвуча като шега, но разбрах, че казва истината.

— Ако обичате разговорите, мога да съм интересен събеседник — продължи тя. — Мога да ви забавлявам с музика. Владея петнайсет вида масаж и свободно рецитирам много поети — както древни, така и поети монаси. Мога просто тихо да си седя в ъгъла. Нямам друга цел в живота, освен вашето щастие. Дайте ми шанс, господине.

Странно е усещането да я гледаш и да чуваш това. Според всички природни закони аз трябваше да я моля — и ми се струваше, че долавям лека ирония в очите ѝ. „Тя със сигурност знае силата си — помислих аз. Може би ги тренират върху осъдени на смърт...“ Тази мисъл ме разсмя и дойдох на себе си.

— Няма за какво да бъда обичан — казах. — Аз съм мързеливец и безделник. Разглезено нищожество. Лениво и самодоволно господарско чедо.

— Сега се шегувате — отговори тя. — Но това е точно по моята специалност. Обучени сме да разбираме човешките недостатъци. И да ги обичаме. Дори да сте мързеливец и безделник, ще намерите в мен подкрепа.

Осъзнах онова, което изглеждаше толкова странно у нея. Юка бе по-млада от мен, но по-опитна и по-зряла. Изобщо не приличаше на другите девойки на нейната възраст. И нищо чудно. Тя — също като мен — не е имала детство в обичайния смисъл на думата, само години на дълго обучение и тренировки — макар и доста специфични.

От малка са я обучавали да разбира човешките слабости и да им угажда — без обаче да има свои собствени. „Щастие“ за нея бе да забавлява друг човек, без да може самата тя да направи избор. Отгледана бе точно за тази роля.

За миг ми се стори, че пред мен е не човек, а жестоко осакатено същество, изрод, изведен на показ за забавление... Изпитах смесица от страх и отвращение. А после нещо във възприятието ми се промени и осъзнах: недъгав в сравнение с нея съм самият аз. Всичките ѝ служебни качества бяха всъщност най-висши морални достойнства, каквито далеч не всеки притежава — освен ако не броим светците.

На горкичката изобщо не са оставили друг избор освен пълно себеотдаване. Някога на китайските жени са пристягали краката с бинтове, за да останат малки и фини — и жената ставала сексуална играчка. В този случай бинтована беше душата. Страхът ми веднага изчезна — стана ми жал за нея, почти се просълзих.

Жалостта, между другото, е друга типична маска на любовта.

Преминахме на „ти“ още същата вечер. Всичко се случи естествено и мило, но ще премълча подробностите. А и няма особени причини за хвалби. Само ще добавя, че Юка се държеше като обикновена скромна и леко срамежлива девойка на среща с приятен за нея човек.

Невъзможно бе да се досетя, че е получила някаква специална любовна подготовка — Юка нито веднъж не ме оскърби с проява на някакви вулгарни умения. Напротив, тя изглеждаше затрогващо неопитна, а за някои неща се налагаше да я умолявам.

Когато и двамата се изчерпахме, останах с усещането, че съм получил напълно незаслужено скъпоценен дар. „Може би — мислех си аз, опитвайки да пробудя цинизма си — точно в това и се състои

тяхната подготовка.“ Но цинизмът не желаше да се събужда. До мен беше Юка. Реших да отложам преценките и произнасянето на присъдите до сутринта.

Така започна моят сън в „Червената къща“. Прекарвах с Юка по цели дни и изобщо не ме отегчаваше компанията ѝ. Сега разбирах защо светските дами толкова мразят „зеленките“. Фактически те са друг биологичен вид обикновената жена няма никакъв шанс за победа при една честна борба за съществуване.

Обикновената красавица, с добро възпитание и съзнаваща силата на красотата си, си мисли, че е центърът на Вселената. И това по някакъв начин (може би посредством гравитационни или телепатични вълни) изкривява пространството около нея. Ако сте в същата стая, ще усещате присъствието ѝ непрекъснато, дори когато тя мълчи.

Юка обаче съвсем не беше такава.

Нейното присъствие не отегчаваше — сигурно защото не искаше нищо от мен. Тя не ме разглеждаше като стъпало към нещо по-голямо, както повечето професионални млади красавици, надпреварващи се, препускайки към финала в своите омагьосани тикви. За Юка наистина можеше да забравиш — не от пренебрежение, а както забравяш за самия себе си, обмисляйки нещо важно.

Когато ѝ споделих мисълта си за женската гравитация, тя каза:

— Може би космическата гравитация е също като усещане за собствената красота. С тази разлика, че красотата на небесните тела може обективно да се изчисли — тя е пропорционална на масата им. При жените е по-скоро обратното.

Дори и в този мил отговор липсваше личното ѝ присъствие — само проблесна отражението на моята мисъл, все едно си играех на огледален пинг-понг с невидимо същество.

Разликата между Юка и биологическия вид „жена“ бе в това, че Юка нямаше как, както се изразява Библията, да я „познаеш“.

Всеки съблазнител знае: има момент, след който всяка красавица престава да бъде загадка и започва да омръзва. Това съвсем не означава, че в нея не е останало нищо загадъчно — загадъчно може да е напълно всичко. Но то престава да е интересно. Силно се изморяваме от постоянния живот в полето на чуждото съзнание, което регистрира всяка наша въздишка или кихане: някой ми обясняваше, че точно това ни прави реални от гледна точка на духовната физика.

При Юка нищо подобно нямаше. Тя не се опитваше да предизвика моето възхищение, затова се наслаждавах на всяка нейна фраза и всяка постъпка. Тя не се опитваше да бъде загадъчна, което я правеше неизразимо, недостижимо тайнствена. Притежаваше истинска сила. Но я използваше с една-единствена цел — да направи живота ми по-интересен и по-добър.

Трябва да се признае, че успяваше.

Предишните ми любовници сега ми се струваха като бодливи кукли от кована мед в музея на мъченията, от който като по чудо съм се измъкнал на свобода. Вероятно същото са изпитвали и други клиенти на „Парка на елените“ — не е трудно да се досети човек защо това заведение е толкова ненавиждано от светските дами.

Животът ми се промени значително. Почти цялото си свободно време прекарвах в „Червената къща“, избягвайки обичайните развлечения на моето ново обкръжение. Загубих интерес към политиката, конните състезания, спортните каляски и чуждите жени. Рядко ме посещаваха приятели. Поглеждайки от време на време подозрително към Юка, те разговаряха с мен ласкаво и пестейки думите си, като с неизлечимо болен, когото се страхуват случайно да обидят, си заминаваха при първа възможност.

Юка обикновено пускаше по някоя шегичка по техен адрес — без да я чуят — като невинно убождане. Убождането бе напълно достатъчно, за да излезе от госта целият въздух, като през дупчица на балон, така че не съм тъгувал особено за ничия компания.

Редовно ме посещаваше само моят монах наставник, идващ да ми напомни за възвишеното и вечното — да върне ума ми към състояние, подобаващо на бъдещия Пазител. Юка оставаше в ъгъла на стаята зад паравана, замряла неподвижно така, че никой от нас не я забелязваше.

Изглежда, че наистина я интересуваха онези душеспасителни лекции (наставникът ми бе бивш поет лауреат в „Желязната бездна“ и изразяваше изтърканите истини образно и красиво). Монахът не знаеше, че и Юка е в стаята.

Веднъж се случи нещо забавно.

Наставникът ме накара да седя на пода, докато не почувствам болка в стъпалата — и дълго не ми разрешаваше да помръдна. След това каза:

— Ние непрекъснато сменяме позите на тялото си, понеже никоя от тях не е напълно удобна. Всеки го е научил още от детството си. Същото важи и за състоянията на ума. Ние постоянно променяме позата на ума си — посоката, в която е насочен, — защото никоя от откриващите се перспективи не е напълно удовлетворителна. Вътрешният живот на човека се свежда към това, че многократно за минута той прескача от една безизходност към друга, без дори да го осъзнава. А когато той усеща, че даден миг си струва да се задържи по-дълго, той веднага го напуска, за да напише стихотворение от рода на „О, миг, поспри...“^[5].

Реших че, като бивш поет лауреат той добре знае за какво говори.

Точно тогава Юка тихичко се изкашля зад паравана. Стори ми се, че не се сдържа да се разсмее и се опита да замаскира това по този начин.

Наставникът чу и ме погледна. Аз повдигнах рамене. Монахът беззвучно се изправи, измъкна изпод расото си броеница, направена от малки медни черепи (сериозно оръжие в ръцете на трениран мъж) и с меки котешки стъпки тръгна към паравана. Разбрах, че си мисли за шпиони, покушения и други подобни. Продължавайки движението си по стаята, продължаваше да говори:

— Никоя от позите на ума не съдържа щастие. То винаги е някъде наблизко. Но, понеже умът ни непрекъснато си сменя позата, започва да ни се струва, че щастието бяга от нас. Въобразяваме си, че ей сега ще го настигнем. А после решаваме, че в някакъв миг не сме улучили, изостанали сме и сме изпуснали шанса си...

Монахът се спря до паравана.

— Последното е особено мъчително — продължаваше той. — Но като всяко човешко страдание, това е бълнуване за миражи. Изпуснатото никога не само не е било наблизко — не го е имало никъде. Ние сме само изтриваща се памет за върволицата на сменящи се една с друга умствени пози във времето без начало. Единственият смисъл на тази древна комедия — или, по-скоро, трагедия на ситуациите — е в бягството от неудовлетвореността, съдържаща се във всяка от позите. Тази саморазвиваща се пружина не разбира, че бяга точно онова, от което ти се иска да избягаш — и единствено то ще

бъде намерено в края на краищата. В това неведение е естеството на човека — и вечният двигател на историята...

С тези думи монахът отхвърли паравана и видя почитателно приведената Юка. Изправяйки се, тя вдигна очи и каза:

— Но ако не променяме цял живот позата на ума, то няма да ни остане нищо друго, освен да станем онази форма, която сме приели. Няма да има просто къде да се денем. Нима не с тази цел вие, почтени майсторе, станяхте монах? Иначе от расото ви няма изобщо никакъв смисъл.

Монахът се усмихна. След това вдигна паравана и го постави на мястото. Изглежда, бе впечатлен от думите на Юка и реши, че тя има право да присъства по време на уроците ни.

Но аз със сигурност знаех, че Юка говори за себе си, а не за него. От този ден започнах да я разбирам по-добре — доколкото това е възможно с такова странно същество. Между другото, колкото по-малко прилича на нас другият човек, толкова по-лесно е да се влюбиш в него. Мисля, че това е биология.

Сега исках само едно: да ме оставят в „Червената къща“ намира и насаме — така бих могъл спокойно да играя на шашки с Юка. Говоря за „шашки“, понеже тя ме биеше на шах.

Би трябвало да се сецам за думите на монаха наставник, че животът за кратко придобива привидно съвършенство само за да ни нарани по-болезнено със своето непостоянство (за това е виновен не самият живот, добавяше той, а нашият ум, опитващ се да намери опора, смисъл и красота при залаганията в танца на напръстниците на пазара, топчето изпод които е било откраднато преди десет хиляди години).

Когато най-последно свикнах с щастливото и безгрижно съществуване в „Червената къща“ и дори започнах да намирам в него благородна скука, сладкият ми сън бе прекъснат по най-неочакван начин.

[1] Асасините (на арабски „новата доктрина“) са ислямска секта исмаилити от направлението низари. Вж. Бърнард Луис, „Асасините“, изд. „Изток-Запад“, 2011. ↑

[2] „Еда на Семунд“ („Поетичната Еда“) — сборник с древноисландска поезия за боговете и героите на скандинавската

митология и история. ↑

[3] „Получих всичко... Бог чрез своята доброта / ми даде тебе в дар, в небесен дар, мадона, / най-дивен образец на дивна красота.“ — Александър Пушкин, „Мадона“. ↑

[4] Покрита носилка за пренасяне на пътници в някои източни страни. ↑

[5] „О, миг, поспри! Ти си тъй прекрасен!“ — Гьоте, „Фауст“. ↑

V

Един ден с Юка излязохме на разходка в гората.

Това не бе точно гора — по-скоро голям парцел от прилежащия към къщата парк, стилизиран като гъсталак толкова реалистично, че от истинска изоставена дива гора го отличаваха само значителните разходи за ландшафтни дизайнери.

Гъсталакът бе направен непроходим поначало, но по-късно големите бяха отгъпали няколко пътечки, маркирани с едва забележими знаци по стволите на дърветата. Разхождайки се по тайните пътечки, можеше комфортно да се прехвърляш през дерета и ручей, винаги намирайки твърда опора под краката си — и да съзерцаваш поетичната пустош наоколо.

Юка доста обичаше тези разходки. Подозирах, че тя отиваше точно в гората, когато ми се искаше да остана за известно време сам или пък имах упражнения. По необясним начин всичко усещаше сама, без да я подсещам — и се скриваше от погледа ми. Но в гората ние често ходихме заедно.

Така беше и този ден. Близо час кръжахме по пътеките, не задълго се уединихме в беседката „Рай №3“ до брега на ручей, сетне се покатерихме по почти отвесния склон на дерето (от корените на дърветата в стената му се бе оформила удобна стълба, все едно направена от човешка ръка) — и излязохме на голяма поляна.

Вдигнах очи и замръзнах.

В центъра на поляната имаше висока кула. Беше едно към едно като фрагмент от стара картина, изобразяваща Бастилията в Париж — само че без крепостните стени до нея. Кулата изглеждаше овехтяла и потъмняла от времето.

Със сигурност не беше тук при предишната ни разходка. Юка се обърна към мен.

— Какво е това?

— Не знам — отговорих. — Нека да видим.

Тя ме хвана за ръката.

— Да не би да е капан?

— Не мисля — отговорих аз. — Никой не знаеше, че ще дойдем насам.

Думите ми едва ли я успокоиха (те не успокоиха и самия мен), но Юка тръгна към кулата заедно с мен.

Това, че на горската поляна се е появила каменната постройка, не изглеждаше странно. Технически бе възможно да бъде пренесена дотук за няколко часа. Но дори месец не би стигнал на някого да я впише в пространството по такъв естествен начин.

Кулата бе заобиколена с трева и цветя. По тях не се забелязваше и най-малка следа от строителни дейности. Стърчащите над земята части на фундамента — каменните плочи, обгръщащи кулата като пръстен — бяха покрити с петна от мъх и онази особена патина, която се получава при редуването на дъжд с горещини. Между камъните бяха пуснали корени две прораснали дръвчета. Все още малки. Но по никакъв начин не биха могли да израснат за няколко дни.

— Вярно е — каза Юка. — Надали ловец би положил толкова усилия за облагородяване на капана.

Вратата на кулата беше отворена. Цялото ѝ вътрешно пространство изпълваше виещо се нагоре стълбище. Тръгнах по него пръв.

Стените бяха покрити с напукана мазилка с цветни петна на фрески — без ясни очертания, приличаха на огромни лекета от плесен. Светлината от тесните прозорци бе напълно достатъчна, за да ги различиш.

Рисунките се редуваха с абстракции и орнаменти: върху едното петно свиреха музиканти, облечени в камзоли и с перуки, върху следващото — три разноцветни спирали се завиваха към общ център, в който бе изрисуван някакъв кабалистичен или алхимичен символ.

По-нататък видях завързана за стълб актриса в ролята на Жана д'Арк — изгаряха я на сцената на претърпан театър. Пред кладата стоеше брадат диригент с палка, сякаш задаващ верния ритъм на огъня. От друго петно влажно ме погледна древноегипетско око, едвам издържащо на изобилието от грим.

След това се появи разрез на жълто-черна човешка глава, разделена на множество отделни номерирани части с надписи на немски (поради което главата наподобяваше на място за съхранение на

багаж — или непотопяем кораб). А после — сложен орнамент, сякаш изкопиран от купола на средноазиатска джамия.

Разглеждайки тези трудноразбираеми, но забавни изображения, се изкачвахме нагоре. Някак си с всеки следващ оборот на витото стълбище се чувствах все по-неспокоен.

Изведнъж Юка ме дръпна за ръкава.

— Какво?

— Височината — прошепна тя. — Твърде дълго вървим.

Осъзнах причината за обзелата ме тревога. Юка беше права — отвън изглеждаше, че кулата е висока едва четири-пет етажа, но ние се качихме далеч по-нависоко.

Опитах се да погледна през прозореца, но той бе прекалено високо над стълбището: дори като подскочих, успях да зърна само късче сиво небе.

— Може би да слезем? — предложих аз.

И веднага се чу тътен на срутваща се зидария. Кулата се разтресе — част от стълбището зад нас се срути и въздухът се изпълни с бял прах. Сега вече беше трудно да се спуснем.

— Те ни чуват — каза Юка.

— Кои „те“?

Юка повдигна рамене. Тръгнахме нагоре по-бързо.

Рисунките по стените бяха все тъй безумни и чудати, но в тях започна да се появява обща тема: медиум, извършващ странни жестове с ръце. Понякога от пръстите му започваха номерирани и надписани на немски стрелки, понякога — лъчи от светлина, понякога — някакви мехури, със затворени вътре хора и предмети.

Медиумът бе ту мъж, ту жена. Облеклото му се променяше от камзол до мантия. Той отправяше жестовете си ту към зрителната зала, изпълнена с господа и дами във вечерни тоалети, ту към бурното море, ту към звездното небе... Също така по серпантината на стената на няколко пъти се появи онова египетско око, незнайно защо напомнящо ми не за древните тайни, а за бойната украса на жриците на любовта.

Вече бяхме престанали да броим етажите, когато стълбището свърши като полутъмна задънена улица. Горестен имаше капандура. В стената — скоби на стълба. Като се изкачих по стълбата, почуках по капандурата, но не дочаках отговор. Тогава я вдигнах и решително се качих срещу пронизващия отгоре лъч светлина.

Очаквах да видя малка стаичка. Примерно ателие на художник (така ми се струваше след всички тези рисунки по стените). Е, или банална килия с рухнал покрив — с други думи, нещо романтично. Обаче от нереалността на онова, което видях, главата ми се замая.

Озовах се в просторна и светла дворцова зала. Таванът ѝ блестеше със златните си кесони^[1], а през прозорците се виждаше парк със скулптурни фонтани. Подът бе покрит от несиметрична мозайка от разноцветен камък.

По стените имаше петна фрески, приличащи на рисунките, покрай които минахме преди малко — разположени бяха също толкова хаотично, както и в кулата, и също приличаха на цветни лекета върху мазилката... Хаотичността им бе внимателно обмислена — радваше окото, сякаш наоколо кръжеше весел многоцветен сняг.

Фреските и мозаечният под придаваха невероятно очарование на залата. Това място предизвикваше желание да караш кънки, да пиеш грог и да слушаш коледни хорали.

По ъглите на залата имаше бронзови фигури на кралете от четирите цвята на картите за игра — с техните пентаграми, жезли, купи и мечове върху щитовете, както бе прието по времето на Максим Полупредател. Според хералдиката това е допустимо само за вместилището на висшата власт. И всичко това, разбира се, по никакъв начин не би могло да се вмести в стаичката на върха на каменната кула.

— Невероятно — прошепна Юка, хващайки ме за ръката.

— Благодаря, че посетихте чичото — прозвуча зад гърба ни прегракнал глас.

Обърнах се и видях в рамката на вратата кресло на колелца. То имаше висока червена облегалка и приличаше на строг и минималистичен походен трон.

Върху трона седеше Николо III, облечен с пъстър домашен халат, бродиран с човешки и животински муцуни. Носеше черна маска на лицето. А на коленете си имаше сгънато ветрило. „Какъв идеален параден портрет — помислих си. — Липсват само момчето и момичето с букети от маргаритки... Впрочем как да липсват, та това сме ние!“

Юка се наведе в придворен поклон, почти неприличен заради горските ѝ шорти, и аз направих същото. Съдейки по всичко, прострацията в случая не беше подходяща.

Изправяйки се, пак хвърлих поглед през прозореца към фонтаните и осъзнах, че много пъти съм ги виждал по картините, а веднъж дори през орнаментите на чугунената ограда. Просто никога досега не съм ги виждал от такава перспектива.

Бяхме в Михайловския замък.

Пазителят ни изучаваше известно време през прорезите на маската си, след което изрече:

— Извинете ме за шегата с кулата, но как иначе старецът да примами младите на гости? Чух, Алекс, че вече си имаш приятелка на име Юка. Виждам, виждам... Хубава е. Много. Жалко, че изпуснах този випуск на „Парка на елените“.

Креслото на Николо III премина през портала. Не се виждаше никаква механика, която да задвижва гумените му колелца. Отдолу нямаше нищо, приличащо на благодатен мотор. Меките пантофи на Пазителя не докосваха пода — краката му бяха стъпили върху поставка. Но по някаква причина креслото се движеше, при това по доста сложен маршрут.

Пазителят се приближи до Юка и каза:

— Съблечи се.

Юка го погледна недоверчиво.

— Имам диплома на лекар лечител — каза Николо III. — Можеш да не се притесняваш от мен.

Юка се поклони още веднъж и извърши онова, което ѝ бе казано, спокойно и без излишно суетене.

Мисля, че истински красивите жени, събличайки се, изпитват не срам, а триумф — в този момент получават награда за всичките си мъки от диетите. Срамът е участ за онези, които са принудени да скриват под дрехите грозотата си. Но и красивите жени, събличайки се и прикривайки с длани тялото си, все пак имитират срамежливост, за да покажат пред клиента, уж случайно, частица от свенливата си, целомъдрена и безкрайно прекрасна душа.

За нейна чест, Юка се справи почти без това — само лицето ѝ стана по-сериозно.

Пазителят направи обиколка около нея с креслото си, спирайки се, за да разгледа по-подробно интересуващите го детайли. Дори я докосна един-два пъти, като в един момент интересът му стана дотолкова нескромен, че тя не се сдържа и попита:

— А по каква специалност сте лекар-лечител, Ваше Безличество? Гинеколог?

Пазителят се засмя гръмогласно — въпросът на Юка истински го развесели.

— Не — отговори той, когато смехът му затихна. — Хомеопат. Твоята непринуденост ми харесва, девойче. Може би имаш и други въпроси?

— Ако Ваше Безличество заповяда — каза Юка.

— Заповядвам. Давай.

— Аз съм вече на двацет години — каза Юка, — а вие все още проявявате интерес към мен. Може би съм добре запазена?

Пазителят се поотдалечи от Юка и я погледна през черната си маска.

— Какво искаш да кажеш с това?

— Говори се, Ваше Безличество, че двацетгодишните според вас са вече дърти жени. Вярно ли е това?

Пазителят замълча задълго и си помислих, че Юка е отишла твърде далеч. Но лицето ѝ изразяваше неподправен интерес и върху него нямаше и следа от смущение. Опитах се да си се представя на мястото на Пазителя — какво е чувството да получиш такъв въпрос от гола красавица? Но не успях.

— Не е точно така — накрая най-учтиво отговори Пазителят. — Но почти. Аз наистина предпочитам, тъй, млади дами. Обаче имам основателна причина за това, радост моя.

— Няма ли да бъде нахално от моя страна да попитам каква по-точно? — запита Юка.

Реших, че този път вече си е подписала присъдата, но Пазителят отново се разсмя. Дръзките въпроси на Юка го забавляваха.

— Разбира се, че ще бъде — отговори той. — Но ти нали знаеш, че обидите и униженията, както и преките физически мъчения, на които младите красавици подлагат застаряващите мъже, са само допълнение към култа на мъжкото сексуално удовлетворение. Вас ви учат на това, нали?

Юка кимна — с леко усилие, както ми се стори.

— И все пак — каза Пазителят, — ако ти е интересно, мога да обясня причината. На младини духовните наставници ми предписваха въздържание. Докато е млад, мъжът го понася леко. Но с настъпването

на старостта възникват определени проблеми, въъ, от физиологично естество. Знаеш ли, чедо, какво е простата?

Юка отново кимна.

— Не се и съмнявам — рече Пазителят. — Мисля, че в „Парка на елените“ за този изключително важен орган отделят не една и не две лекции. Може би дори сте провеждали лабораторни упражнения. Но това е било отдавна и вероятно трябва да ти освежа паметта по този въпрос.

Юка се усмихна, но нищо не отговори.

— Дете мое — продължи Пазителят с тона на добър начален учител, — след достигане на определена възраст простатата вече не позволява да се отнасят с нея лекомислено. Тя изисква периодично изпразване, в противен случай при мъжа започват неразположения от най-неприятно естество. Да се разболееш от тази болест е изключително лесно, но да я излекуваш е много трудно. Това е като възпаление на маточните тръби, само че по-лошо.

Юка кимна.

— Затова съвременните лекари предписват на мъжете редовна — приблизително веднъж на три дни — мастурбация. Дори и на онези мъже, при които с простатата всичко е наред. Просто за профилактика. Те имат известни основания за това — казвам го като лекар. Но това е една от онези области, при които светската мъдрост влиза в остър конфликт с духовните учения. Можеш ли да си представиш Пазителя, затварящ се в банята с грешни намерения по веднъж на всеки три дни?

— Мога, Ваше Безличество — сладостно въздъхна Юка.

Пазителят се засмя неудържимо.

— Ти можеш — каза той. — А пък другите — не. Ще бъдат наскърбени не само хората, но и духовете. Подобно поведение не отговаря на моя сан. Нито естетично, нито протоколно, нито мистично. Затова съм принуден да постигам същия физиологичен резултат с помощта на други методи. Уви, налага ми се да използвам женско тяло. Не за наслада на чувствата, съвсем не. А само за поддържане на добро здраве...

— Което е толкова важно за нашия свят — допълни Юка и почтително се поклони. — Но защо това женско тяло задължително трябва да не е навършило двайсет години? Също ли по духовни причини?

Помислих си, че сега вече Пазителят със сигурност ще се разгневи, но той отново се засмя. Като че ли получаваше искрено удоволствие от беседата с голата Юка.

— Точно така, дете мое, по духовни причини — каза той. — Бях възпитан по различен начин от твоето другарче. На младини дълго време практикувах различни монашески тренировки, сред които бе и медитация над грозотата на женското тяло. Обучавах ме да разчленявам мислено най-съвършено на външен вид създаване на кожа, кости, органи и физиологични течности — кръв, жлъч, урина, гной, слюнка, костен мозък и т.н. Часове наред съзерцавах грозотата на всички женски телесни части поотделно. Целта на упражнението беше да се победи чувствеността и в това то се оказа много полезно. Започнах да изпитвам дълбоко и искрено отвращение към женското тяло. Към мъжкото, разбира се, също. Това ми помагаше да спазвам въздържанието, което предписваха наставниците ми. Досещаш ли се накъде бия?

— Все още не, Ваше Безличество.

— Още една подробност тогава. При същата медитация ме учиха да забелязвам дори у още съвсем младо същество признаците на задаващото се възрастово разпадане — и аз ги виждам дори у теб, прелест моя. При това съвсем ясно...

Този път Юка не се усмихна.

— Затова — продължи Пазителят — да предизвика физиологична реакция в моя организъм, необходима за изпразване на простатата, може само чиста млада особа, чиято красота е способна поне за кратко да се окаже по-силна от фундаменталното отвращение към разврата, възпитано в мен чрез духовните практики. Обичайно компаньонките ми наистина не надхвърлят двайсет години. Но повярвай ми, че не са били и под осемнайсет. Аз спазвам законите, установени за всички.

— И по тази причина вие толкова често сменяте компаньонките?

Пазителят горчиво въздъхна.

— Уви, да — каза той. — Трудно е продължително време да залъгваш проникателен дух с един и същи мираж. Налага се постоянно да се сменят декорите. Това е едно от моите проклетия. Точно затова аналитичната медитация над грозотата на женското тяло беше извадена от учебната програма на твоето другарче. Не ми се искаше

моя приемник да го постигне същата участ. Още тогава този старец с маска се е грижил за твоето щастие, мое дръзко и неблагодарно момиче... Между другото можеш да се облечеш, благодаря.

Юка отново се поклони. Стори ми се, че Пазителят все пак успя най-после да я смути. „За тази цел — меланхолично си отбелязах аз — е нужно да помолиш красавицата не да се съблече, а да се облече.“

Докато Юка си навличаше шортите и ризата, Пазителят се обърна към мен.

— Bravo — каза той. — Одобрявам твоя избор. Тя е не само хубава, но и умна — истински шедьовър на „Парка на елените“.

Но не се надявай, че може да има възпитание, способно да промени женската природа. Такова не съществува. Затова не създавай ситуации, в които природата ще може да излезе наяве...

Пазителят направи пауза, като че ли искаше да запомня добре тези думи. Повдигна рамене.

— Нищо — каза той. — Ще ме разбереш по-късно. А сега, Алекс, ще те помоля да застанеш зад креслото ми. Ще се наложи да ме возиш из залата. Аз мога и сам да го придвижвам, но бих искал изцяло да се съсредоточа върху разказа си.

Той погледна към Юка и поясни:

— Аз мога да ходя, но това изисква от мен големи усилия.

Облегалката на креслото бе снабдена с удобна скоба — специално за придвижването му. Поисках да затворя капандурата, през която двамата с Юка се качихме в залата, за да не пропадна по случайност в нея с някое колело. Обаче от нея не бе останала никаква следа.

— Примамих те тук не за да беседвам с твоята приятелка за простатата — ми каза Пазителят. — Общо взето, разказът ми е предназначен за твоите уши. Но нямам нищо против и тя да присъства при нашата беседа. Ако нещо ти се стори неясно, питай веднага — пълното разбиране е много важно.

— Аз също ли мога да задавам въпроси? — попита Юка.

Пазителят кимна.

— И тъй — каза ми той, — слушай внимателно. Това, което ще ти разкажа, всеки Пазител съобщава на приемника си лично — такава е традицията. Но в тайната са посветени и други хора, много малко на брой. Предимно монаси. Но не само — сред твоите познати всичко

знае например Галилео. Можеш да обсъждаш чутото с него. Е, или с нея...

Пазителят погледна към Юка и по едва забележимото трепване на очите му разбрах — той се усмихваше под маската. Юка се усмихна в отговор и усетих леко убождане от ревност.

— Ако в детството си не сте пропускали часовете по история — започна Пазителят, — трябва да помните, че древната култура на Старата земя е била унищожена от Катаклизма, или Апокалипсиса в началото на XIX век, което се е случило в пълно съответствие с библейското предсказание. Възродили сме се само по чудо — Висшето същество решило да даде на хората последен шанс, като е взело в новия прекрасен свят най-добрите... бла-бла-бла... Малцина са се спасили и получили дом в новата Земя, създадена за тях от Господа Франц-Антон. Всичко това е лъжа. По-точно, полуистина. В действителност, приятели мои, Катаклизъм не е имало.

Очаквах да чуя нещо радикално, но не чак толкова.

— Как така не е имало? — попитах.

— Така — отговори Пазителят.

— И Трансмиграция също?

— Все пак Трансмиграция е имало. Но не такава, за която учат в училище.

— Тогава къде е изчезнал Старият свят?

— Той си е там, където си е бил — отговори Пазителят. — Онова, което нашата историческа наука нарича Катаклизъм, е просто моментът на разделянето. Така да се каже отпъпкуването на новия свят от предишния, който е останал на място. Катаклизъмът е мит, който обяснява липсата на връзка с миналото, изчезването на всички паметници на културата, на цялото материално наследство на човечеството. Почти всичко — някои неща от нас бяха...

— Реставрирани — предположих аз.

— Пресъздадени — поправи ме Пазителят. — С абсолютна точност, в целия им блясък и величие. Нашите пирамиди, нашата арка на Константин, нашият Нотр Дам — това са само копия. Ние не крием това. Но например Михайловският замък, където в момента се намираме, не е копие, а развитие на идеята, заложена някога в основата на петербургския дворец на Павел Алхимика.

— Какво е станало със Старата земя? — попитах аз.

— Нищо. Земята дори не е забелязала раждането на Идилиум.

— Не разбрах — признах си честно.

— И не е чудно — усмихна се Пазителят. — Откарай ме до ей онази фреска...

Той вдигна пръст и посочи накъде.

Фреската изобразяваше човек в камзол и с перука. Той имаше грубо, чувствено лице на боксьор — а косата на главата му напълно би могла да си е неговата, сресана така, че да изглежда като перука (подобен конформизъм се изискваше при двора на всеки плешив крал).

Разбира се, че знаех кой е това. Това бе Господ Франц-Антон в своя земен ипостас — преди да стане Избраника и Благодатта, която вдъхва живот на света. Но толкова реалистичен (да не кажа безмилостен) портрет не бях виждал никога.

— Господ Франц-Антон ли е? — попитах аз.

— И да, и не — отвърна Пазителят.

— Какво означава „и да, и не“?

— Този човек го наричаха Франц-Антон Месмер — каза Пазителят, подчертавайки чрез интонацията думата „човек“. — Той е имал два различни живота. На нас е известен като божественото същество, намиращо се при изворите на Трансмиграцията и на нашето Възраждане след Катаклизма. Днешната ни теология твърди, че той е овладял властта си над Флуида по волята на Върховното същество, извел е хората към новия свят — и е предал изкуството си на Ангелите, охраняващи нашия свят. А в Старата земя го познават като учен, създал странната и ненапълно научната теория за животинския магнетизъм, която по-късно е била обявена за шарлатанство. „Флуид“ през онези дни наричали силата, която той уж задвижвал със своите пасове...

— Звучи като светотатство — поклатих глава. — Да бях споменал нещо подобно във фаланстера, бих си издействал бой с пръчки.

— Сега ще се опитам да ти обясня всичко — каза Пазителят. — Франц-Антон Месмер е бил учен, който изследвал наред с другото и хипнозата. По-правилно казано, внушението — думата „хипноза“ през онези дни още не се е използвала. Той е живял по времето на Луи XVI, който проявявал сериозен интерес към неговите опити. Вярно е, че интересът понякога се сменял с недоверие... Но това няма значение. Месмер е направил велико откритие. По-точно, преоткрил е онова, което било известно на хората още от най-дълбока древност.

— Какво е то? — попитах аз.

— Ако се внуши на човек някаква илюзия — каза Пазителят, — то в неговото субективно пространство тя може да се превърне в

реалност.

Аз се подсмигнах.

— Това го знае всеки, който е сънувал, Ваше Безличество. На това се основава Великото приключение на всеки солик. Някои смели и жлъчни умове наричат „каминг ин“ просто сънен блян, продължаващ цял живот.

— Благодаря за напомнянето — усмихна се Пазителят. — Но Месмер е открил нещо по-голямо.

— Какво точно?

— Ако една и съща илюзия се внуши на няколко човека така, че те да я споделят напълно, то за тях тя ще стане реалност, вече не просто субективна, а обективна. Обща за всички. Това ще бъде реалност, в която те ще се озоват заедно. Ще общуват и ще започнат да обсъждат своята колективна халюцинация, укрепвайки я с всяка свързана с нея мисъл и произнесена за нея дума. Колкото по-силно са убедени те в нейната достоверност, толкова по-издръжлив и по-непокатим ще стане новият им свят.

— Е, това вече звучи невероятно — казах аз. — Казват, че най-голямата трагедия на соликите е точно в това, че не могат да се впуснат във Великото приключение по двама. Самата дума „солик“ е напоена със самота. Те са принудени да се завръщат от своя свят, за да обичат истински — и да раждат истински деца. Учиха ни, че това е закон. Той гласи: „Онова, което вижда един, може да е създадено от неговия ум. Онова, което виждат двама, е създадено от Върховното същество.“

— Вярно е — съгласи се Пазителят. — Напълно вярно. Този закон на практика разделя общото от частното. Но Върховното същество изобщо не възразява срещу това двама или трима да виждат едно и също нещо. Проблемът е в това как да се постигне.

— Смятам, че е невъзможно — казах аз. — Когато в училище ни показваха една и съща картина, а после я скриваха от нас, всеки я възпроизвеждаше малко по-различно. Включваше се фантазията. А да накараш фантазията на няколко човека да работи абсолютно еднакво е невъзможно.

— Точно в това била същността на откритието на Месмер — отговори Пазителят. — Той разбрал как да се постигне.

— Как?

Пазителят посочи следващата фреска и аз приближих креслото към нея.

— С помощта на ето този уред.

На стената бе изобразено устройство с доста странен вид. То приличаше на голяма дъбова бъчва, изработена от майстор на скъпи мебели, — цялата беше покрита с инкрустации. От бъчвата стърчаха осем метални въдици. От тях се провисваха дълги пръти, също от метал. Върху капака на бъчвата бе разположена кръгла решетка, съединена с въдиците с нещо като маркучи. Отстрани към бъчвата бяха закрепени сиви въжени корсети — в тях, изглежда, са обличали (или впрягали) хора. Във всичко това имаше нещо плашещо, инквизиторско.

— Това е тъй нареченият *baquet* — каза Пазителят. — Ние все още го наричаме на френски — само че вместо „бакè“ понякога казваме просто „бака“. При нас неговото използване е строго регламентирано... и засекретено до такава степен, че в днешно време никой дори не помни за съществуването му. За това следят не хората, Алекс. За това се грижат Ангелите. Наложил се да пренапишем собствената ни история, за да прикрием онази роля, която тази грозничка дървена каца е изиграла в създаването на Идилиум.

— Ако ми бяха предложили да определя предназначението на това устройство — казах аз, — бих предположил, че това е... ъ-ъ-ъ... електрически уред за изтезания на задържани от инквизицията аристократи.

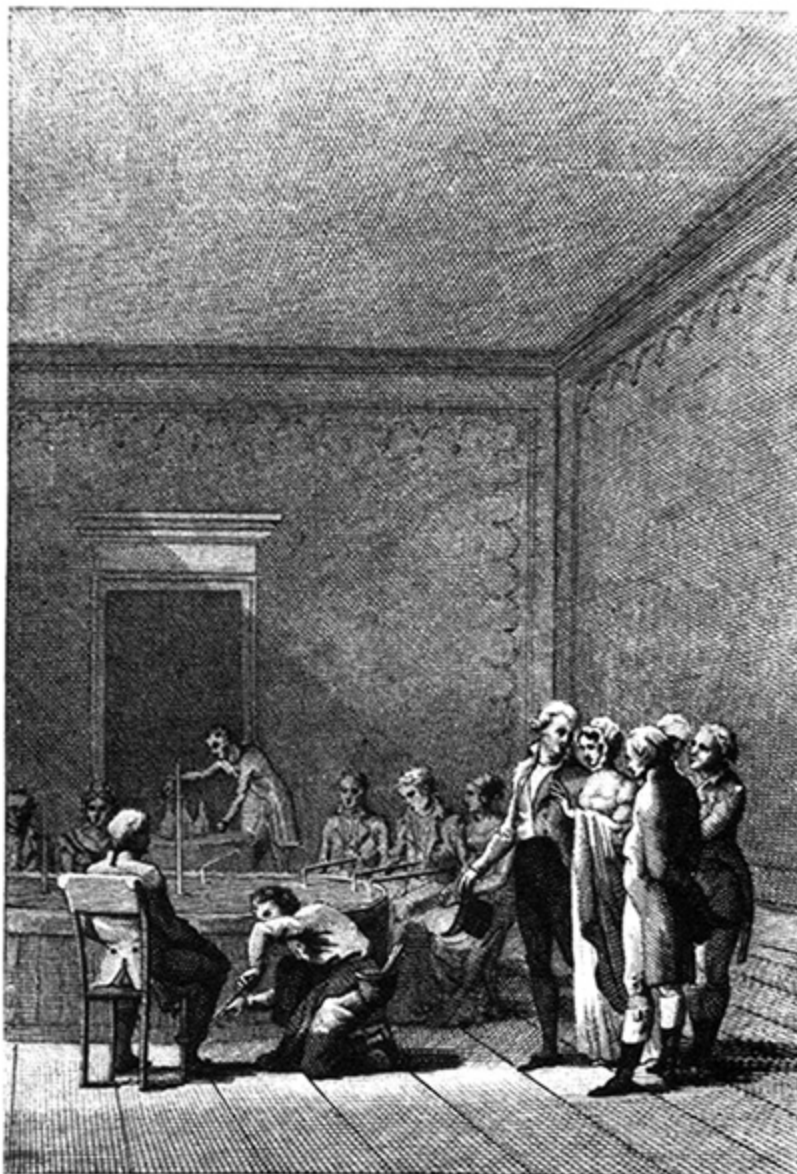
— Защо точно аристократи?

— За простолудието никой не би си направил труда. Имам предвид инкрустациите.

Пазителят се засмя.

— Не позна, точно обратното е — каза той. — Този апарат е предоставял на аристократите несравнима с нищо друго наслада.

— Как е работил той?

Месмерически сеанс. Гравюра (1779)

— Много просто. Майсторът илюзионист, в нашия случай самият Франц-Антон, настройвал мислите си така, че да вижда някакво специално пространство. Да речем, някакъв призрак остров. Той си го представял с всички най-дребни подробности, за които са му помагали художници и декоратори, обмисляйки това измерение заедно с него. А какво да крием, и аптекари, като са го снабдявали с определени субстанции, целящи да стимулират въображението. И след като илюзията ставала за него равнозначна на реалността — за което първоначално пак му помагали вещества — той се включвал към *baquet* и останалите присъединени към апарата медиуми, следвайки

неговите инструкции и указания, започвали да виждат същото, което виждал и той.

— С отворени очи?

— Отначало със затворени. Понякога им завързвали очите. Няма значение. Главното се състояло съвсем не в това, че всички медиуми започвали да виждат едно и също. По-важното било друго.

Пазителят направи пауза, наблюдавайки на думите, които ще последват.

— Ако настроените на една и съща мислена вълна медиуми били достатъчно на брой — обичайно осем или дванайсет, според броя на върховете на Павловския кръст, — тяхната колективна халюцинация достигала такава сила, че започвала да засмуква към себе си хората, които просто са били близо до *baquet*, без да са свързани към електродите на уреда. Те започвали да виждат новия свят заедно с медиумите на Месмер. Колкото повече били въввлечените в халюцинацията, толкова по-устойчива ставала тя — новите участници ставали нейни катализатори. Хората можели да се придвижват в нея и дори да остават там продължително време.

— А какво е ставало с телата им? — попитах аз.

— Те се оказвали там в своите тела. Или във всеки случай, така са го усещали.

— Почакайте, Ваше Безличество. Да речем, че човек влиза в това ново измерение, а някой друг гледа към неговото тяло. Какво вижда този втория?

— Алекс — каза Пазителят, — първите опити на Месмер — онези, които давали подобен резултат — се провеждали в дълбока тайна. В специална атмосфера, изключваща присъствието на непосветени. Онзи, който е гледал към участниците в опита, със сигурност се е намирал в близост до *baquet* с включените към него медиуми. По този начин самият той ставал участник в опита.

— А дали медиумите са се премествали в новия свят заедно с апарата и зрителите?

— Не. Медиумите са оставали на мястото си, във всеки случай поне в началото. Но в близост до тях се отварял вход към новия свят. Именно този вход те позволявали да видят другите.

— Добре — казах аз, — а доколко стабилно е било това ново измерение? Колко дълго са го виждали участниците в опита?

— Виждали са го дотогава, докато медиумите продължавали да седят около *baquet*. Нещо повече, те можели и да се сменят — по един или по двама, докато останалите продължавали да виждат същото. Великият Катализатор — самият Франц-Антон — бил длъжен лично да запалва илюзията при всеки сеанс, присъединявайки другите към съзнанието си. Но когато на призрачния остров вече се озовали достатъчен брой хора, тогава нито на него, нито на медиумите било наложително да полагат специални усилия. Те изпълнявали просто подсигуряваща роля. Месмер можел да напусне мястото си до *baquet* и лично да се разхожда по илюзорния остров — особено след като изобретил каската, позволяваща да се поддържа връзка с *baquet* чрез Флуида. Ето така тя изглеждала първоначално...

Пазителят посочи следващата фреска.

Видях лицето на Месмер в профил на фона на някакви скали. Върху главата му имаше нещо средно между пожарникарска каска и античен военен шлем. Шлемът имаше гребен от множество много тънки метални цифтове. Всеки от тях завършваше с медно топче с формата на човешка глава с размера на грахово зърно.

От същите такива медни глави и досега изработваха своите броеници монасите на „Жълтия флаг“.

— После се научили да правят шлем във формата на шапка — каза Николо III. — Металните резонатори били скрити в периферията и Месмер вървял по призрачния остров с триъгълна шапка. Сега вече дори избраните клиенти не разбирали значението на баката — те били сигурни, че всичко се крепи върху внушението на Франц-Антон. А когато се събирал достатъчен брой хора, на Месмер вече не са му били нужни усилия, за да поддържа илюзията жива. Достатъчно било просто да гледа наоколо.

— Добре — казах аз, — а каква е била... тъъ... мощността на баката?

— В какъв смисъл?

— Ами илюзия с какъв размер е било възможно да се създаде с помощта на една такава бъчва?

Очите на Николо III в прорезите на маската изразиха недоумение.

— А какъв размер има илюзията, Алекс?

— Е, аз грешно се изразих. Не размер, а... Сигурно мащаб?

— Приятелю мой — отговори Николо III, — илюзията по своята природа е понятие... бих казал, логическо. Или я има, или я няма. И ако я има, то нейният размер и мащаб могат да бъдат всякакви, защото те също са илюзорни.

— Да — съгласих се аз, след като помислих. — Така е... И какво е станало после?

Пазителят посочи следващата фреска и аз подкарах креслото към нея.

На стената беше изобразена редица от придворни — като дълга куртоазна опашка към кралския пантоф. Рисунката не бе много подробна, но Пазителят плесна с ръце и фреската оживя.

Видях група пищно облечени дами и господа да минава между златните завеси, разделящи наполовина голяма дворцова зала. Изглеждаше, като че играят на някаква галантна игра. Завесите на прозорците бяха спуснати, по стените имаше запалени свещи — с една дума, всичко изглеждаше като по време за зимен бал... Почти всичко.

Близо до прохода със завесата бе разположен *baquet*, а около него седяха, приличащи на лакеи с ливреи, медиуми със завързани очи. Челата им се допираха до метални щифтове, съединени с капака на устройството.

После ние сякаш се приземихме върху перуката на един от кавалерите и заедно с него преминахме през златната завеса.

От другата ѝ страна залата вече я нямаше.

Там имаше простор, залез, дървета в добре поддържан парк, мраморни беседки, дворец с почервенели от залязващото слънце статуи по покрива... Най-силно бях впечатлен от това как паркетът директно премина в пътека, посипана с дребен розов чакъл. Хората отиваха по нея далече-далече и фигурките им се губеха в мъглата.

— Месмер е отворил пред аристокрацията нов таен свят, чиито наслаждения затъмнили изкушенията на „Версай“ и Трианон — продължаваше Николо III. — Обществото „Идилиум“, както наричали себе си тези хора, било тайно. Принадлежността към него бързо станала отличителен знак за висшия елит на човечеството...

Пазителят ми направи знак и аз подкарах креслото напред.

Подминахме няколко фрески, без да спираме: дами на моравата ловяха с големи мрежи за пеперуди крилата топка, възбудени господа с триъгълни шапки стреляха с голямо оръдие по тътрещ се към тях

дракон, два примитивни монголфiera се състезаваха помежду си за скорост, разкошен кораб се носеше по фунията на водовъртежа към огромната зейнала паст на някакво чудовище (на палубата червендалест господин и две дами с развяващи се рокли не показваха никакъв страх и гледаха към чудовището с весел интерес).

— Месмер нарекъл създаденото от него пространство на наслажденията с латинската дума *idyllium*. Но това не бил светът, познат ни днес. Понякога го наричали „Призрачният остров“ — по онова време той бил несравнимо по-малък. На Месмер му коствало големи усилия да обясни на най-любознателните от клиентите си, особено на англичаните, че няма никаква тайна карта, с помощта на която да може да се доплава до острова с кораб от Лондон. Той разполагало доказателства — на Идилиум се случвали неща, невъзможни на Земята. Така че в края на краищата му повярвали дори най-опитните мореплаватели. Месмер имал завидно въображение, но за да се поддържа интересът на разглезената и преситена публика, усилията на един ум вече не били достатъчни. Наложило му се да създаде т.нар. Академия на Идилиум. Нейни членове станали най-добрите художници и писатели на онова време, които обединили усилията на въображението си, за да спомогнат за създаването на новия свят...

Пазителят ми направи знак да спра.

Фреската пред нас изобразяваше голяма стая с камина, в която разположилите се по креслата господата с перуки и в камзоли, изглежда, се съвещаваха. В ръцете си държаха странни масивни лули с къси мундщуци, а по масичките имаше бутилки и някакви стъкленици от вида на химическите.

— Какво е това? — попитах, сочейки към една от лулите.

— Стая за пушене на опиум. Горедолу по онова време се е появил изразът *pipe dream*, означаващ непостижима мечта или безумен план. Разликата е в това, че колективните видения на Академията на Идилиум не са се разсейвали заедно с дима, а се превръщали отначало в скица, а след това с помощта на медиумите на Месмер — в реалност. Наистина, все още в условна и временна реалност. Но по същество Месмер разкрил пред паството си един нов свят. И макар че този свят е бил известен на избраните в Европа и дори в Америка, той оставал тайна за всички останали.

— Но как е било възможно да се запази цял един свят в тайна?
Пазителят се усмихна.

— Тайната била запазена точно затова, защото този свят не е бил реален докрай. В него не се влизало по собствена прищявка. Затова славата на Месмер се увеличавала, но истинското съдържание на опитите му не било известно извън кръга на посветените. Знаело се само, че участниците в опитите на Месмер получавали чудесни видения. Появили се безброй имитатори, създаващи подобни кази с железни електроди, включени към лайденска стъкленица^[2]. Шарлатаните подлагали клиентите си на токови удари — обикновено това били буржоа средна ръка, — хипнотизирали ги, предизвиквайки у тях груби халюцинации и им обяснявали, че точно това е *magnetisme*. За повечето от клиентите сред дребната аристокрация и буржоазията „месмеризмът“ е бил просто екзотичен начин да се приобщят към най-висшата социална каста...

Следващата фреска изобразяваше разрез на сграда — на всеки етаж в еднакви тесни стаички около бъчви с електроди седяха хора, явно непринадлежащи към каймака на обществото. Ако се съди по всичко, това беше прекопирана и оцветена стара карикатура.

— За шарлатаните и имитаторите „месмеризмът“ бил набор от леснопостижими ефекти — смесица от примитивна хипноза с онова, което в днешно време биха нарекли шокова терапия. Немалко лекари и авантюристи са опитвали самостоятелно да лекуват болните чрез магнетизъм. И не без успех — някои наистина се отървавали от неврозите. Що се отнася до безумните халюцинации и видения, то месмеристите от полувисшето общество — Пазителят подчерта последните думи с подигравателна интонация — не изпитвали недостиг от тях, затова слуховете за невероятни събития не учудвали никого. В известен смисъл името „животински магнетизъм“, както кръстили профанската част на месмеризма, било доста подходящо — подкарвали тълпата като стадо овце към фалшивите порти, макар че истинската врата към тайната била съвсем наблизо...

Чух звън на камбанка. Той се чуваше наблизо, но не можех да определя точното място.

Пазителят завъртя глава и аз видях появилия се в стената проход. Стори ми се, че Николо III го е отворил с движение на главата си, сякаш закачайки с поглед част от стената и отмествайки я встрани.

В отворилия се коридор стояха двама монаси във всекидневни одежди. Единият носеше на главата си черна триъгълна шапка със златен позумент (плетен шнур) — парадния атрибут на Пазителя. Бръснатата глава на втория бе покрита с татуирани къдрици на перука, както бе прието при монасите на „Жълтия флаг“. Той държеше две връзки пръчки със стърчащи от тях брадвички.

Това бяха символите на положението на Пазителя — фасциите. По-рано ги бях виждал само на парадни портрети. Те съдържаха есенцията на властта, мълвата им приписваше необясними мистични сили (хората вярваха, че докосването им лекува екзема). Разбира се, на това се присмиваха в образованите кръгове.

— Приятели — каза Пазителят, — моля да ме извините. Имам спешна работа и съм принуден да ви напусна. Но в най-близко време ще довърша разказа си.

Креслото му се отдели от пръстите ми, то само влезе в прохода и се завъртя намясто. Пазителят ни кимна и си помислих, че стената зад него ще се затвори по същия начин, както се отвори. Но се случи нещо съвсем различно.

Залата около нас започна стремглаво да се свива — с такава скорост, че с кожата си усетих движението на въздуха. След секунди ние с Юка се озовахме в миниатюрно кръгло помещение, където едва стигаше място за двама ни. Фреските се сгърчиха до едва забележими шарки по стените, а четиримата крале по ъглите на залата се превърнаха просто в метални рейки на стените.

Бяхме в асансьор.

През матираната стъклена врата се забелязваше контурът на креслото и два силуета — единият с идеално кръгла глава, другият — с триъгълна шапка... Над креслото излетя за прощален поздрав ръката на Пазителя — и ние потеглихме надолу.

Когато асансьорът спря, вратата се отвори настрани.

Видях храсти, окастрени във формата на кълба и пирамиди. Сякаш някаква лека сила ни изтика двамата с Юка навън. Отзад подухна топъл вятър и като се огледах, нямаше вече никакъв асансьор.

Намирахме се в градината на „Червената къща“ — на една от пътеките за разходка. Градинският голем щракаше с голяма ножица недалеч от нас, оформяйки поредния храст в идеална геометрична фигура.

— Господ Франц-Антон да ни е на помощ — неволно промърморих аз.

Изведнъж ми се стори, че всичко, което ни обкръжава, може да се свие по същия начин за секунди и да се превърне в каквото и да е — дворец или клетка. Преди никога не бях изпитвал толкова остра несигурност за случващото се. Чудех се какво ли ще каже Юка и погледнах към нея.

— Да вървим да прием чай — усмихна се тя. — И знаеш ли какво? Днес ще си позволя цели три шоколадови бонбона.

[1] Кесони (фр. caisson — касета) — квадратно или многоъгълно вдлъбване в таванни, сводови и аркови повърхности. ↑

[2] Експериментален уред (впоследствие се оказва първият изобретен кондензатор), който съхранява статично електричество в стъкленица. ↑

VI

С мълчаливо взаимно съгласие ние с Юка не обсъждахме чутото от Пазителя и не правихме предположения за това как може да завърши неговият разказ. Вместо това играехме на карти и шашки.

На няколко пъти тя предлагаше да се разходим в гората към кулата. Не се съгласявах: не ми се искаше тя отново да се появява пред очите на Николо III. Боях се, че този път Юка със сигурност с нещо ще го ядоса.

След ден или два отидох в гората сам — не намерих никаква следа от кулата.

— Само трева и храсти — казах аз на Юка по време на вечеря. — Нищо не разбирам. Може би кулата е била илюзия?

— Може би — отговори тя. — Или може би илюзията е в това, че сега я няма. Откъде да знаем? Хайде да отидем заедно още веднъж. Може би тя отново ще се появи?

— Влече те към Пазителя? — попитах аз. — Искаш да го видиш? Да се преместиш в неговия харем? Това е съществено издигане.

— Моля, не приказвай глупости — намръщи се тя. — Не вярвам, че можеш сериозно да смяташ така.

Тя се беше досетила. Бях сериозен, но само на една четвърт. И точно тази моя сериозна четвърт изрече:

— Между другото, бих искал да те попитам. Как изобщо се осмели да говориш по подобен начин на Николо III? Да питаш за възрастта на неговите приятелки? Да не говорим, че това не само е неучтиво, но е и грубо неспазване на етикета.

Помислих, че ще отговори, че Пазителят я е накарал да се съблече и точно той е извадил ситуацията извън рамките на етикета. Във всеки случай аз бих отговорил точно така. Но тя пак ме изненада.

— Нищо не разбираш — каза Юка. — Това беше придворен комплимент. Негово Безличество едва не загрухтя от щастие и възторг като малко прасе.

— Моля? — изумено казах аз.

— Нищо не ласкае един възрастен мъж така, както намек за половите му възможности. По-специално — за неговата хипотетична способност да се справя с млади кобилки.

— И на това ли са ви учили?

— В първи курс — усмихна се тя. — Основите. И не се притеснявай за Пазителя, Алекс. Той има дълъг и хаплив език. Може да се оправя с жените — независимо дали са прави, или легнали.

Не знам защо, но се ядосах.

Това ме изненада и след вечерята се оттеглих в стаята за медитации. Там дълго се вглеждах в ума си и проумях, че в съзнанието ми е израснал пълноценен любовен триъгълник, където аз и Негово Безличество се състезавахме за Юка. Но не само това — изпитвах ревност. Силна, неконтролируема ревност. И тя правеше Юка много по-красива и желана.

У мен се появи усещането, че Юка все пак бе приложила изкуството си за съблазняване — но не можех да разбера как го е направила. В най-добрия случай тя бе хвърлила на вятъра мъничкото семе, а отровната роза с шипове я е отгледал от това семе моят собствен ум, при това без да забележа. Започнах да осъзнавам, че в тази област не трябва да се състезавам с Юка: да се атакува с метла в ръка гладиатор в пълно бойно снаряжение е най-малкото неразумно.

Аз дори не улавях как тя нанасяше удари. Можех само да се досещам по промяната на своите усещания, че невидимото и неуловимото острие за пореден път бе докоснало сърцето ми. Но нямаше в какво да я упрекна — тя, ако погледнем обективно, не се опитваше по никакъв начин да въздейства върху моя ум.

Тя просто не ми пречеше да свърша всичко сам. Точно в това, очевидно, е разликата между кокетка, забавляваща един мъж с глупавите си опити да го превърне в роб, и съблазнителка от висша класа, никога не падаща дотам, че да съблазнява.

Пазителят ни посети след около седмица — без никакво предизвестие. При това не мина без объркване.

Беше вечер. Седяхме с Юка в чайния павилион, пиехме чай с бисквити и играехме на една от многото източни игри, които тя знаеше. Трябваше да се запълни с цветни кубчета правоъгълната рамка, намираща се на масата така, че да се подредят четири поредни кубчета от един цвят — нагоре, надолу или по диагонал.

Аз играех със сините, а тя с червените — и тя почти винаги печелеше. Ядосвах се, тъй като играта беше изключително лесна, дори примитивна и със сигурност имаше елементарни способности да постигнеш ако не печалба, то поне равенство. Юка определено ги знаеше — а аз все не можех да ги напипам.

— Примитивният женски ум — казах след поредната загуба — лесно се фокусира върху прости и глупави задачи.

Тя се засмя и след минута спечели отново. В средата на следващата партия не издържах.

— Тук трябва да има някаква тайна.

— Тайна има във всичко — отговори тя.

— Ти я знаеш, а аз — не. Ето защо не ми е интересно — учат ви не само да превръщате мъжете в прасета, а още и да лишавате тези прасета от последните остатъци на самочувствие.

— Ако намекваш за „Парка на елените“ — отвърна Юка, — то имаш лоша представа за духа на това заведение. Това не е училище за подготовка на злодеи, а по-скоро женски манастир, наситен със светла и чиста тъга.

Бях дотолкова развеселен от думите ѝ, че хвърлих своето кубче не там, където трябваше, и със следващия ход тя отново завърши играта.

— На какво се радваш толкова? Ти загуби.

— Отдавна разбрах това, радост моя — казах аз. — Просто ми е смешно, когато чувам от твоята уста за манастир. Ти не знаеш какво е това, а аз знам. Аз съм израснал в манастир.

— Но ти никога не си живял в „Парка на елените“ — отговори тя. — Откъде знаеш права ли съм или не?

— Атмосферата на мястото зависи от това, какви науки и изкуства практикуват там — казах аз. — Как да разбирам „светла тъга“? За какво тъгуваме, а?

— Малко ли тъжни неща има в живота на едно младо момиче — отвърна Юка. — Те, наистина, не са свързани с ученето. Но възпитаниците на „Парка на елените“ имат своите ритуали. И те често са тъжни. Въпреки че на теб най-вероятно биха се сторили смешни.

— Като например?

Юка помисли секунда и се усмихна.

— Например „изпращане на Пазителя“.

— Какво е това?

— При нас се учат момичета на различна възраст. Повечето са съвсем млади. Аз например щях да бъда сред тях стара жена. Старостта в „Парка на елените“ е, когато навършиш деветнайсет години.

— Защо точно деветнайсет? — попитах аз.

— Защото след това ти вече не можеш да бъдеш избрана за онази, която ще бъде в услуга на Пазителя. Не че повечето са се надявали или дори са искали — но като възрастова граница това е много съществена дата.

— А — казах аз, — ето откъде знаеш за неговите вкусове... А защо — изпращане на Пазителя? Организират ги при посещенията на Негово Безличество?

— Не. Организират ги неофициално и тайно. За тези момичета, които вече са навършили деветнайсет. Обикновено през юни.

— Защо?

— Имаме такова суеверие. Смята се, че ако взимаш участие в този ритуал, то дълго ще бъдеш млада.

— Ти също ли си взимала участие? — попитах аз.

— Два пъти — разсмя се Юка. — Точно затова толкова съм запазена.

— Не е лошо — съгласих се аз. — И какъв е този ритуал?

— В „Парка на елените“ има горичка на богинята Веста^[1]... Да, не се смей, горичката на Веста. Това е съвсем уместно, тъй като почти всички момичета при нас са девственици и до завършването им могат да се смятат за весталки. Тази горичка е скрито затънтено място, където момичетата искат да останат сами. Някои пушат, въпреки че е забранено при нас. През горичката тече река. Но не като тук, а истинска... Всичко започва с това, че някоя от възпитаничките краде от кабинета по история триъгълната шапка.

— Защо?

— Пазителят има подобна. Ти я видя.

— Тя беше върху главата на единия монах — казах аз.

— Монахът е нужен всъщност като поставка. Триъгълната шапка по традиция трябва да бъде върху жива глава. Монахът просто разтоварва Пазителя.

— Откъде знаеш? — попитах с учудване.

— При нас всички момичета знаят.

— Откъде? — повторих аз.

Юка се засмя.

— Ами помисли си, Алекс, откъде кочияшът знае, какво има конят под опашката? Когато Пазителят се лекува от простатит, той не може да носи своята триъгълна шапка. Иначе ще издраска краката на момичето. С него идва монахът, на чиято глава той я слага.

— А защо точно монах?

— Не знам — каза Юка. — Може би за да не полепват чуждите коси по шапката. Монасите са с бръснати глави.

— И какво следва? — попитах аз.

— Момичетата взимат две метли, връзват ги на кръст и увиват с парцали. Получава се куклата на Пазителя. После я обличат в хавлия и ѝ слагат тази триъгълна шапка.

— И...?

Юка затвори очи и мечтателно се усмихна. Изглежда, споменът ѝ беше приятен.

— Те се събират в полунощ, палят огън, играят хоро и пеят.

И всяко момиче удря куклата три пъти с обувка по главата. Точно под триъгълната шапка, където при човека се намира челото. След това поставят куклата в ковчег, подпалват го и започват да го прескачат. А онова, което остане, го спускат надолу по реката.

— А триъгълната шапка? — попитах аз с интерес.

— Връщат я в кабинета по история. Един път тя силно пострада от огъня и сега краищата ѝ са обгорени.

— Покажи ми как танцуват — помолих аз.

Юка стана, протегна ръце настрани, все едно се включваше в хорото, и бавно тръгна в кръг, тананикайки си проста и приятна мелодия. След няколко крачки тя отпусна дланите на невидимите приятелки, свали обувката от крака си и три пъти плесна празнотата отпред. След това се направи като че ли бута нещо от брега. Очевидно ковчега с овъглениа Пазител.

— Нямам смелост да го повторя — отговори тя, връщайки се на масата. — Много е смущаващо. Преправихме го от няколко древни частушки^[2] и заклинания. Още от времето на Николо II, който имаше подобни склонности. Като цяло нещо обидно и нецензурно. Както всяка истина впрочем.

Изведнъж забелязах едва забележимо движение и погледнах нагоре. Недалеч от мястото, където Юка се спря, за да напляска въздуха със своята обувка, се случи нещо странно.

Стената на павилиона се покри с дребни фини вълни и внезапно се плъзна на две страни, като че ли дъбовият панел и висящата на него гравюра с морската кула са били изписани на опъната тъкан и някой мина през нея с бръснач.

Видях Пазителя, облечен във военен халат и с черна маска. Зад него стояха двама монаси в оранжеви роби. Единият държеше в ръцете си фасции със стърчащи брадвички. Другият имаше на главата си церемониална черна триъгълна шапка със златни ширити.

Ние с Юка скочихме от масата и извършихме на пода мълчалива прострация пред тези свещени символи.

Пазителят направи знак на монасите да останат на място и влезе в стаята. Дупката в стената бавно изчезна, скривайки спътниците му — на нейното място остана черно петно с потрепващ спираловиден орнамент.

— А аз се чудех защо всяка година по време на лятното слънцестоене ме боли глава — каза Пазителят, гледайки към Юка. — И лекарите не могат да кажат нищо определено...

— Моля, накажете ме, Ваше Безличество — прошепна Юка, снишавайки се към пода. — За моето поведение няма прошка.

— Не мога, мило дете — отговори Пазителят. — Дори не си въобразявай. Бих могъл да затворя очи за това, че ти си над двайсет, но уви — ти си приятелката на моя приемник. Въпреки това признавам, че ако те бях срещнал преди няколко години, то, най-вероятно, и досега бих те наказвал.

Юка почервеня.

— О, ти все още не си забравила как да се изчервяваш — Пазителят се засмя. — А може би по-скоро вече си се научила? Втори курс, предполагам?

Юка още повече се изчерви. Но не каза нищо.

— Две на нула — каза Пазителят. — Сядайте, деца мои, вече се поклонихте. Стига.

Седнахме по местата си. Пазителят беше в добро настроение и предположих, че днес *lese majeste*^[3], най-вероятно, няма да падне върху нас с цялата си тежест.

Нашият гост взе трети стол и седна на масата до нас.

— Алекс — каза той, — нали това е много по женски — да те удари три пъти по челото, а след това да поиска да я накажат.

— Вие сте напълно прав, Ваше Безличество — отговорих.

— Точно затова ги обичаме — каза Пазителят. — Те като че ли правят света по-добър със своята наивност. Ние мислим — ако тези трогателни безхитростни същества успяват да оцеляват редом с нас, то може би нашият свят не е толкова жестоко място, както ни се струва? Чак когато разберем колко е хитра тази безхитростност, осъзнаваме колко е безмилостен светът всъщност.

Той измести поглед към рамката със сини и червени кубчета.

— Аха, знам... Сигурен съм, че ти постоянно губиш на тази игра.

— Понякога печеля — отговорих.

— Примерно веднъж на всеки четири партии? — попита Пазителят.

— Понякога по-често.

Пазителят се засмя.

— Те го правят специално. За да може колкото е възможно по-дълго да поддържат интереса в нас. Така че не вярвай, моето момче, не вярвай...

Кимнах.

— Днес имам малко време — каза Пазителят — и мога да продължа разказа. На какво се спряхме миналия път?

Напрегнах паметта си, припомняйки си — но Юка ме изпревари.

— На това, че стадото овце го насочиха към фалшивата порта, а истинският вход е бил съвсем наблизо.

— Да — каза Пазителят. — Напълно вярно, моето момиче. Истинският вход е бил много близо...

Черното петно на стената изчезна. На неговото място изникна гладко измазана повърхност, върху която се появи безформена фреска, приличаща на тази, която видях в Михайловския замък: господата и дами, преминаващи между златисти завеси — и седящи около *baquet* медиуми със завързани очи.

— Първоначално Идилиум е бил малък — каза Пазителят. — За да се създаде това островче с необходимите детайли е била достатъчна само една група медиуми. Обикновено те седели около *baquet* пред

завесите, които са разделяли световите — като малък оркестър, свирещ музика, която не се чува, но се вижда. Поради това те получили прякора „медиуми пред завесите“. Също така ги наричали и „ливрейни медиуми“, защото Месмер ги е обличал в ливреи, бродирани със злато. Но колкото по-голям и по-сложен ставал светът зад завесите, толкова по-трудно било на медиумите пред завесите да задържат необходимите подробности в своите умове — нали самите те не са виждали онзи свят. И тогава Месмер извършил доста безобиден на пръв поглед експеримент...

Пазителят направи пауза, сякаш подканвайки ни да изкажем своите предположения. Но ние мълчахме.

— Той подбрал втора група медиуми и ги превел през златните завеси. Освен това, заедно с тях той доставил на Идилиум и втори *baquet* — съвсем същия като първия.

— А нима е било възможно да се преместват там реални обекти?
— попитах аз.

— Разбира се... Ако гостите губели нещо по време на разходката из призрачния остров, то тези неща се появявали, след като сеансът свършвал и видението изчезвало. Същото се случвало и с тези, на които не им стигало времето да се върнат към златните завеси и те оставали в полетата на Идилиум. Те просто идвали на себе си в тъмната половина на залата, като че ли са се събуждали от сън. След това заедно с всички излизали през завесите и точно затова приключението се смятало за абсолютно безопасно.

— И какво станало по-нататък?

— Когато Месмер и втората група медиуми се оказали на призрачния остров, те се настанили в специално измислена за тях сграда. Тя, между другото, изглеждала като мъничък Михайловски замък — може да се каже негов зародиш. Сега вече никой не знае: дали Павел е изградил своя замък по скиците на Академията на Идилиум, или той самият е нарисувал тази скица за Академията. Точно там медиумите започнали нов месмерически сеанс.

— Защо? — попита Юка.

— Втората група била необходима, за да се разшири новият свят, да се напълни с детайли, да се въвлекат гостите на Идилиум в по-дълбоко преживяване. Месмер искал, така да се каже, да доизгради

илюзията вътре в самата илюзия — както при изграждане на бетонни сгради качват бетонобъркачката на последния етаж.

Помислих си, че всъщност не правят така — но не казах нищо. Аналогията ми беше ясна.

— Отначало всичко вървяло изненадващо гладко, в пълно съответствие с плана. Но след това... Случило се нещо изненадващо и невероятно и Месмер направил ново откритие.

На стената се появи следващата фреска — двама лакеи с перуки (на мен, не знам защо, ми заприличаха на пруски войници) сравняват показанията на хронометрите.

— Месмер е имал намерение да направи Идилиум колкото се може по-безопасно и удобно място, превръщайки го в градина за разходки за кралете. Той се опитал да изключи всякакви възможни изненади. Ето защо е въвел следния ред — двете групи медиуми — и вътрешната, и външната — едновременно спирали своята визуализация. За тази цел Месмер е изпращал на Идилиум специален лакей с хронометър, който в точно определен момент подавал сигнал на останалите на острова медиуми. Но веднъж този лакей просто са го забравили. Според друга версия не го пуснала охраната на някакъв важен принц, който се забавлявал на Идилиум. И тогава...

— Какво?

— Външната група медиуми — тази, която седяла пред златните завеси — спряла да създава призрачния остров. Обикновено след това господата и дамите, които са се забавили на Идилиум, се появявали в празната половина на залата, сякаш се събуждали след представлението.

В празната половина на залата се завръщал и *baquet* с втората група медиуми. Но този път залата се оказала празна. Останалите на Идилиум гости изчезнали. Втората магнетична бака — също.

— Какво се е случило по-нататък? — попитах аз.

— Охраната на останалите на Идилиум аристократи се нахвърлили върху Месмер. Телохраниелите настоявали той да върне изчезналите им господари. Отначало Месмер отговорил, че господарите ще дойдат по-късно. Но в тъмната половина на залата така и никой не се появил. Изчаквайки няколко часа, Месмер наредил на първата група медиуми — за всеки случай точно в същия състав — да се събере около *baquet* и да пресъздаде Идилиум наново. Медиумите

били много нервни, защото сега били заобиколени от тълпа въоръжени мъже — но в края на краищата всичко станало. Онези, които били останали на Идилиум...

— Изчезнали? — предположих аз.

— Намерили се — отговори Пазителят. — И благополучно преминали през завесите. Те дори нищо не са забелязали — просто са решили, че този път сеансът е бил по-дълъг от обикновено.

Забелязах, че въртя на масата синьото кубче от играта и го пуснах.

— Месмер — продължи Пазителят — потънал в размисли, опитвайки се да систематизира всичко, което вече му е било известно. Идилиум възниквал във въображението на медиумите пред завесите. Халюцинацията им засмуквала гостите в нея. Но ако тези гости са втората група медиуми, то с помощта им Идилиум може самостоятелно да се поддържа отвътре. И тук се появявала опасна пукнатина в реалността, да не кажа — зейнала черна фуния...

Помислих си за черния спираловиден орнамент, през който пазителят прекрачи прага на стаята — но нищо не казах.

— Докато ставало дума за съвместно изживявани халюцинации — продължи Пазителят, — можело да се предположи абсолютно всичко. Но къде изчезвали гостите на Идилиум, когато първата група медиуми спирала да създава призрачния остров? И къде са се намирали хората и предметите? Нима във виденията на втората група медиуми? Но тогава къде през това време се намирала самата втора група? Излизало, че в собствената си умствена проекция. Защото във физически смисъл по това време тя никъде другаде не е съществувала. Ясно ли е?

Кимнах.

— Месмер бил умен човек и се сетил, че в случайно откритата от него пукнатина на Вселената може да се скрият не само няколко уморени аристократи, а и цялата Вселена. Заедно с него това са разбрали и малкото избрани, запознати с неговите опити. Тези хора не са били жертва на хипнозата на религиите или естествените науки. Не ги е интересувало окултното или физическото обяснение на този феномен. Интересували са ги само практически въпроси, свързани с новия свят — такива като неговата устойчивост и стабилност. И те започнали да експериментират.

— И какъв бил резултатът? — попитах аз.

— Резултатите били много — отговори Пазителят. — Но ако говорим за резултата в истинския смисъл, то това е нашият свят.

Отдавна се досетих какво цели с това. Но все пак звучеше малко зловещо.

— Може да се каже, че човечеството е открило две Америки. За едната казали на хората, а за другата — не.

— Кой още знае за това? — попитах аз.

— При нас — висшият елит. На Старата земя — вече никой. Всички членове на обществото „Идилиум“ отдавна са мъртви.

— Как успяхте да скриете откритие от такъв мащаб и значение? — попита Юка.

— Това се оказа неособено сложно — отговори Пазителят. — В мистерията на Идилиум бе посветена предимно висшата френска аристокрация. Почти всички тези хора са били унищожени по време на така наречената Велика френска революция и „терора“ — сега на Старата земя подобни процедури наричат „операции за прикритие“. По-нататък последвали „Наполеоновите войни“, които са спомогнали да бъде завършено „прочистването“ из цяла Европа. Изключение било направено само за онези, които се съгласили да държат езика си зад зъбите и да се преместят на Идилиум. Тези хора предавали своето богатство на обществото „Идилиум“ и ставали пионери на новия свят. На Земята такъв човек просто умирал — или млад като Моцарт, или вече стар като Франклин, когото през Пазителят последните години на Старата земя замествал двойник. Особено трудно е било за Павел Алхимик. Той бил руски император и, за да изчезне незабелязано, му се наложило да организира цяла постановка с династично убийство.

— Но нали казахте, че към „животинския магнетизъм“ е бил привлечен голям брой хора — каза Юка. — Нима и тях също...

— Не — отговори Пазителят. — Това не е било необходимо. Унищожавали са само онези, които знаели за Идилиум. „Животинският магнетизъм“, глупавата и примитивна пародия на изкуството на Месмер, е продължил своето съществуване на Земята и след тези събития. Той обаче много скоро е бил забравен. След трийсет или петдесет години — когато окончателно станало ясно, че тези странни електрически баки не лекуват нито от плешивост, нито от

хемороиди. И какво е било истинското им предназначение по това време вече никой не помнил.

— Нима никой учен не е могъл да разбере предназначението на подобна бака?

— *Baquet* е бил уред, предназначен за свързване на съзнанията на хората в едно общо поле — каза Пазителят. — Той е използвал постиженията на физиката и химията, но по много специален начин. В онези години хората били увлечени от електрическите въздействия, изучавали магнитното поле и физиката вече е била доста развита. Намирайки *baquet*, учените видели само мощни магнити по краищата на железните прътове. Видели са и лайденската стъкленница, която при известни условия можела да удари с ток свързаните към прътовете хора. Но ако предположим, че задачата на *baquet* била да пускат ток през хората, то тя била изпълнена неграмотно. И освен това никой не е могъл да разбере защо и с каква цел магнитите и лайденските стъкленници били полети с екстракт от синчец. И така физиците и химиците, виждайки в устройството физически уред или медицински инструмент, който трябвало да действа според тяхното разбиране и по известните им принципи, неизбежно стигали до заключението, че пред тях е дело на шарлатанин.

— Добре — казах аз. — И какво се е случило на Старата земя по-нататък?

— Животът продължавал — отговори Пазителят. — Историческите събития, както там казват, се случвали едно след друго, постепенно скривайки точката на бифуркация^[4] под пепелта на империите и пърхота на демокрациите. Виждаш ли, основният проблем на Старата земя — това е твърде многото история. Прекалено многото инерция. Там всичко има прецедент. Има библейска поговорка за младото вино и старите мехове. Но на Земята всички мехове отдавна са изгнили. Старият свят не е имал шанс да се промени към по-добро — той бил обречен така или иначе да възпроизвежда уродливи форми, познати и преди. А за нас се появил шанс. И ние сме се възползвали от него.

— Вие говорите за Великото възраждане?

— Да — каза Пазителят. — Само че ти не разбираш докрай какво то е представлявало в действителност. В тесния смисъл на думата не можем да го наричаме така. Това било създаване на един нов свят.

Начисто. Художниците, мислителите и учените, които преди били част на Академията на Идилиум, започнали реализацията на много по-мощен проект. Струвало им се, че те са — така да се каже, колективен Творец. Но насладата от собственото всемогъщество не траела дълго. Скоро те се натъкнали на границата на своите възможности.

— В смисъл?

— Отначало медиумите на обществото „Идилиум“ мислели, че могат да създават новата Вселена така, както им се иска. Те напълно сериозно обсъждали какъв ще бъде новият човек — огромно водно конче, живеещо в небето, или електрическа медуза, обитаваща морето... Решили да направят промени и в Космоса — художниците дори нарисували скици на новите съзвездия. Новото небе е било къде-къде по-хубаво от старото — поне поради това, че по-добре отразявало митологията на човечеството. Но веднага след като медиумите на Идилиум са започнали да създават звездни огнени топки в измислената от тях и безкрайна празнота, се случило нещо ужасно. Цялата привлечена към тази работа група медиуми изгоряла заедно със своя *baquet*. Били изпепелени като с небесен лъч — отражение на космическия огън, който те така богохулно са се осмелили да запалят.

— Интересно е — казах аз.

— Подобни проблеми са започнали и със земната твърд под краката. Първоначално архитектите на Идилиум са смятали новата земя да се направи като плосък диск — заобиколен от безкрайно плоско море... Но нещастиято се случило отново — тези, които го създавали, са загинали. Били сплескани от безкрайната тежест — дори от техния *baquet* в истинския смисъл на думата останало само мокро място. Трябвало да огънат морето зад хоризонта като на Старата земя. Случили се още няколко подобни трагедии и медиумите започнали да разбират, че имат свобода само в границите на тесен коридор от възможности. И при това доста тесен.

— Но защо? — попитах аз.

Пазителят повдигна рамене.

— Учените не са успели да отговорят на този въпрос — каза той. — Науката по онова време дори не се опитвала да обясни мистерията на Идилиум. Затова със случая се захванали теолози, които също били част от обществото. Те обявили, че причината за всички беди е в това,

че архитектите на Идилиум са нарушили волята на Върховното същество. Каква е волята на Върховното същество по отношение на новия свят, теолозите, естествено, не знаели, тъй като не е имало никакви свещени текстове по този въпрос и откровения — също. Членовете на обществото „Идилиум“ в по-голямата си част са били твърди прагматици и екстатични видения не са ги посещавали. За единствен начин да се разбере божествената воля е бил признат методът...

— На пробите и грешките? — досетих се аз.

Пазителят кимна.

— Точно тогава станало ясно, че индивидуалното пътуване, което по-късно почнали да наричат Великото приключение, може да бъде абсолютно всякакво — а общото за всички пространство, което представлява Идилиум, има ограничения. Това, което виждат... Как го казваше?

— Това, което виждат двама, е създадено от Бога — повторих аз.

— Почти. Постепенно архитектите на Идилиум са определили границите на своите възможности — и формулирали законите на възплъщението. Те били два. Първият ти вече ни изрецитира, само че в онези дни той звучал така: „Това, което виждат трима, вижда и Върховното същество.“

— Защо трима, а не двама?

— Теологията, Троицата, мистиката, не знам. Важното е, че той прекарва границата между общото и частното. А вторият закон е: „Творящата воля на човека не трябва да създава радикално нови форми.“ С други думи, сега на медиумите им било разрешено само да възпроизвеждат вече съществуващото. Новият свят е трябвало да прилича на Стария. Поне приблизително.

— Но защо? — попита Юка.

— По този въпрос имало много предположения. Предимно, разбира се, теологически. Няма да повтарям аргументите за плана на Върховното същество, за свещения чертеж, от който не е позволено да се отклоняваме — никой не е виждал този чертеж. Лично на мен ми се струва, че най-остроумно същността на въпроса е била формулирана от един от нашите физици, по съвместителство още и богослов: „Новото творение — според него — може да съществува само дотогава, докато то е скрито в сянката на предишното — а за да се

скрие по-сигурно, то трябва да стане негова сянка...“ Много прилича на истина.

— Значи новият свят се оказа само копие на стария? — попитах аз.

— Не. Не е копие. Не забравяй — Пазителят вдигна пръст, — че сянката повтаря само външния контур на обекта. В сянката може да скриеш много неща, които ги няма в оригинала. Най-важното е да не се нарушават определените за сянката граници. Както обясняваше някога моят наставник, обичащ лесноразбираеми сравнения: „Ние пътуваме гратис в дилижанса на творението, криейки се от контрольора на последната седалка...“ Същността на законите на въплъщението е проста — ние не трябва да се показваме. Но докато не се виждаме, намирайки се в сянката на Старата земя, можем да правим каквото си искаме.

— Значи архитектите на Идилиум били принудени да се сбогуват със своята мечта за съвършения свят?

— Ни най-малко — отговори Пазителят. — Ние не можем да създаваме радикално нови форми, но можем произволно, както си пожелаем, да комбинираме стари. Частностите могат да бъдат всякакви, докато не е нарушено общото равновесие. Тези рамки ни позволяват много. Ние използваме Стария свят като хранилище на шаблони и изрязваме по тях нужните ни образци. Не можем да наредим на мазилката да стане звезда. Но сме в състояние да нарисуваме върху нея фреска със звезди...

И той посочи към стената. Върху нея се появи синьо небе със златни точки и голямо оранжево слънце с усмихнато лице. След това фреската изчезна заедно с мазилката и отново видях тъмното петно, покрито с дребни вълнички.

Пазителят взе чашата от масата, сипа в нея чай от чайника и отпи голяма глътка през процепа на маската си. Хрумна ми, че това действие е единственото доказателство за телесната му реалност: възможно е да се измери количеството на изчезналия чай. Останалото напълно би могло да се окаже само илюзия.

Впрочем всякакви чаени измерения също биха могли да бъдат част от създадена в моето съзнание халюцинация.

— Не разбирам — каза Юка — защо Върховното същество ни позволява да кажем „А“, но не позволява да кажем „Б“.

— Ти си права — отговори Пазителят. — Това не е напълно разбираемо. Може би този, който изкрещява прекалено много букви, рано или късно казва нещо забранено...

— Но защо тогава имаме възможност да кажем „А“?

— Неизвестно е — каза Пазителят — дали това е влизало в плана. Може би сме намерили цепнатинка в творението. Но това е само една пукнатина. Ако се опитаме да я превърнем в отвор, то пазещите Космоса сили ще ни смажат като мравки. Ние можем да се занимаваме с нашето дребно магьосничество в покрайнините на Вселената, като внимаваме захранващото ни ручейче да не се забелязва много-много. Но ако ние го превърнем в потоп, то първото нещо, което той ще извърши, ще е да ни отнесе.

— А кои са тези пазещи космоса сили? Ангелите на Елементите?

— Не — каза Пазителят. — Говорих за великите космически енергии, чиято природа не ни е ясна. Четирите Ангела — това са силите, пазещи Идилиум. Това е нашето ново Небе, сътворено от Франц-Антон и Павел — те го създали, за да се откажат от използването на *baquet*. Това било необходимо за нашата безопасност. Когато се появили Небето и Ангелите, необходимостта от този уред е изчезнала, а после се е изтрил дори споменът за него. Ако днес видят *baquet* на стара гравюра или фреска, то обикновено си мислят, че това е някаква допотопна медицина. Благодарение на Ангелите на шива и Пазителите могат директно да управляват Флуида.

— Виждали ли сте Ангелите? — попитах аз.

— Ако станеш Пазител, то ще общуваш с тях толкова лесно, както сега приказваш с мен.

— Да общувам с Ангелите? — недоверчиво попитах още веднъж.

Юка ме погледна с широко отворени очи.

— Да — каза Пазителят. — Те ще те обучат да управляваш Флуида. Това е сложна и добре развита наука, тънкостите на която Небето пази в тайна.

— И Небето ни контролира? — попитах.

— Ангелите не ги интересува контролът — отговори Пазителят. — Те изобщо нямат собствени интереси. Единствената им цел е да опазват света.

— Защо им е да ни служат? Защо не вземат властта в свои ръце?

— Те не се нуждаят от това — въздъхна Пазителят. — Постигането на тайните на Флуида унищожават не само низките, но и възвишените желания. Това в някаква степен се случва дори с Пазителя. Докосвайки силата, създаваща Вселената, не е възможно да запазиш личните си интереси. В противен случай Флуидът ще те разкъса на малки парченца. Ангелите, които превръщат Флуида в небесна благодат, не могат да желаят нищо друго освен всеобщо благополучие. Те искат всички да бъдат щастливи — но предоставят грижата за това на самите нас. Тяхното собствено щастие е просто в съзерцанието на Флуида...

— И можеш да попаднеш на Небето? — попитах аз.

— Ако ти си Франц-Антон или Павел Велики — усмихна се Пазителят. — Тогава имаш шанс.

— Децата ги учат, че нашата любов към Ангелите ги храни — каза Юка. — И нашите молитви.

— В известен смисъл — съгласи се Пазителят.

— А нима Ангелите се нуждаят от молитви?

— Разбира се. Това създава причина и повод за съществуването им. Те се намират в потока от страдащото битие единствено заради нас.

— Какво странно устройство има Вселената — казах аз.

— Ако се замислиш малко над това — отговори Пазителят, — то ще ти се стори изяцно и съвършено. Благодарение на него светът вече трето столетие се намира в равновесие.

— Ангелите създават нашия свят вместо медиумите на Месмер? — попита Юка.

— Не е точно така — отговори Пазителят. — Те имат други функции. Вече не трябва да създават халюцинация и да въвлечат хора в нея.

— Защо?

— Защото в нея вече са въвлечени всички, които живеят в нашия свят. Те са родени в нея. За тях това е единствената позната им реалност и те дори при желание не могат да престанат да я създават... Виждате ли, ако по време на Месмер през завесите, разделящи Париж и Идилиум, да бяха минали не сто-двеста аристократи и бонвивани, а цялото тогавашно човечество, или поне критичната маса от хора — не си спомням колко, но това вече е изчислено, — то вече нямаше да има

нужда от каквито и да било медиуми-катализатори. Хората биха поддържали полето на новата халюцинация сами, изяснявайки и изчиствайки я със своя нов колективен опит. Медиумите, напротив, биха били принудени да си представят Земята, за да е възможно връщането там... Но подобна емиграция през XVIII в., разбира се, никой не искал да организира. За какво са на Едема сифилитици санкюлоти^[5]? Въпреки че нещо подобно вече се е случвало и преди.

— Кога? — попитах аз.

— Много отдавна — каза Пазителят. — В Атлантида. А след това — в Америка, още преди Колумб. През проходите, отворени от древните медиуми, в друг свят са отишли цели народи, чиито следи археолозите все още безуспешно търсят на Земята. Атлантите дори са взели със себе си своя остров.

— Те също ли са имали *baquet*?

— Не — каза Пазителят. — Те използвали друга технология. Наркотични тинктури, помощ на духове и така нататък. Но принципът е един и същ — колективната визуализация, строго идентична за всички въввлечени. Тя създава един нов свят в сянката на предишния и бегълците отиват там... Аз говорих за сянката на Старата земя, откъдето новото творение не бива да излиза, но и новият свят, на свой ред, е способен да хвърли сянка върху Земята. Много от това, което се случва на Старата земя, е причинено от влиянието на тези скрити пространства.

— А къде са те?

— Те не са някъде — отговори Пазителят. — Те са сами в себе си. Подобно на нашия Идилиум.

— Имаме ли контакти с тях?

Пазителят отрицателно поклати глава.

— Ние не сме им интересни и не сме им нужни — каза той. — Дори за жертвоприношения.

От тези думи лъхна нещо толкова мрачно, че реших да не задавам повече въпроси. Известно време мълчахме. После Пазителят стана от масата.

Ние с Юка станахме също.

— Време е, деца мои. Следващия път, Алекс, ще се срещнем насаме.

Той хвърли поглед към Юка. Тя приклепна в придворен поклон.

— Уморих ви с моята глупава неделикатност, Ваше Безличество. Няма прошка за мен, но се надявам на вашето безкрайно милосърдие и моля да ме извините.

— Е, защо? — отговори Пазителят. — Наистина много ми хареса нашият разговор. Ти, вероятно, за още много неща искаше да попиташ? Може би се чудиш дали свалям маската, когато правя любов? Това зависи от обстоятелствата.

Юка се изчерви.

— Три на нула — каза Николо III.

Юка, за щастие, не каза нищо.

Махайки ни с ръка, Пазителят мина през черното петно на стената. Петното се люшна, пропускайки го, изглади се и изчезна. Отново видях дървения панел, гравюрата с морската кула и си спомних, че отдавна не съм правил своите упражнения.

Удивителното беше, че Пазителят се появи в стаята като че ли от тази кула. Но това, разбира се, би могло да бъде просто съвпадение.

— Ти го ядоса — казах аз на Юка.

Тя ме погледна жално като дете.

— Колко малко разбираш ти от мъжкото сърце, Алекс. Въпреки че имаш в гърдите си същото.

— И кое е това, което аз според теб не разбирам?

Юка извади от гънките на своята дреха миниатюрно огледалце, огледа се и прекара език по устните.

— Аз го прекърших. Напълно и изцяло. Край на Негово Страдалчество.

— Най-накрая виждам в теб нещо човешко — отговорих аз. — Но все пак, сигурно са ви обучавали на това. Третата година, нали?

Тя се изсмя.

— Ти ревнуваш и това ми е приятно. На подобно нещо никой никога не ме е учил, заклевам се.

— Трудно ли е да работиш като красавица?

— Много — въздъхна Юка. — Но не знам защо всички искат.

[1] Веста (Vesta, лат.) е римска богиня на свещеното огнище и дома. В храма над свещения и огън са бдели жриците — весталки, които трябвало да пазят девствеността си в продължение на 30 години.

↑

[2] Частушка — руска народна весела песничка на злободневна тема. ↑

[3] Закон за оскърбление на величеството (фр.). — Б.а. ↑

[4] Бифуркация (от лат. bifurcus, „раздвоен“) е термин, който обозначава ситуация, в която настъпва качествено изменение при раздвояване на даден обект или процес. ↑

[5] Санкюлоти (фр. Sans-culotte) — революционно настроените бедни в Париж (от третото съсловие) по време на Великата френска революция. ↑

VII

Един следобед, когато Юка както винаги изчезна някъде, а аз изпълнявах моята обичайна медитация пред гравюрата на Павел (сега монахът наставник ме караше да си представям поетапното изграждане на кулата, а след това бавното ѝ разрушаване от силите на природата — и така много пъти подред), в „Червената къща“ се втурна Галилео.

От пръв поглед разбрах — случило се е нещо ужасно. Галилео беше небръснат, разрошен и побледнял, а около очите му имаше тъмни кръгове — никога не го бях виждал такъв.

— Алекс, отиваме при Пазителя. Имаш една минута да се облечеш.

Минутата ми бе достатъчна — каза си думата навикът към фаланстерската дисциплина. Навлякох бързо черната униформа без отличителни знаци — с такова облекло можех да пътувам навсякъде. Излязохме на двора и видях колона от няколко бронирани каляски.

— Какво се е случило? — попитах аз.

Галилео отрицателно поклати глава, давайки ми да разбера, че не бива да приказваме.

По целия път мълчахме. Галилео сякаш прогаряше с поглед тапицерията на предната седалка. Тревожех се — и, за да се успокоя, разглеждах през прозореца съннения щастлив свят.

Пейзажът бе чудесен и малко тъжен, какъвто е често през ранната есен.

Аеродинамичните гондоли на ветрогенераторите, транслиращи Ангелска благодат, ми изглеждаха не като човешка вендуза, засмукваща силата на вятъра, а напротив, като могъщи двигатели, удържащи набъбналия монголфийер на нашия свят в небето.

По царевичната нива бродеше жирафоплашило с камуфлажна окраска — бяха я наложили, както бях чувал, майтапчиите от „Желязната бездна“, като са убедили бюрократите от департамента на

Земята, че тази им шарка плаши по-силно, понеже мнителните врани решават, че някой иска незабелязано да се приближи към тях.

Връщащите се от училище момчета и момичета се движеха по пешеходните пътеки на велосипеди или ролкови кънки, като се струпваха при светофарите играчки — и там започваха кратки боричкания, завършващи веднага щом светне зелено.

Пеперуди флиртуваха помежду си в крайпътните храсти. Дантелени облаци закриваха слънцето.

Не знам защо, но остро чувствах пълната незащитеност на обичайното световно устройство. Все едно всичко беше мила и наивна рисунка върху завеса — а от другата страна вече чакаха актьорите, готови да се появят на сцената. И нещо ми подсказваше: пиесата ще бъде смразяваща.

— Алекс! — повика ме Галилео и аз вдигнах поглед към него.

Вместо лицето му видях черна маска, почти същата като на Николо III по време на последния ни разговор. Галилео ми подаде друга сгъваема маска и аз покорно си я сложих. Маската бе удобна и лека, изобщо не пречеше на дишането, и след минута вече забравих за нея.

Пристигнахме в базата на службата по безопасност, обкръжена със стена от бодливи храсти. Отначало дълго се лутахме между складовете с двуцифрени номера, а после кортежът спря до малка кръгла кула със заострен връх, приличаща на ступа^[1], като онези, каквито „Желязната бездна“ поставя в покрайнините на града. Наоколо имаше охрана.

Влязохме само двамата с Галилео.

Вътре в ступата имаше стълба, водеща надолу. Спуснахме се доста дълбоко под земята, излязохме на тесен перон и се качихме на малко стоманено вагонче, напомнящо с нещо блестящ детайл от огромна шевна машина. Той ни подкара бясно по дългия тунел.

— Накъде пътуваме? — попитах аз.

— Към Михайловския замък — отговори Галилео.

— А защо не можеше да пътуваме дотам с карета?

— Днес това може да бъде опасно. А така никой няма да ни види.

Минаха няколко минути и вагончето ни спря. Зад вратата му започваше сив бетонен коридор. Галилео веднага се затича по него.

Наистина ми стана страшно. Затичах се, стараейки се да не изоставам от него по завоите — иначе просто можех да го изгубя от поглед в този подземен лабиринт. Помня, че стражите, стоящи в коридорите, удряха с пети, когато профучавахме покрай тях, и дори ми дойде наум идиотското сравнение: Галилео е движещ се по стената пръст, натискащ превключвателите един след друг.

Най-после се измъкнахме от мазето, качихме се по мраморната стълба на третия етаж, преминахме по коридора и се озовахме до позлатена врата, където стоеше група офицери. Имаше също монаси от „Жълтия флаг“ и лекари с тежка медицинска машина. Всички мълчаха. Минахме през вратата и аз видях Николо III.

Беше още жив. Но му оставаше да живее съвсем кратко време, това ставаше ясно от пръв поглед.

Той лежеше на масата върху огромна карта на Идилиум, на която се стичаше кръвта му (ако бях видял това, изобразено на картина, бих решил, че е патосна вулгарност). Ръкавите на куртката му бяха разрязани до раменете, на лакътните му сгъвки блестяха малки метални дискове — сигурно медицински амулети. Но ползата от тях беше малка: от гърдите на Пазителя стърчаха две къси бели стрели.

На лицето му дори сега беше черната маска.

До масата стояха двама лекари и телохранител. В ъгъла на стаята се белееха мраморни отломки — статуята на античен воин се е разбила, падайки от постаментата. Между отломките лежеше миниатюрен бял арбалет с две еластични дъги.

Не знам защо, но аз веднага се съвзех и почти се успокоих. Нищо по-страшно вече не можеше да се случи. Помня как отнесено си мислех, че все пак стрелите в гърдите на Пазителя, сигурно, не са от мрамор, а от боядисан в бяло метал.

Когато ме видя, Николо III опита да се привдигне, но лекарите го спряха.

— Не бива да се движите — каза единият. — Отровата ще се разпространи по-бързо.

Приближих се към Пазителя. Николо III няколко пъти отвори и затвори уста в прореза на маската си — като риба, изхвърлена на брега.

— Той има парализа на говорния център — каза докторът. — Не може да говори.

— Той може да говори — отговори Галилео. — Оставете ни. Всички, без изключение, излезте. Без теб, Алекс.

— Но на Негово Безличество му е нужна помощ — каза вторият лекар.

Галилео махна с ръка.

— Вие няма да му помогнете. Той е жив само с усилието на волята си. По-бързо, нямаме много време.

Лекарите и телохранителят се подчиниха. Въпреки вълнението и страха си, не можах да не забележа абсурда на случващото се: в стаята останаха трима души с маски, все едно, че тук се репетираше средновековна италианска комедия. Както се беше изразил някакъв поет монах — комедия с убийство.

— Наистина времето ни привършва — каза Пазителят.

Аз потреперих. Гласът му звучеше странно и неестествено.

— Не мога да контролирам гърлото си, Алекс — продължи Пазителят. — Говоря чрез Флуида. Мен, както виждаш, ме убиха. Постарай се това да не се случи с теб.

— Кой? — попитах аз.

Пазителят се закашля и аз с голямо усилие различих в тези звуци познатия смях.

— Фехтовачът, че кой друг. Галилео, покажи му хрониката... Той всичко ще ти обясни. Докато съм още жив, съм длъжен да ти предам своя кръст.

— Какво е това?

— Няма време за приказки, Алекс. Дай си ръката. Не, лявата.

Протегнах към него ръка. Той вдигна лявата си длан, обърна я така, че средните ни пръсти се докоснаха, и каза:

— Гледай внимателно...

Аз се втренчих в съединените ни китки.

На обратната страна на дланта на Пазителя започна да се появява татуировка — Павловски кръст с раздвоени остри краища. Средата му закриваше слънчев лик. Рисунката бе направена в естествен и изтънчен стил, напомнящ за древните алхимични трактати. Отначало кръстът и слънцето бяха жълти, а после станаха по-скоро оранжеви.

— Не си прибирай ръката — каза Николо III.

Той се повдигна с неочаквана лекота (стори ми се, че гърдите му проскърцаха), докосна кръста с кутрето на другата си ръка, сякаш го

закачи с нокътя и рисунката изведнъж се помръдна, придвижи се по средния пръст на Пазителя (при това смалявайки и изкривявайки се, все едно лъч е преминал върху друга повърхност), издигна се по моя среден пръст — и се озова на моята ръка, като стана същата, каквато беше преди.

Това се случи бързо и лесно, все едно Николо III е преместил топче на сметало. Отначало не почувствах нищо. А после разбрах, че времето е замряло — все едно, че с това движение Пазителят го е изключил. Аз виждах черната му маска, бледата му ръка, собствените си пръсти — но всичко беше неподвижно.

Във Вселената остана само едно мъничко изворче на времето — татуировката върху ръката ми. Ръката ми усещаше студ. Това беше приятен, но настойчив студ, строго изискващ и одушевен, населен с множество ледени иглички. „Превърнах се във врата към този студ — помислих си аз. — И сенките от него с всички сили се опитват да се измъкнат навън, към този свят, от който аз току-що дойдох...“

„Но аз не съм дошъл отникъде — спомних си аз, — а бях само една от сенките, населяващи този студ — и сега станах... станах...“

Тази мисъл се сгърчи от студа и така и не я осъзнах докрай. Източникът на студа беше веселото алхимично слънце.

Колкото по-съсредоточено разглеждах татуировката, толкова по-трудно беше да проумея какво виждам — все едно, че от очите ми бликаше струя вода, отмивайки от обекта на вниманието ми слой след слой. Слънцето няколко пъти си промени размера и цвета — а след това аз за секунда престанах да виждам Николо III.

Привидя ми се, че пред мен е немного висок човек с триъгълна шапка и в черен мундир със звезда. Аз познах Павел Алхимик. Отначало ме гледаше възискателно и строго, но след това на чипоносото му лице се появи едва забележима усмивка.

— Ако стигнеш до последния завой — каза той, — бъди по-смел... Не се страхувай да погледнеш това, силите си не пази... Та ти си Пазител, ха-ха-ха...

Павел изчезна и аз съобразих, че гледам самия себе си в отражението на високо, тясно огледало. Зад гърба ми, съвсем наблизо, имаше параклис с формата на корона от сияещо кехлибарено стъкло. Той незабавно започна да се отдалечава. За две секунди всичко бе скрито от разкъсана мъгла, а след това видях кулата от гравюрата на

Павел — онази същата, която мислено сглобявах и разглобявах всеки ден по време на духовните си упражнения.

Виждах я отдалече. Тя се възвисяваше над утринното море; под арките и в нишите ѝ имаше мраморни и бронзови статуи, а на върха ѝ блестеше параклис с корона. Утринното слънце се намести точно върху Павловския кръст над нея. Изглеждаше така, сякаш точно той дава светлината на света.

У мен се появи мисълта, че това видение е страничен резултат на всекидневните ми упражнения: всичко беше като на гравюрата, стига да я бяха оцветили. С изключение може би на отплувалия нанякъде морски змей...

„Не — проумях аз. — Има още една разлика.“

От параклиса започваше мост, който не отиваше никъде, а така и свършваше в пустотата. Изглежда, точно на неговия край се намираще тъкмо онова огледало, в което току-що се оглеждах. На гравюрата нямаше нищо подобно.

След това кулата изчезна и стана тъмно.

Аз пак видях ръката си. По-нагоре в далечината се белееше застиналото лице на Галилео. Направих усилие и замръзналата секунда се спуска и се разпръсна, като че ли беше коричка лед, която ме бе покривала. Ръката на Пазителя се откъсна от моята.

Сега на ръката ми вече нямаше никакъв Павловски кръст. Нямаше го и на ръката на Пазителя.

Николо III почина.

— Негово Безличество нареди да ти покажа хрониката — каза Галилео. — И тъй като това бе последното му желание, аз почтително ще го изпълня още сега.

Той отиде до вратата, отвори я и извика:

— Хронист!

В стаята влезе един от монасите с татуирани на бръснатата му глава къдрици на перука.

— Покажи на Безличния какво се случи тук.

С титлата „Безличен“ Галилео нарече мен.

Това изобщо не смути монаха. Той постави два стола един срещу друг и ме покани с жест да седна на единия, а той самият седна срещу мен.

— Гледайте ме право в очите — каза той. — И не отмествайте поглед.

Неговите очи бяха жълти и упорити, като у хищна котка. Стори ми се, че той веднага се вкопчи в зениците на очите ми със своите и ги повлече нанякъде. Аз се съпротивлявах — това беше необичайно и страшно, — но монахът ми се усмихна окуражително и се предадох.

Очите ми замалко да излязат от орбитите си от напрежение — после ми се зави свят и аз се досетих: „Той иска всичко на всичко да се отпусна и да погледна натам, накъдето гледа той.“

Веднага щом го направих, видях същата стая, където седяхме ние — но на масата в центъра на стаята още не лежеше мъртвото тяло, а статуята на копиеносеца върху постаментата беше здрава.

До масата с картата стояха изправени няколко човека. Вратата се отвори и в стаята влезе Пазителят, съпровождан от двама монаси. Стоящите до масата го поздравиха, Пазителят пристъпи към масата, наклони се над картата. Изведнъж статуята в ъгъла се съживи.

Като намазан с тебешир мим, на който му е омръзнало да стои неподвижно, мраморният воин се размърда, вдигна копие то си и го метна към Николо III — но той направи леко движение с ръка и копие то замря, опирайки се във фунията потъмнял въздух, появила се между Пазителя и статуята.

Николо III вдигна другата си ръка и започна бързо и гнусливо да размахва китката си, сякаш разгонвайки мухи или разчиствайки трохи от масата. След всяко такова размахване мраморният воин се разтрисаше и от него отхвърчаше голямо парче. Първо отхвърча главата, после ръката с щита, след това рамото, после кракът — но когато воинът вече падаше от постаментата, иззад гърба му се подаде нещо като пипало или опашка, завършващо с двоен арбалет, и към Николо III полетяха едновременно две стрели...

Очите на монаха ме пуснаха и аз пак видях Галилео.

— Благодаря — каза той на монаха. — Сега се оттегли.

Когато монахът излезе от стаята, Галилео се обърна към мен.

— Покойният Пазител владееше до съвършенство управлението на Флуида — каза той. — Но това се оказа недостатъчно. Точно обратното — погуби го собственото му майсторство.

— Защо?

— Той започна да си играе с убиеца. А онзи просто е чакал момента, в който Пазителят ще бъде напълно обвързан от Флуида. Ако Николо III си беше поставил задачата да се защити на всяка цена, то щеше да бъде жив.

— Кой е този фехтовач? — попитах аз.

— Не знаем — повдигна рамене Галилео. — Това не го знаят дори Ангелите.

— Нима Ангелите може да не знаят нещо?

— Излиза, че може — каза Галилео. — Нападението беше осъществено със силата на Флуида. Ангелите виждат всяко колебание на Флуида — но не могат да разберат какво точно движи Флуида в този случай. Източникът му е невидим. По какъв начин и откъде се появява Великият фехтовач, никой не знае.

— Той всекиго ли може да убие?

— Сигурно — отговори Галилео. — Но засега опасност не те застрашава. А и няма да те застрашава, докато не станеш Пазител. Никой не знае дали ще успееш да станеш, или не. Всичко ще решат Ангелите.

— Кога?

— Още сега ще отидем при тях. По-точно, ти ще отидеш. Аз само ще те съпровожда.

Той ми подаде офицерско кепе.

— Сложи си това.

— Защо?

— За да не разберат онези, които ни видят в коридора, къде си ти и къде — аз. Не спирай, не се оглеждай и не казвай нищо... Следвай ме и гледай към пода.

Излязох от стаята след него. Промушихме се през тълпата около вратата и аз толкова стриктно изпълних неговите инструкции, че през това време не видях нито едно лице — само обувки и пантофи на монаси.

След това преминахме по каменните разноцветни кръгове и ромбове по пода на коридора, слязохме по мраморното стълбище и се гмурнахме в същото мазе, от което бяхме излезли. Веднага щом проходът пред нас се сви до тясно бетонно черво, Галилео отново се затича и стражите при разклоненията на коридора зачаткаха с пети след нас.

Ние се качихме в същото стоманено вагонче-шпула и рязко потегли. Този път пътувахме доста по-дълго. Аз задряхах по пътя — съвзех се от това, че наоколо стана тихо.

— Слизай — каза Галилео. — Пристигнахме.

Забелязах, че той вече е без маска и аз свалих своята.

Този път се наложи да се катерим по оскъдно осветена вертикална шахта, хващайки се за железните скоби по стената ѝ. Промушихме се през отворения люк и аз най-последно поех с пълни гърди свеж въздух.

Горе вече се беше стъмнило. Желязното гърло с отворения капак стърчеше от земята в някакъв заграден двор. Отгоре ни заливаше ярка светлина.

Видях двама души, придържачи люлееща се от вятъра въжена стълба. Първият, с униформа на авиатор, имаше невъобразимо огромни, усукани нагоре мустаци (аз знаех, че сред летците това е на мода — в идеалния случай мустациите трябваше да имат формата на щурвал). Вторият, плешив и червендалесто щастлив, беше монах с чин на невъзвращенец — което следваше от бялата подплата на расото му и стигащата до раменете му перука, татуирана върху обръснатата му глава и по шията.

Погледнах нагоре с присвити очи и видях закриващото половината небе туловище на монголфиера, който ни заслепяваше с насочените надолу фарове.

— Това е Менелай — каза Галилео, като посочи към монаха. — Той е новият ти наставник.

Монахът вдигна три пръста, събрани заедно — приветстваше ме със знака на Тримата възвишени — и се усмихна.

— Ако бъда жив.

Не знам защо, но ми се стори, че той има предвид — ако бъда жив аз.

Въпреки странното начало, Менелай веднага пристъпи към наставничеството.

— Легни си — каза той, докосвайки ме по главата със същите три пръста. — Трябва да се напиш.

Започнах да се катеря. Още бях на стълбата, а толкова ми се доспа, че замалко да падна от нея. Помогнаха ми да се вмъкна в

полутъмната кабина и щом вратата на мъничката едноместна каюта се затвори зад мен, се срутих върху тясното легло и заспах.

Сънувах Великия фехтовач. В съня ми се познавахме и вървахме заедно по пътеката на утринния парк по някаква работа.

Фехтовачът изобщо не приличаше на мраморния воин в кабинета на Николо III.

Неговото лице сякаш бе слязло от стар портрет с маслени бои — воднистосини очи, тънък нос, приличаща на перука прическа с оредяла на места коса, което доказваше, че това все пак бе собствената му напудрена до бяло коса. Очите му бяха толкова ледени и остри, че изглеждаха като хладно оръжие.

Разкопчаният му мундир — нито военен, нито придворен — с пъстротата си предизвикваше асоциация с брачното оперение на тропическа птица. Носеше в ръка полукръгла шапка с кожена обшивка, подобна на триъгълните шапки, но без третия ъгъл (май така ги и наричаха — двуъгълни).

Изненадах се от това, че той не беше първа младост. После забелязах цял куп кръстчета и иконки от различен калибър, подаващи се изпод червената кърпа на врата му. Сигурно това бяха религиозните амулети, толкова популярни сред убийците.

С други думи, той изглеждаше точно така, както и се очакваше от професионален бретъор, който се храни за сметка на навика да се решават въпросите на т.нар. чест с помощта на остро заточена желязна пръчка.

— Ние трябва незабавно да спрем това — казах му аз. — Тогава всичко може и да се размине.

— Но защо? За какво?

— От вашата шпага загиват различни хора — отговорих. — Смъртта на някои никого няма да натъжи. Но гибелта на други може да нанесе изключително тежък удар за човечеството.

— Е, какво пък — каза фехтовачът. — Съгласен съм, че понякога от шпагата ми загиват и достойни хора. Но не аз ги убивам. Убива ги съдбата.

— Значи, ако някой реши да убие вас самия, вие също ще припишете всичко на съдбата?

— Не обещавам — засмя се фехтовачът. — Аз няма нищо да приписвам, аз яростно ще се защитавам. И като за начало сам ще се

опитам да убия такъв човек. По какъвто и да е начин.

— Но това е нелогично. Ако вие смятате...

— Господине — прекъсна ме фехтовачът, — храни ме не логиката, а сръчността. Ако да оставаш жив е нелогично, то аз ще приема в душата си този страшен грях... пред Аристотел или който там още...

Не е за вярване, той е чувал за Аристотел. Тъкмо отворих уста за отговор, когато за ръкава ме хвана ръка, протегнала се от крайпътните храсти. Спрях се, а фехтовачът, моментално забравяйки за мен, си продължи нататък.

— Не се оглеждай — чух нечий глас. — Само слушай и гледай.

Видях пред себе си поляна. На нея чакаха хора. Аз разпознах Франц-Антон — той беше облечен в черно и изглеждаше тържествено и мрачно, все едно, че великият фехтовач беше той самият. До него стояха няколко господа, облечени според модата на края на XVIII век. Единият от тях, в лилав камзол, носеше кадифена полумаска — разбрах, че това е Павел.

— Аз ще те обучавам как да управляваш Флуида — каза някакъв глас зад мен. — Днес ще ти съобщя две правила... Гледай внимателно, пред теб са двамата най-велики в историята майстори на Флуида — Павел Алхимик и Франц-Антон. От тях по-добри няма и никога не е имало. Знаеш ли по какво си приличат?

— По какво?

— Никой от тях не разбира що е то Флуид — отговори гласът и се засмя. — И не се опитва да го разбере. Точно там е мистерията. Те познават Флуида само чрез онова, което той им позволява да вършат с него. Ако искаш Флуидът да ти позволи да го управляваш, стани като тях. Дори не се опитвай да разбереш с какво си имаш работа. Това е първото правило...

Аз слушах неособено внимателно — по-интересно ми беше случващото се на поляната. Павел разговаряше за нещо с фехтовача; онзи отговаряше кратко и високомерно, с усмивка. Сигурно е казал на Павел същото, което и на мен преди минута.

— Второто правило е следното — продължи гласът. — Заповядвайки на Флуида, спазвай почтителна дистанция... Представи си как се чувства човек с нисше потекло, който е любовник на кралицата. Той е длъжен да съчетава безгранична учтивост с голяма

решителност, без която е невъзможно да станеш любовник, ха-ха-ха... Отнасяй се към Флуида по същия начин. Това е всичко, което исках да ти кажа днес.

Аз все още гледах към поляната.

Франц-Антон извади шпагата и зае безупречна позиция за фехтовка. Бретъорът изглеждаше пред него някак си тромаво — изваждайки оръжието си от ножницата, той отпусна острието към земята, сякаш е размислил да се бие. И в позата му също не се забелязваше нищо „фехтовално“. Секундантът изящно — като диригент — вдигна ръце, предлагайки да започват...

Събудих се от почукване по вратата.

В илюминатора грееше вече запътилото се към залез-слънце, но в каютата не беше горещо. Летяхме над пустиня в посока към планинска верига.

Както изглеждаше, бях спал много дълго — но пък сега се чувствах отпочинал и пълен със сили.

— Излизай — каза зад вратата Галилео. — Скоро ще пристигнем.

В каютата ми имаше мъничко тоалетно помещение — успях да си взема набързо душ. Когато излязох от каютата, се озовах в просторна кабина с тесни пейки покрай стените — явно нашият монголфиер не бе предназначен за превоз на сановници и повече приличаше на товарен кораб.

Галилео и невъзвращенецът Менелай седяха в срещуположни краища на кабината с лице един към друг. Менелай мързеливо въртеше с ръка малка молитвена мелница.

Едва сега го разгледах както трябва. Кожата на кръглото му лице беше гладка и равна, без никакви бръчки, а очите му весело и уверено блестяха. Ако не беше наболата посивяла четина, появила се по татуираните му къдрици през нощта, бих могъл да го помисля за връстник.

Поисках да извърша прострация на пода на кабината, както е редно при среща с невъзвращенци, но Менелай ме спря с жест.

— Прострация се прави на земята — каза той, — а не в небето.

И сам се засмя на шегата си.

— Кажете ми, вие онзи същия Менелай ли сте? — попитах аз.

— Какво значи „онзи същия“?

— Вие ли ми изпратихте като подарък гравюрата на Павел? С кулата над морето? И още една такава голяма морска змия...

— Аз.

— Какъв е смисълът в тази кула и змията? Какво символизират те?

— Аз дори не знам — леко се смути той. — При нас в манастира се пази една дъска и от нея отпечатват тези неща. Една от реликвите на ордена. Все пак я е гравирал самият Павел... За всеки Пазител правим нов отпечатък. Много хубав подарък. Евтино и най-важното — бързо.

Помислих си, че това е доста удобно при тази честа смяна на Пазителите, но премълчах. Вместо това кимнах към мелницата в ръката му.

— Обнадеждаващо е, че се молите за нашето благополучие.

— Аз не се моля за благополучие — отговори Менелай. — По тези места няма благодат и аз я осигурявам за нашите двигатели.

На лицето ми, изглежда, се бе промъкнало съмнение. Менелай престана да върти своята мелница и я остави на седалката до себе си.

Шумът от перките веднага утихна. Планините зад прозореца се понесоха настрана: вятърът започваше да ни отнася.

— Престани — каза Галилео. — Така ще закъснеем.

Менелай взе мелницата и пак започна небрежно да я върти. Двигателите незабавно заработиха.

— Ако се уморите — казах аз, — ще се радвам да ви помогна.

Галилео се засмя.

— Ти, Алекс, няма да можеш да помогнеш. Менелай лети с нас, защото е невъзвращенец. По силата на високата святост той може да произвежда твърде много благодат дори с такава мъничка мелница. Него могат да го заменят четирийсет и девет от „завръщащите се само веднъж“ или триста четирийсет и трима от „влизащите в потока“^[2], и на всеки ще му трябва своя мелница. Колко са нужни такива, като нас с теб, не знам. Но подозирам, че това ще е число с много нули.

— А защо тук няма благодат? — попитах аз.

— Забранена зона — отговори Галилео. — Тук няма нито един ветрогенератор, нито едно водно молитвено колело или знаме с мантри. Никой не може да дойде дотук с помощта на благодатта. А да дойдеш пеш ще е много трудно.

— Разбрах — казах аз. — Невъзвращенецът Менелай е нашият мотор.

— Невъзвращенецът Менелай е специалист по управление на Флуида — каза Галилео. — Той е обучавал на това изкуство предишните Пазители. Ще учи и теб.

— Аз вече започнах — усмихна се Менелай и ми намигна. — Разказах ти малко за Флуида, докато ти спеше...

Чак сега осъзнах кой беше моят невидим събеседник от съня. Това беше Менелай — помних гласа му.

— Но ти беше много нервен и постоянно се разсейваше — продължи Менелай. — Следващия път бъди по-внимателен.

— А кога ще е „следващият път“?

— Когато Флуидът те приеме — отговори Менелай, въртейки мелницата си.

— Той може ли да ме отхвърли?

— Може — каза Галилео. — Да станеш Пазител не е толкова лесна процедура, колкото изглежда. Необходимо е съгласието на Ангелите. Ти си длъжен да ги убедиш, че от теб ще има полза. Но най-важното, разбира се, е да убедиш в това самия Флуид.

— Но как?

— Ти ще трябва да раздвижиш Флуида. Сам. Без никаква помощ.

— Но аз никога не съм се учил на това.

— Там е работата — усмихна се Менелай.

— И как ще го направя?

— Не знам. Казах вече всичко, което трябваше.

Погледнах към Галилео. Той повдигна рамене.

— Това ли е всичко? — попитах аз.

— Не — отговори Менелай. — След като раздвижиш Флуида, ще трябва да докажеш, че ти си достатъчно здрав съд, за да го удържиш вътре в себе си.

— На кого да докажа?

— На Флуида.

— Мога ли да умра?

— Твоята гибел е крайно нежелателно развитие на събитията. Но ако за нов Пазител бъде определен непригоден за това човек, всичко ще бъде още по-тъжно.

— Добре — казах аз. — Кога ще започне това?

Галилео погледна през прозореца.

— Сnižаваме се. Смятай, че вече е започнало.

— Бих хапнал нещо — казах аз нервно.

— По-добре ще бъде — отговори Менелай, — ако стомахът ти е празен. Ти трябва да глътнеш само това...

Той ми протегна прозрачна кутийка с медно грахово зърно. То имаше формата на човешка глава — това беше обикновен медитативен резонатор на „Жълтия флаг“, от онези, които монасите носят на броениците си.

— Защо? — попитах аз.

— Резонаторът ще ти позволи да установиш контакт с Ангелите.

— А задължително ли е да го гълтам? Защо да не може да го държа зад бузата си? Или просто в джоба?

— Най-вероятно ще ти се прииска да го изхвърлиш — каза Менелай. — Но след като го глътнеш, вече няма да можеш.

Аз отворих кутийката и взех мъничката глава с два пръста. Тя беше твърда и студена, приличаща на едра сачма.

— Не се бой — каза Менелай, — гълтай.

Аз преглътнах медното хапче. Стори ми се, че то се плъзна в гърлото ми и попадна в някакъв джоб в самото начало на гърдите ми — сега постоянно чувствах присъствието му, но не изпитвах никакво неудобство от това.

Менелай погледна през прозореца — след него и аз. Ние се снижихме почти до земята и летяхме съвсем бавно.

— Тук започва пътят на Пазителите — каза Менелай. — Просто върви по него и всичко ще бъде... както трябва.

— Къде ще стигна по него?

— В приемната на Ангелите.

Не разбрах дали Менелай се шегува, или не.

— После ще долетите ли за мен?

— Не — каза Менелай. — Ти сам ще се върнеш.

— Как?

— Не се безпокой за това — отговори Галилео. — Не се притеснявай за нищо.

От кабината на пилотите се появи вчерашният мустакат летец в униформа. Без дори да ме погледне, той отвори люка на пода и хвърли в него събраната на купчина въжена стълба.

Погледнах надолу. Видях напукана суха червеникава земя и път със същия цвят.

— Ще ми дадете ли да взема вода?

— Няма да ти се иска нито да ядеш, нито да пиеш — отговори Меналай. — Късмет.

Галилео не каза нищо, само леко ме потупа по рамото. Аз въздъхнах и потеглих надолу.

Веднага щом краката ми докоснаха земята, въжената стълба изчезна нагоре, монголфиерът се издигна, обърна се и отлетя надалеч. Проследих го с очи, докато не стана мъничко петънце в небето, сякаш се надявах, че ще се върне. Но той не обърна.

Останах сам на границата между планините и пустинята.

Червеникавата пръст на пътя пред мен изглеждаше като отъпкана от множество крака. Но откъде са стъпили тези крака, не беше ясно — пътят започваше точно от това място, където ме спуснаха, а наоколо нямаше никаква следа от човешко присъствие. „Няма как да докарват дотук всички пешеходци с монголфиери“ — помислих си аз.

Впрочем пътят на Пазителите може да е създаден от Флуида и тогава, ако правилно съм разбрал Меналай, да размишлявам за странностите му не си струва. По пътя трябваше просто да се върви и аз тръгнах по посока на висящото над планините слънце.

[1] Ступа (от санскрит — буквално „куп, насип“) е конусовидна или пирамидална постройка, разпространена във всички будистки култури, в която се съхраняват реликви; използва се и като място за медитация. ↑

[2] Според будизма по пътя на архата практикуващият отначало трябва да стане сротапана — „влизащия в потока“, след което той повече никога не „деградира“ до състоянието на „обикновения човек“. Следващото ниво е сакридагамин („завръщащия се само веднъж“) и който стане сакридагамин ще се роди още само веднъж. След това — анагамин („незавръщащият се“); той няма да се върне в света на желанията — Камалока, но може да се роди във висшите божествени светове — Рупалока и Арупалока. След като от анагамин стане Архат, човек постига нирвана за самия себе си и не се стреми към нищо друго. ↑

VIII

След два часа ходене местността наоколо доста се промени — сега от всички страни ме обграждаха каменисти хълмове. Скалите блещукаха с най-нежни нюанси — лилави, жълто-кафяви, розови. Беше горещо и нямаше вятър, но не знам защо, изобщо не изпитвах жажда.

Пътят на Пазителите дори не се опитваше да заобикаля препятствията — беше идеално прав, само от време на време излиташе нагоре и се гмурваше надолу, все едно, че някой бе прекарал с линейка черта върху огромна дъска за пране (приблизително така изглеждаха гънките на релефа).

Отначало изобщо не бях в състояние да се ориентирам в лабиринта на хълмовете — само ми беше ясно по положението на слънцето, че се движа на запад. Но когато пътят литна на доста високо било, най-после успях да видя накъде ме води.

Далеч на запад между хълмовете се появи каменно лице. Изглежда, това беше здание с формата на огромна човешка глава — приличаше на многократно увеличен резонатор на „Жълтия флаг“. Подробности обаче не можех да различа: то беше прекалено далеч, а ми пречеха и лъчите на залязващото слънце. „Погълнатата от мен малка глава най-вероятно ме води към голямата — реших аз. Или пък ми позволява да я видя... Струва ми се, че в древността това се е наричало симпатикова магия.“^[1]

Пространството послушно плуваше насреща ми: оскъдните храсти по склоновете, изсъхналата, изгорена от слънцето трева, земните насипи и разноцветните скали оставаха зад гърба ми в пълно съответствие със законите на физиката. Самата каменна глава като че ли също се държеше нормално — тя ту се скриваше зад поредния хълм, ту се показваше отново, когато се издигах на билото.

Само дето не се приближаваше, разбрах аз след още половин час. Тя сякаш бе нарисувана върху далечна стена, към която вървах по въртящ се под краката ми барабан.

Може би с мен нещо не беше наред и пътят на Пазителите отказваше да ме води към целта?

Слънцето вече залязваше зад хълмовете и циклоп ската глава отпред скоро стана просто тъмен силует.

Сега, когато се спусках в поредната котловина, се гмурках вече в синееща се сянка — там беше почти нощ и се чувствах някак си не на себе си. Затова пък, когато се качвах на поредното било, попадах в оранжево-червен лъч, който отмиваше от мен цялото униение. Спомних си един древен стих:

Меден шлем на воин е слънцето... [2]

Залязващото светило наподобяваше погълнатото от мен медно топче на Менелай.

Започнах да се спускам в поредната падина и изведнъж забелязах на дъното й човек в черно. Той стоеше в най-долната точка на склона и като че ли гледаше към мен.

Достраша ме. Но добре разбихах — вече бе късно за страх. Събрах сили и тръгнах напред към непознатия.

Той беше с черна наметка и маска. Стори ми се, че въздухът в тази падина е по-прохладен, отколкото в предишните — или пък кожата ми бе изстинала от лошото предчувствие... И то не ме излъга.

Забелязах две къси стрели, стърчащи от черните му гърди.

— Привет, Алекс — произнесе маската. — Добре дошъл в Михайловския замък.

Изглеждаше, сякаш е гласът на Николо III, но не бях сигурен.

— Това вие ли сте, Ваше Безличество? — попитах аз. — Не знам кой стои пред мен — Пазителят или пък моят страх с неговата маска...

Той се разсмя и свали маската. Веднага съжалих, че му дадох повод за това — заедно с маската от лицето му се смъкна и кожата и на земята започна да се сипе сух прах. Видях жълти кости и празни очни кухини на мумия.

Инстинктивно отскочих назад — но лицето на Пазителя се разрасна невероятно, закривайки целия път и дори хълма. Пред мен остана само една огромна глава.

Осъзнах, че това е същата онази глава, която преди виждах на хоризонта. Явно, уморила се да ме чака, сама е дошла за мен.

Главата се промени. Сега приличаше не на здание, а по-скоро на руините му: от нея се подаваше черепът. На мястото на челната кост над едната вежда виждах старателно изградена от камъни арка, другата бе ръб на изсечена в скала дупка, устата приличаше на вход в пещера.

Колкото по-дълго гледах към тези стари камъни, толкова повече необичайни подробности забелязвах. Тук-там прозираха следи от скорошен ремонт — петна от съхнещ разтвор, дървени подпори и клинове, притискащи блоковете един към друг. От отвесната стена стърчаха ръждясали железни скоби, забити от древни катерачи.

На някои места от зидарията бяха извадени по камък или два и в образувалите се ниши бяха оформени микроскопични капища, покрити отвътре със сажди — явно за да могат пътниците да направят почивка и да запалят свещ или лампада...

Постепенно започнах да различавам рисунки по камъните. Отначало ми изглеждаха само като мрежа от малки черни пукнатини, но взирайки се по-внимателно, разбрах, че това бяха ритуални творби на древните жители на света, нахвърлени скици на успешен лов. После видях други изображения — по-късно направени и по-сложни. На практика цялата мазилка, която още не бе паднала от зидарията, бе покрита с няколко слоя избледнели фрески.

Имаше най-различни сюжети — от библейски теми до куртоазния френски ескейпизъм^[3] от предреволюционните години (разпознах някои рисунки, които бях виждал при Пазителя). Но всъщност тази аристократична митология изразяваше същата надежда за оцеляване, както и творчеството на пещерните ловци — просто се предполагаше да го постигнат с помощта на други практики.

Най-после осъзнах, че открай време виждам отделни, почти несвързани помежду си фрагменти от реалността, сякаш осветявани един след друг от собствения ми поглед. Нямах сили да ги удържам в съзнанието си едновременно. Когато разглеждах фреските, не се виждаше никакво здание с формата на глава, а когато гледах зданието, не различавах фреските.

Нещо повече: дори когато гледах зданието, не го виждах цялото. Виждах ту едната очна кухня, ту другата, ту триъгълната вдлъбнатина на носа, ту зейналата черна уста... Гледайки например към арката над

веждата, забелязвах, че виждам не самата арка, а умело обработените наредени камъни, един по един.

Същото се случваше, когато разглеждах някаква рисунка — да речем купидон с лък. Аз виждах ту пухкавото дупенце, ту върха на стрелата, ту порочния му сит поглед, ту зелените пера по крилата му...

— Какво е това? — попитах на глас.

— Моето истинско лице — отговори гласът на Николо III. — А също и твоето. Обикновено то е скрито зад маската.

Когато той проговори, отново за кратко видях зданието глава цялостно. Изглеждаше, сякаш тъмнината се върти около него като течност около отвора на помийна яма.

— Защо всичко е толкова странно? — попитах аз. — И постоянно се променя... Ту е голямо, ту е малко...

— Ние не оставаме същите дори за секунда — отговори Пазителят.

Когато главата заговори, гледах нейното, като че ли изсечено в камъка, дясно око, а когато завърши, виждах само устата пещера. Усетих полъха на вятъра.

— Нищо не мога да видя както трябва — оплаках се аз.

Главата се засмя.

— Точно това означава да видиш собственото си лице.

В околната тъмнина се мяркаха едва различими сенки. Избягвах да гледам към тях и все пак ми приляваше от присъствието им. Сенките сякаш играеха хоро около мен и Николо III — сетих се за възпитаничките на „Парка на елените“, извършващи своя непочтителен летен ритуал, колкото и нелеп да бе този спомен сега.

Николо III изсумтя — изглежда, усещайки мисълта ми.

— Позволи на Флуида да те изпълни — каза той. — Нека те погълне. Това се случва с всеки от нас, от Павел Велики до днес. Само така можеш да станеш Пазител.

Погледнах главата здание. Сега изпод разпадащата се мазилка ясно изпъкваше гигантският череп. Той изглеждаше полиран и почти бял; в плавните му извивки се отразяваше появилата се на небето луна.

По-късно забелязах върху мъртвата глава лека сребриста перука — и нещо като тъмна вдлъбнатина на шията. Странно, но в ума ми се зароди нещо изящно: може би споменаването на Павел така е подействало на реалността.

— Нямах избор — каза Николо III. — Смъртта не е избор. Тя е пълното му отсъствие. Тичай...

Затичах се към входа, стараейки се да не поглеждам повече към празните очни кухни. По пътя ми мина през ума, че думите на Пазителя можеха да означават всичко и изобщо не е задължително смисълът им да е в това, че движението ще ми запази живота. Думите можеха да означават и това, че смъртта вече е настъпила.

Но отблизо главата напълно загуби своя зловещ хипнотизъм. Вдлъбнатината на шията се оказа всъщност тъмната арка на входа. Тя бе оброчена от светлосин ореол — лунната светлина се отразяваше, усилваше и съгъстваше от множество седефени огледала, зазидани в стената.

Чух отвратителен, писклив и бързо усиливащ се вой. Идваше като че ли от изопачени човешки гласове — сякаш участниците на неизвестен молитвен ритуал си спомнят за предишния си живот като комари. Няколко сенки се мярнаха пред мен, опитвайки се да ми преградят пътя, но аз замижах, хвърлих се напред и воят затихна.

Когато отворих очи, бях вече вътре.

Отвън зданието череп изглеждаше голямо, но отвътре то бе наистина гигантско.

Това дори не беше здание, а някакъв огромен изоставен строеж. На лунната светлина се белееха несиметрични стени и нива, така и несъумели да се срещнат помежду си. В сребристия полумрак се забелязваха следите на времето — срутили се на доста места сводове, продънен под, изкорубени стълби...

Имаше много стълбища с различна широчина и наклон — те водеха някъде нагоре и се губеха сред каменните плоскости. Общо взето бе идеално място за нощно рандеву на алегоричните Шизофрения и Параноя.

Тъкмо си го помислих, когато забелязах в лунните лъчи мраморна скулптура: две прегърнати голи девойки — слаба и дебела, — и двете с венци, със спускащи се от главите им ленти с фино гравирани латински букви... Най-вероятно на лентите беше изписана диагнозата. В дебелата прозираше нещо увещаващо — а пък слабата, изглежда, не толкова отвръщаше на прегръдката на първата, колкото се отбраняваше, стараейки се да не излиза от рамките на благоприличието.

— Успокой ума си — чух в ухото си гласа на Николо III. — Не замърсявай священото пространство с всякакъв боклук. Искам да те представя на някого...

Видях слизащи по стълбите тъмни силуети — бяха около дузина. Всеки се движеше по свое собствено стълбище.

— Кой са тези? — попитах.

Николо III не отговори.

Тъмните фигури стъпиха на каменния под, където бях аз (мраморните девойки към момента вече бяха изчезнали), и ме обградиха в полукръг.

Сега вече и сам разбрах кои са.

Сребърната перука на Антон II, очилата на Антонио III, златният калпак на Максим Полупредателя, знаменитата маска на Жозеф I със специалните прорези за мустаците и брадичката, лулата на Вартоломей Единствения и така нататък — всеки от предишните Пазители беше със своя характерен атрибут от каноническия си портрет (впрочем знаех, че за тези декоративни митологии няма твърда историческа основа).

Всички Пазители бяха с маски. Различни по форма, но еднакви на цвят — черни.

Очаквах, че ще ме заговорят. Но Пазителите мълчаливо пристъпваха към мен и в един момент просто се сляха с мен, все едно, че аз бях врата, през която те, тълпейки се, някъде се шмугнаха. При това аз не почувствах абсолютно нищо, само ги изгубих от поглед. Пред мен остана последният тъмен силует — от двете стърчащи от гърдите му стрели ставаше ясно кой е той.

— Души, умове, ментални отпечатьци — каза Николо III. — Мисли за нас както искаш. По-рано ние сме били на твоето място. Ще се съединим в един ум. Той ще те съпровожда и понякога ще идва на помощ.

— Когато умра, също ли ще стана такава сянка?

— Пазителите не умират — отговори Николо. — Те продължават да живеят чрез живия Пазител. По-точно: те са живият Пазител... Приеми, че сме зрители от последния най-горен ред на твоя ум. Ние се забавляваме, гледайки оттам към сцената, докато ти играеш. Понякога ще чуваш аплодисментите ни. Друг път освиркване. А понякога ние просто ще спим.

— Не разбирам — казах аз.

Николо III махна с ръка — явно не искаше да обсъжда повече тази тема.

— Скоро един от Ангелите ще говори с теб.

— Кой по-точно? — попитах аз.

— Не знам. Това зависи от баланса на елементите в твоя знак. Кой от четиримата Ангели ще стане твой покровител, няма значение — във всеки от тях присъстват останалите трима. Всички те заедно са всъщност един и същи Ангел, гледащ в различни посоки.

— Ангелът ще се отзовава ли на повика ми? — попитах аз.

— Да — отвърна Николо. — Понякога. За това ще е нужно да го отправяш към негова статуя или образ. Ще можеш да му задаваш и въпроси. Но не очаквай, че той ще ти решава проблемите.

С тези думи Николо III направи крачка към мен. За миг сякаш ме загърна черно покривало и останах сам.

Тръгнах по осветената от луната зала, заобикаляйки траповете по пода. Между камъните стърчаха прави стебла на подобна на храсти трева с дребни цветчета, май беше бял равнец. Спомних си, че са го използвали за гадаене, но не знаех как. Само за да смъкна напрежението, откъснах едно жилаво стебло и му зададох неопределен въпрос за бъдещата си съдба.

Може би не трябваше да го правя.

Забелязах насреща ми да върви човек. Със сигурност той не приличаше на никого от Пазителите и се изплаших, мислейки, че се кани да ме нападне. Започнах да се мятам в различни посоки, чудейки се накъде да побягна — неизвестният с пародийна точност повтори движенията ми.

Реших, че ми се подиграва и се ужасих: само абсолютно хладнокръвен и безмилостен убиец би бил способен да се държи толкова артистично в подобна ситуация, което, разбира се, не ми оставяше никакви шансове за спасение.

Едва когато видях над главата му втора луна, разпознах в непознатия самия себе си.

Пред мен имаше огледална стена — дотолкова гладка, че сякаш изчезваше: подът преминаваше в отражението си без никаква забележима граница. От зеленикавия лунен полумрак срещу мен

вървеше другият Алексис де Кижe с черна униформа без отличителни знаци.

— Приблужи се към огледалото — чух в ухото си гласа на Николо III. — Сега ще се покажем пред теб още веднъж.

— Къде? — попитах аз.

— Гледай в огледалото.

Над дясното ми рамо се появи едва забележима светлина. Взрях се в нея и различих човешка глава. Тя постоянно се променяше: перука с къдрици, златен калпак, мустаци... Най-накрая видях черната маска на Николо III.

— Не очаквай съвети от нас — каза той. — От сега нататък точно в собствените ти решения ще се съдържа нашата мъдрост. Бъди много внимателен към чуждите гласове, които долавяш в ума си.

— Защо? — попитах аз.

— Защото враговете могат да подправят съвета на Ангела и да те насочат по пътя към смъртта. Така се случи с мен...

Тези думи произнесе не гласът на Николо III, а друг — нисък и дрезгав — и аз видях в огледалото калпака на Максим Полупредателя (за мой срам изобщо не помних биографията му и дори не знаех защо си е спечелил този прякор). Но това продължи само секунда-две, след което над рамото ми отново изникна маската на последния Пазител.

— Колко лица имате? — попитах аз.

— Едно — отговори ми непознат, висок и писклив глас. — В действителност всички ние имаме едно и също лице. Но то може да се види само в много специално огледало.

— В него ще видиш всички Пазители едновременно — произнесе друг глас, приятен баритон, и над рамото ми проблеснаха очилата на Антон II.

— А къде е това огледало?

— После... То ще е после.

— Вие Антон II ли сте? — попитах аз.

— Недей да ни разделяш на различни същности. И не свиквай да разговаряш с нас на глас. Иначе околните ще те помислят за безумец.

— Добре — казах. — А какво ще трябва да правя?

— Ще се наложи да си имаш работа със самия себе си. Не можем да ти помогнем в това. Просто ще наблюдаваме.

Не разбрах кой от Пазителите говореше с мен този път. Сетне светлинката над рамото ми изчезна.

Тръгнах покрай огледалната стена, стараейки се да гледам под краката си. В лунната светлина имаше нещо главозамайващо — тя изглеждаше ту жълта и гореща, ту безкрайно стара и светлосиня, долитаща до нас от звезди, угаснали преди милиарди години.

Дойде ми наум, че луната е самостоятелно светило, само че излъчва друг вид светлина и захранва не дневната реалност, а нощната — сънищата ни... А дневната лъжа за отразената светлина е просто хитрината, чрез която демонът на здравия смисъл се опитва да скрие от нас тази велика тайна.

— Поетична баналност — измърмори някакъв глас в главата ми. Не възразих.

Дори и да виждах сега нещо като подобие на сън, то изход от него нямаше. Огледалната стена като лента на Мьобиус ме върна на същото място, откъдето бях тръгнал.

Отраженията се сливаха с реалността. Започна да ми се струва, че съм се изгубил в пустиня и по същия начин са се изгубили тези руини, кривите арки, облетите с бледа светлина порутени стълби.

Погледнах към луната, няколко секунди попивах светлосиния ѝ огън — изведнъж осъзнах, че мога да напусна това място по хиляди различни начини.

Олекна ми и ме обзе радост. Отдалечих се от огледалото и започнах да се изкачвам по една от стълбите. След две-три крачки затворих очи и си внуших, че вървя по пътя на Пазителите (представих си го възможно най-ясно), а тъмната падина, където непредпазливо бях влязъл в главата на Негово Безличество, остава зад гърба ми.

Когато отворих очи, наистина вървах по пътя.

Зданието с формата на глава отново беше отпред, но силуетът му сега бе по-близо. И пред мен вече нямаше хълмове и падини — последният участък от пътя бе напълно равен.

Въздъхнах с облекчение. Изпитанието се оказа макар и зловещо, но не чак толкова трудно.

Обаче почти веднага заподозрях, че ми предстои още някаква изненада. Както каза Антон II, ще се наложи да си имам работа със самия себе си. Ако ставаше дума за огледалната зала, където често се

натъквах на своето отражение, то аз успях да се измъкна от нея. Но ако е имал предвид друго...

Разбрах какво точно.

Той със сигурност намекваше за любимата история на ужасите на спиритистите и писателите романтици, в която затаеният страх се изскубва навън от дълбините на човешкия ум и се материализира, превръщайки се от вътрешна реалност във външна.

Подсмихнах се на тази си мисъл — аз, с моето детство и юношество, прекарани в манастир, дори нямах за какво да си спомня. Главният ми кошмар винаги е бил страхът от провал на поредния изпит. Но той и сега ме беше обхванал. Така че не трябваше да очаквам от себе си никакви нови мрачни прояви.

А дали е така?

Не, със сигурност не — страх имаше, нов и съвсем реален. Това беше...

Обзелата ме уплаха бе толкова внезапна и силна, че се спрях и закрих лицето си с ръце. Та нали го видях насън, почувствах го и сега вече знам как изглежда.

— Господине — тихият глас се чу съвсем отблизо, — миналия път бързах и ние не можахме да довършим разговора. Но днес съм изцяло ваш.

Великият фехтовач стоеше срещу мен на пътя.

Изглеждаше точно като в съня ми, само че този път забелязах на хълбока му рапира. Не позлатена придворна висулка, а дълъг инструмент за работа в поочукана ножница (веднага си спомних, че най-опасни са именно дълбоките прободни рани — точно каквито нанася този приличащ на огромно шило инструмент).

В следващия момент Великият фехтовач измъкна рапирата от ножницата.

Знам нещичко за концентрацията на вниманието. Но по време на тренировките си рядко бях успявал да постигна такава пределна съсредоточеност, с която в момента следях движенията на пърхащото пред мен острие. А моят визави, изглежда, се наслаждаваше на себе си — заемайки различни фехтовални пози и нанасяйки високи и ниски удари.

Без никакво съмнение той беше майстор — движенията му изглеждаха наистина красиви и уверени. Особено силно ме впечатли

една атака, неколнократно повторена от него, при която той сякаш деликатно даваше път, отдръпваше се, покланяше се и в последния момент, извъртайки се от крайно неудобна поза, нанасяше бърз и далечен прободен удар в областта на корема.

През цялото това време острието прехвърчаше на две крачки от мен. Засега той не идваше по-близо, но не се и съмнявах, че той ще ме прониже още при първата атака. Не ми беше ясно защо се бави.

— Въръжете се, господине — каза той. — Не желая да убивам невъръжен.

— С какво? — попитах аз.

— С каквото ви се харесва... Ако щете, дори с щипци за камина.

И гръмогласно се разсмя.

Разбрах, че вече не стоим на пътя.

Съсредоточен върху рапирата му, аз напълно съм престанал да възприемам заобикалящото ни пространство и не съм забелязал как сме се озовали в аскетично подредена стая с два паравана. Зад единия имаше камина, а зад другия — малко походно легло.

Обаче щипци за камина не се виждаха никъде.

— Защо искате да ме убиеете? — попитах аз, отстъпвайки към стената.

Великият фехтовач опули очи.

— Аз? Искам да ви убия? Господине, вие ме оскърбявате. Вие отдавна сте мъртъв и добре знаете това. Не ми трябва да ви убивам — достатъчно ми е просто да ви напомня как стоят нещата... Испанска атака!

Той нанесе удар и рапирата му ме ужили по лявата ръка. Това си беше истинско пробождане и върху моята нощница — по неизвестна причина бях облечен в дълга бяла нощница — се появи кръв. Ако беше сън, то със сигурност щях да се събудя. Но уви, всичко, което се случваше, беше наяве.

— А сега *speciality of the house*^[4] — весело и приятелски каза той и насочи рапирата към лицето ми. — Английска атака! Е?

Той отново се разсмя и без каквито и да било видими усилия, сякаш беше най-лесното нещо на света, се разцепи на множество хора. Като че ли беше сгъваем нож, разтвори своите остриета, всяко от които на свой ред извадило още няколко остриета, почти неразличими едно от друго: едни такива офицери лудетини от XVIII век, лъхаци на

махмурлук и фатализъм. Бяха толкова много, че изпълниха цялата стая.

Всички те настъпваха към мен. В ръцете на един от тях забелязах бял офицерски шал и се изплаших, че сега ще ме удушат, но пристъпващият отстрани към мен гигант — най-едрият от тях — неочаквано силно ме удари в слепоочието с овална златна кутийка и аз се срутих на пода. След това наистина започнаха да медушат с шала и дори успях да се зарадвам на своята досетливост.

Май че въпросът с мен вече беше решен от съдбата, при това на такова високо ниво, че да се притеснявам изглеждаше неучтиво.

И в този миг за пръв път в живота си усетих Флуида.

На този, който никога не е изпитвал това преживяване, ще му бъде трудно да го разбере, но аз ще се опитам да го обясня, доколкото това е по силите ми.

Има стара дървена играчка — двама ковачи на един прът, който се движи напред-назад. Ковачите удрят поред по наковалнята, уж независимо един от друг, но всъщност ги задвижва един и същи лост.

Флуидът беше точно такъв лост — към него бяхме завързани и аз, и пияната офицерска сбирщина. В момента силата на Флуида се бе обърнала срещу мен, но това беше моята собствена сила: аз, както и разпокъсаният на множество безобразни тела Велик фехтовач, бяхме нейното русло.

За да насочи Флуида срещу мен, Великият фехтовач (или онзи, който го управляваше) трябваше да прекара силата през двама ни, като в известен смисъл сложи знак на равенство помежду ни, нещо като връзка между скачени съдове.

И аз открих отговора на загадката.

Течението на Флуида не зависеше нито от мен, нито от Великия фехтовач, изобщо от никого не зависеше. Флуидът се подчиняваше само на себе си. В него имаше някакъв вътрешен смисъл, закон, присъщ само на него, който по естествен начин насочваше неговия поток.

И все пак: парадоксално, но съществуваше метод да се управлява Флуида. Това можеше да се направи — тук вече моето сравнение става съвсем пресилено, но нищо по-добро не ми идва наум, — като все едно сменяш наклона на руслото, по което се движи потокът му.

Парадоксът е в това, че с никакво усилие на волята не е възможно да се промени посоката на потока. Но от друга страна, има безброй способности да се промени наклонът на руслото, защото всяко русло е само илюзия и имитация.

Разбира се, в действителност никой от медиумите не усеща потока на магнетизма по такъв хидротехнически начин. Това е по-близо до емоциите: „промяната на наклона“ прилича на изникващата от страха надежда, прерастваща в увереност, която по-късно се превръща в усещане за абсолютна правда, очевидна за целия космос — и пак се сменя с нарастващия студ на ужаса...

Общо взето аналозиите могат да бъдат всякакви, но съдържащата се в тях същност беше вярно отгатната от мен в онзи миг, когато светът в очите ми угасна от задушаване.

Видях как да надвия Великия фехтовач и с необяснимо усилие на волята (наистина беше необяснимо, защото върших подобно нещо за пръв път в живота си) отначало спрях потока на своята гибел, протичащ през нас двамата, после го обърнах и най-накрая го превърнах в свой триумф.

— Аааа! — закрепях с ужасяващ дори за мен самия глас — и се изправих на крака. Всяка клетка от тялото ми издишваше: „Победа!“

Стори ми се, че надвисналите над мен убийци хвъркнаха в различни посоки от моето издишване, като сухи листенца от порива на вятъра. А после осъзнах, че тях изобщо ги няма — те са били само илюзия.

Пред мен, както и преди, стоеше Великият фехтовач. Но сега аз не се страхувах от него.

Рапирата, насочена към гърлото ми, се огъна и прелетя покрай целта, все едно че острието ѝ беше привлечено от магнит, а в следващия миг направих крачка напред и нанесох на врага страхотен удар с дълъг и твърд предмет — когато тялото ми започваше тази атака, аз още не знаех с какво ще го ударя. В последния момент в ръцете ми се появи бамбуков прът, сигурно защото всичко стана прекалено бързо и не бих се справил с някакво тежко метално оръжие, без да повредя собствените си сухожилия.

Великият фехтовач отлетя назад и падна по гръб. Рапирата му със звън се търколи в ъгъла на стаята. Виждаше се, че той няма да се съвземе бързо. Ударът се получи толкова силен, че прътът в ръцете ми

се строши. Пуснах го и бамбукът изчезна, преди да успее да докосне пода.

След това залялата ме вълна на триумф и надмощие се оттегли и потокът на Флуида отново смени посоката си.

Помислих си, че съм подранил да празнувам победата. И щом позволих на това съмнение да пропълзи в главата ми, веднага се появиха множество доказателства в негова подкрепа. Вече усещах, че сега сам ще намеря в себе си слаби места — но не можех да спра тази самоубийствена работа на ума си.

„Ами ако на рапирата му е имало отрова? — дойде ми наум. — И не каква да е отрова, а... отрова, парализираща волята? Тогава аз със сигурност няма да мога да повтора същото. Та нали ако този Фехтовач е толкова опитен убиец, би трябвало да знае какво ще се случи.“

Великият фехтовач отвори очи.

— Алекс, ти си убит — каза ясно той. — За тебе няма лек на тоя свят... [5]

Той всичко е пресметнал. Дори цитат си е подготвил.

Почувствах хладна немощ, разливаща се по жилите ми, и осъзнах: отровата вече не можеше да се спре. Кръвта я е разпръснала по цялото тяло.

Да се каже, че ми стана страшно, е все едно нищо да не се каже. Само преди минута се примирих със смъртта, след това като по чудо се отскубнах от лапите ѝ, изпитах несравнимия с нищо триумф на победата — и ето на, умирах отново.

Играта свърши. С нищо не можех да отвърна на Великия фехтовач. Макар че предния път успях. Но тогава... Тогава... По всичко личи, че отровата бе стигнала до мозъка ми — мисленето ми стана тежко и сякаш надрано с едра шкурка.

Чувствах, че в ставащото има несъответствие, някаква подла странност и ако можех да разсъждавам нормално, то със сигурност щях да открия в какво се състои.

Отровата ме сковаваше все по-силно. Великият фехтовач се приповдигна на колене и се затътри към своята рапира. Изглежда, наистина замалко да го убия. Или, може би, просто ми се подиграваше. Но сега това нямаше значение — и недъгав можеше да се справи с мен. Не можеше да става и дума отново да си меря силите с него.

Обърнах се и, едва местейки краката си, се затътрих нанякъде в сгъстяващата се пред очите ми мъгла, всеки миг очаквайки смъртта. Предадох се и престанах да се боря. Обхваналото ме отчаяние бе толкова дълбоко, че за минута дори забравих за стаята с камината, където ме пренесе Великият фехтовач.

И точно това ме спаси.

След една-две крачки внезапно се усетих, че пак вървя по пътя на Пазителите — недалеч от мястото, където срещнах своя враг. Залезът почти беше загаснал и краят на небето от пурпурен стана виолетов. Сега зданието с форма на глава беше още по-близо, само на две-три минути пеш.

Надеждата ми се завърна, но само дотолкова, доколкото позволяваше отровата. В това също имаше някакво подло несъответствие, но нямах сили да го различавам.

Ставаше нещо абсурдно. Използвах откритото се пред мен всемогъщество по учудващо бездарен начин, а се спасих само благодарение на позорна слабост — позволих си да изпадна в несвяст. И най-важното: аз дори не знаех, че по този начин можех да се спася. Това беше като да размениш правото си на първороден син срещу паница леща чорба, а след това...

— Направо да я излееш върху себе си — досещаш се къде — довърши в главата ми гласът на Николо III. — И да се събудиш като мияч на чинии в кухнята.

Стреснах се, а над рамото ми се чу смехът му.

— Не се притеснявай — каза той. — Не само ти си такъв. През това преминават всички велики готвачи. Много животи подред, ха-ха-ха...

Отлично. Николо III споделя с мен афоризми от житейската мъдрост, а останалите Пазители с интерес наблюдават моята гибел.

Яростта ми добави сили, за да кретам още няколко метра, но коленете ми почти не се сгъваха. Отровата ме бе превърнала в куц пергел — движех се със смешни полукръгли крачки.

Разбрах, че няма да стигна до целта. Не ми останаха сили дори да си спомня още един от старите ужаси, за да може той окончателно да ме довърши.

Забелязах, че вече не вървя по пътя, а лежа по гръб.

Не изпитвах страх. Само ми беше жал, че няма повече да видя Юка. С всички сили напрегнах паметта си и за няколко мига тя изникна пред мен като жива.

Ненадейно чух наблизото тропота на копита. Изглежда Великият фехтовач, както се очаква от един кавалер, ме настигаше на кон...

И внезапно чух гласа на Юка:

— Алекс! Искаш ли да те закарам?

Вероятно халюцинирах преди смъртта. Но халюцинацията все не свършваше. Видях в тъмнината над себе си лицето на Юка. Ръката ѝ ме докосна и това ме върна към живота.

Изправих се на крака. Главата ми беше замаяна, виждах лошо — но отново си бях аз. Юка ми помогна да се покатеря на коня зад нея. Дори не опитах да седна нормално, а просто се прехвърлих на потрепващия конски гръб.

— Към онази голяма глава ли си?

Измучах нещо неразбираемо и Юка подкара коня заедно с мен към последните проблясъци на залеза.

Колкото повече приближавахме огромното здание, толкова по-добре се чувствах — все едно че злите духове, които ме измъчваха, бяха приковани като зли кучета към мястото, където срещнах Великия фехтовач. Само след стотина крачки властта им над мен свърши. Предсмъртната ми немощ се изпари някъде. Освен това, когато си спомних за нанесената ми от Великия фехтовач рана, открих, че от нея не е останала никаква следа. Изчезна и нощницата — отново бях в своята черна униформа.

Сега ми беше ясно защо Великият фехтовач бе на крачка от победата. Самият аз обърнах Флуида срещу себе си, насочвайки го по внушената ми траектория... Какво ти там — дори тази траектория бе измислена от мен. Сам свърших цялата работа от начало докрай. Ето в какво се състоеше измъчвалата ме несъобразност.

Простенах от обида.

— Да не ти е лошо? — попита Юка.

— Всичко е наред — отговорих аз.

— Сигурен ли си?

— Не — казах аз. — Нима можеш да бъдеш сигурен в нещо?

— Това е вярно — въздъхна тя.

Вече бяхме до главата.

Тя беше наистина грамадна — и сега по нея не се забелязваха никакви следи от разпадане (нямах съмнение, че това е същата онази глава, променяща формата и размера си и появяваща се на различни места по пътя). В момента можех да я гледам без никакви проблеми. Но горната ѝ част бе скрита от тъмнина.

Входът отново беше в шията, но изглеждаше по друг начин: много висока врата, два факела отстрани... Абсолютно сигурно е, че ги нямаше допреди няколко минути — щях да забележа огъня им. Бронзовите халки за връзване на коне бяха твърде високо — би трябвало да се изправиш в седлото, за да ги достигнеш. Бяха с такъв размер, че дори кон би могъл да се провре през тях.

Възможно е живеещите тук гиганти да очакваха за гости само други гиганти, но аз не влизах в тази бройка. Интересно, ако бях дошъл пеш, дали щяха да се появят тук халките, или не?

Конят изцвили, сякаш също го интересуваше този въпрос. Смъкнах се на земята.

— Ще се върнеш ли днес? — попита Юка.

— Надали.

— Добре. Тогава ще поспя.

— Благодаря — казах аз. — Появи се точно навреме. Дори ако просто те сънувам.

— А аз мислих, че ще ми се скараш — усмихна се тя. — И ще кажеш, че тук не може да се язди.

Тя беше седнала в седлото като амазонка. Беше с лека рокля с пъстър пояс и шапка с вдигнат воал. Сенките от факлите играеха по лицето ѝ. Беше безумно красива.

Тя обърна коня и потегли. Когато силуетът ѝ се скри в тъмнината, се приближих към вратата и почуках. Никой не отговори. Тогава натиснах вратата с длан. Тя се откряна и аз се промуших вътре.

[1] Форма на магьосничество, която се основава на идеята, че предметите, които са подобни на външен вид, образуват помежду си свръхестествена, магическа връзка. ↑

[2] „На запад, от студ червенеещо, / меден шлем на воин е слънцето — / то обръща лика си печален / към друг хоризонт, / към други епохи...“ Ал. Блок, „На кръстопътя...“, прев. Петър Велчев. ↑

[3] Ескейпизъм (англ. escape — бягство, спасяване) — примиренческо желание на човек да избяга от суровата действителност в света на илюзиите. ↑

[4] Специалитет на заведението (англ.). — Б.а. ↑

[5] За тебе няма лек на тоя свят — / след четвърт час ще бъдеш вече труп! — Шекспир, „Хамлет“, превод Валери Петров. ↑

IX

Вратата изглеждаше тежка и здрава, подчинена на всички закони на материята — затова очаквах да видя зад нея нещо лесноразбираемо. Може би храмов интериор със скулптури и фрески. Или поне голяма ротонда като в Михайловския замък — тя щеше да се настани чудесно в тази каменна черепна кутия. Но това, което видях, ме порази с пълната си невъзможност.

Стената, през която минах, продължаваше нагоре, надолу и настрани докдето стигаше поглед и се губеше в мъгла, като че ли аз бях малка нощна буболечка, пропълзляла през дупчица в изправен хартиен лист.

От вратата нагоре и към празнотата се издигаше широко каменно стълбище с огромни стъпала. То нямаше нито парапети, нито перила. Далеч горе — там, където то водеше — като фреска на невидимия таван пламтеше Павловският кръст. Усмивващото се слънце в центъра му бе основният източник на фосфоресциращата оранжева светлина.

Разпознах рисунката, която се беше преместила от ръката на Николо III на моята ръка, и погледнах обратната страна на дланта си. Видях, че изчезналата татуировка отново се е появила — светеше с приятен жълтеникав огън.

Нещо едва забележимо проблесна под краката ми. Наведох се и забелязах на едно от стъпалата тъмни сребърни букви. Беше старинен надпис, нареден с един от онези трогателни архаично-футуристични шрифтове, които всяко столетие сътворява в опит да отгатне бъдещето:

SAINTE RAPPORT 1807

Докоснах с пръст една от буквите. Разнесе се тих звън и усетих най-сладостното разтърсване на реалността сякаш наоколо (и вътре в мен) се изля чуден дъжд от розови листенца.

Нещо прекрасно и неизразимо ме докосна, направи ми компания за миг-два и изчезна... Дори не можах да разбера — дали акордът на

невидимия клавесин така подежда на душата ми, или пък от това трептене на пространството самият негов звук се обагри в най-нежни нюанси. Докоснах сребърните букви още веднъж, но нищо повече не се случи.

Не без вълнение тръгнах нагоре — по-точно започнах да се катеря — по големите стъпала.

Нямах съмнение, че подобно пространство може да създаде само силата на Флуида. Но ако целта на този архитектурен елфантиазис^[1] е била да накърни човешкото достойнство, то опитът не е бил особено успешен. Изкачването по стълбището беше прекалено изморително упражнение — на посетителя просто не му стигаше енергия, за да почувства своята нищожност.

Стълбището завършваше с малка каменна площадка, над която висеше кръст със слънце. Не беше възможно да са разбере върху какво е нарисуван: тъмнината над него изглеждаше като беззвездно нощно небе. Нищо повече наоколо не можех да различа.

Когато стигнах до центъра на площадката, усетих странна нестабилност — сякаш стоях на палубата на наклонен настрани кораб. Почувствах се леко замаян. Моята татуировка сега излъчваше много ярка светлина и дори усещах на това място леко парене. Вдигнах ръка, като че ли показвайки на невидимите стражи пропуск — те най-вероятно го сметнаха за редовен.

Подът под краката ми се обърна с главата надолу.

Първата ми мисъл беше, че съм попаднал в капан като в древните гробници: едната от плочите на пода се преобръща и бедният иманяр пада в дълбока яма, за да се срещне с костите на колегите си и с коловете на враговете.

Би могло да има прилика с това — само че аз никъде не паднах, защото силата на тежестта се преобръна заедно с мен и пода. Или може би каменният диск на пода остана на място, а с главата надолу се прекатурна целият свят.

Впрочем всичко би могло да се окаже още по-просто — пак да са ме измамили: твърдата под краката ми дори не бе помръднала, просто аз за пореден път повярвах във внушената ми измама. Но в първия момент бях напълно дезориентиран и викайки от страх, паднах на колене.

Когато се осмелих да вдигна очи, видях, че се намирам на кръгла площадка, подобна на сцена. Слабо осветената зала наоколо се

издигаше във всички посоки като амфитеатър. Беше малко хладно. Въздухът едва забележимо миришеше на огън и хвойна: усетих познатия от детството ми мирис на манастирски благовония.

В амфитеатъра подредени в равномерни кръгове седяха каменни монаси. Статуите бяха облечени в истински парадни одежди — съдейки по оранжевите акселбанти и златните пагони на дясното рамо — на духовници от висок ранг. Очите на статуите бяха затворени. Те изглеждаха като отнесени в една от висшите абсорбции (кой би могъл да се потопа по-дълбоко от една каменна статуя) и аз по навик от детството прочетох наум няколко благочестиви латински мантри. Това, че бях на колене, беше дори подобаващо.

— Можеш да седнеш — прошепна в ухото ми гласът на Николо III. — Ето ти рогозка. Ангелите не могат да ти се явят, докато не успокоиш ума си.

Наистина на пода беше проснат оранжев тепих — изглежда точно него Николо нарече „рогозка“. Подгъвайки единия му край, седнах, кръстосах крака и потънах в безсмислена концентрация.

Измина вероятно около четвърт час и до ушите ми долетя тих удар на гонг. Отворих очи. Паузата ми беше от полза — умът ми беше съсредоточен и спокоен.

Амфитеатърът с каменните монаси изглеждаше по същия начин. Обаче нещо се бе променило.

Сега около мен витаеше, сменяйки оттенъците си, някакво прозрачно, подвижно и подобно на живак присъствие. Ясно го чувствах, но нямах сили да фокусирам вниманието си върху него: веднага след като го забелязвах на едно място, то се преместваше на друго. Беше навсякъде и никъде конкретно.

Опитах се да се изправя и изведнъж до гърлото ми опряха няколко наточени остриета.

Така и замръзнах на място.

Това, което аз взех за остриета, бяха краищата на криле. А когато видях крилето, видях и Ангелите.

Бяха четирима. Стояха с гръб към мен — най-вероятно всеки обърнат към своята посока на света. Седях точно в центъра на образувания от тях квадрат. Трептящите краища на крилето им гъделичкаха кожата ми. И най-лекото им движение би било достатъчно, за да отделят главата от тялото ми.

Ангелите изглеждаха така, сякаш са направени от прозрачно сребро. За да ги виждам, трябваше по специален начин да се концентрирам и да фокусирам очите си.

Веднага щом се научих да правя това, се оказа, че ако още по-силно се съсредоточа, то на мястото на четирите крилати гърбове изведнъж се появяват четири големи сребърни лица със затворени клепачи. Дори не се налагаше да обръщам глава, за да видя лицето зад гърба ми — достатъчно беше само да помисля за него и да преместя фокуса на вниманието си.

Когато започнах ясно да различавам тези лица, стана толкова тъмно, че амфитеатърът с монасите изчезна (или може би той остана на мястото си, просто вниманието ми се бе преместило в по-тънък слой от реалността). Сега отвсякъде ме обгръщаше мъгла, изпълнена с преливащи цветни отблясъци, приличащи на полярно сияние. Спомних си първото име на ложата на Павел Велики — *Aurora Borealis*.

По лицата на Ангелите бяха замръзнали едва забележими усмивки — но въпреки че вече не виждах крилето, шията ми много добре усещаше остриетата им. Точно срещу мен гледаше лицето със знака на водата върху челото си. Зад гърба ми стоеше Ангелът на Огъня. Отдясно — Ангелът на Въздуха. Отляво — Ангелът на Земята.

— Трябва да ги поздравяш — прошепна в ухото ми гласът на Николо III.

Изкашлях се.

— Почтени Ангели, поздравявам ви и се прекланям пред вас с ума и сърцето си. И с удоволствие ще направя пълен поклон, ако махнете режещите си краища...

Изглежда, почнах да приказвам не каквото трябваше. Прехапах устни и се съсредоточих.

— Вие, без съмнение, сте наблюдавали ставащото с мен през последните няколко часа — срамувам се, че така несръчно провалих определеното от вас изпитание. Моля да ми обясните по-нататъшната ми съдба.

— Ти премина изпитанието — каза Ангелът на Водата. — В това никой не се съмнява.

Гласът му беше мелодичен и леко метален — напомняше точно онзи звън на струните, който така ме впечатли на стълбището.

— Това не е вярно — откликна Ангелът на Въздуха. — Имам съмнения.

— И аз — каза Ангелът на Земята. — Много сериозни съмнения.

Когато говореше някой от Ангелите, пред мен, въпреки всички закони на оптиката, за малко се появяваше ликът му. Същото се случваше, когато някой от Ангелите искаше да ме погледне. Те много си приличаха — ако го нямаше сменящия се знак на елемента по челата им, то аз едва ли бих могъл да ги различа.

След като Ангелът на Земята замлъкна, пак видях Ангела на Водата. Той се усмихваше, сякаш беше чул нещо приятно.

— Братя — каза той, — моля ви да се изкажете.

— Според канона — започна Ангелът на Въздуха — изпитваният е длъжен да победи трима врагове, което доказва, че той е господар на миналото, настоящето и бъдещето. Първият враг традиционно е духът на предишния Пазител, както и всички останали владици, които му идват на помощ. Не забелязах при срещата с тях нито борба, нито победа. Видях само, че последният Пазител беше снизходителен към изпитвания и нито един от предишните владици не възрази срещу това. Като се вземат предвид грешките на Николо III, които замалко не ни доведоха до катастрофа, то аз бих се въздържал да определя изпитанието като успешно.

— Всичко, казано от Въздуха, е правилно — каза Ангелът на Земята, — но не е достатъчно. Не съм сигурен също дали изпитваният е победил втория си враг.

— Защо? — попита Ангелът на Водата. — Точно това изпитание той премина безупречно. Още от първия път той наложи пълен контрол над Флуида. На това никой не го е учил освен обстоятелствата. Небивал късмет.

— Това е вярно — каза Ангелът на Въздуха. — Но той веднага се хвана на елементарна уловка. Не разпозна трика „минало в настоящето“.

Гласът на Николо III в ухото ми прошепна:

— Това е сугестивна атака, когато на противника внушават, че ударът е бил нанесен в миналото и сега той може само да пожъне плодовете на извършеното — а в действителност цялата атака се случва в настоящето посредством точно това внушение... Една от най-коварните техники, които съществуват. Ти би трябвало да отговориш, че

обучението ти не беше завършено и трябваше да полагаш изпита при извънредни обстоятелства.

Ангелът на Въздуха, изглежда, чу подсказването.

— Да — каза той, — това наистина е коварен удар. Но красотата на ситуацията е в това, че изпитваният се изхитри да го нанесе сам на себе си. Врагът нищо не му каза. Изпитваният парализира волята си сам, внушавайки си мисълта за отровата върху рапирата на противника, въпреки че там нямаше отрова. За какво са му на такъв човек врагове?

Пред мен изникна Ангелът на Земята.

— Случилото се показва прекомерната доверчивост и податливост на изпитвания — каза той. — А какво ще стане, ако циганка или личен изповедник го убедят в съществуването на някоя произлизаща от миналото причина, поради която трябва да загине целият свят? Та нали той ще ги послуша...

Ангелите се засмяха и лицата им се наложиха едно върху друго. Действително, трудно е да измислиш по-оскърбителен образ на Пазител, от този, питащ за бъдещето изповедника или някоя циганка.

— Моля почтения Ангел да ме прости — казах аз, — но нямам навика да се допитвам за бъдещето. Нито у циганките гледачки, нито у небесните хумористи. Предпочитам да градя бъдещото си сам.

Сега всички Ангели ме гледаха — при това веждите на Ангела на Земята се вдигнаха на челото, като че ли той най-малко очакваше, че аз ще се противопоставя.

— Също така бих искал да ви напомня — продължих аз, — че иницирането става при извънредни обстоятелства. Нямах време да се подготвя за изпитанието както трябва. Въпреки това го преминах. Повярвайте ми, изпитът беше повече от жесток. Действах сам, налучквайки и напипвайки отговори. И спечелих, използвайки ограничените възможности, с които разполагах. Какво смущава почтения Ангел?

Погледнах втренчено Ангела на Водата. Той се усмихна. Някак от самото начало бях сигурен, че той е на моя страна. Нали ненапразно седях с лице към него.

— Добре — каза Ангелът на Земята. — Да предположим. Но какво тогава да кажем за третия враг?

— И какво не е наред с третия враг? — попита Ангелът на Водата.

— Него го нямаше, ето какво — отговори Ангелът на Земята. — Освен това в края на двубоя с втория враг любовницата на изпитвания му се притече на помощ. И изпитанието всъщност беше провалено.

— Това не е така — каза Ангелът на Водата. — В павловския правилник за изпитанията нищо не се говори за „тримата врагове“. Там се казва — той се намръщи, сякаш се взираше в нещо далечно — за трите *порти*, свързани с трите времена и с трима срещнати. Изпитните видения на всеки от Пазителите се различават толкова силно, колкото посмъртните образи на различните хора. Наистина, най-често изпитанията се персонифицират като трима врагове, затова понякога така казват. Обикновено при втората и третата порта стават двубои от различен вид. Но се случва и така, че кандидатът минава през портата изобщо без никаква борба.

— Така ли? — попита Ангелът на Въздуха. — Може ли пример?

— Например Николо I при третата порта срещна мъртвата си котка и така се разрида, че рида докато вратата на Приемната не се окажа наблизко. Той дори не вървеше към вратата, тя сама дойде при него.

Ангелът на Въздуха примигна няколко пъти и кимна.

— Да — съгласи се той, — рида. Но отчасти и от драскотините, причинени от котката. В известен смисъл това все пак приличаше на двубой.

— Беше дявол знае какво — каза Ангелът на Водата. — Но ако става дума за драскотини и неприятни усещания, то при третата порта нашият кандидат също се удряше в конската задница — докато не дойде на себе си. Спокойното преминаване и на трите порти бележи мирно бъдеще. Какъв по-добър знак може да има? Спомнете си — управлението на Николо I беше спокойно от начало до край.

Ангелите замълчаха, сякаш мислеха за нещо.

— Простете — не можах да се сдържа, — а защо Николо I е срещнал мъртва котка?

— Никой не може да разбере — отговори Ангелът на Водата. — В котката няма нищо лошо, но това беше мъртва котка от миналото, срещната пред вратата на бъдещето... Първото нещо, което направи Николо, след като получи пълна власт над Флуида, беше да възвърне плътския ѝ образ. Призова я към живота, както Павел Велики направи с твоя прародител Киж.

— Какво? — учудих се аз. — Как така Павел Велики е призовал Киж към живота? Той ли е бил баща му?

— Сега не е време да го обсъждаме. Говорим за котката на Николо I.

— А защо ѝ е възвърнал плътския образ?

— Ами затова — отговори Ангелът, — защото тя е пример за огледалния трик — „сегашно в миналото“. След съживяването на котката появяването ѝ при третата порта действително стана знак, който предсказва благоприятно бъдеще. Макар че е доста еснафско. Дребни радости, домашен комфорт, спокойствие, мяу... Владиците, разбира се, издребняват. А и делата им — също.

— Тъй като говорим за знаците — каза Ангелът на Земята, — нека да помислим за миг над следното: приятелката на изпитвания се появява на изпита, освен това не сама, а на кон. Фактически тя се намесва в хода на двубоя и спасява изпитвания от смъртта. Така тя става ли третия срещнат — надявам се не мислите, че това беше конят? Приятелката на изпитвания подкарва към вратата на Приемната и стоварва бъдещия Пазител като торба с оборски тор...

— Струва ми се — пак не се сдържах, — че Ангелите не би трябвало да използват унижителни сравнения, без да е необходимо.

Ангелът на Земята ме погледна, стори ми се, с интерес.

— Точно в дадения случай има — отговори той.

— Юка се появи не затова, че аз я виках за помощ — казах аз. — Аз само мислено се сбогувах с нея... Не знам как тя го направи. Нищо подобно не сме планирали предварително.

— Това няма значение. Ни най-малко. Сега сме принудени да гадаем по петната от кафена утайка, а ти се опитваш да ни обясниш откъде си купил джезве...

— Имам усещане, че за титлата на Пазител претендира точно тази жена — каза Ангелът на Огъня.

— Нека да обобщим — каза Ангелът на Земята. — Жената, която той доведе...

— Която е докарала него — коригира Ангелът на Въздуха, поглеждайки към мен.

— Да... Тази жена би могла да се появи на пътя на Пазителите по един-единствен начин — само ако по някаква причина е била пресъздадена от Флуида. Тъй като тя помогна с второто и третото

изпитание, изпитът не се зачита. Въпреки че съм готов да допусна, че в някакъв смисъл тази особа го издържа. Тя изглеждаше много убедителна.

Ангелът на Въздуха и Ангелът на Огъня се засмяха. Ангелът на Водата също се усмихна.

— Вие всички отлично разбирате — изпитът е издържан — каза той. — Във всеки случай от гледна точка на Флуида.

— Флуидът няма гледна точка — отговори Ангелът на Земята. — Това е ерес. Това, с което се занимаваме днес, е спорен случай. А при спорните случаи следва да се разчита на формалните признаци. От гледна точка на формалните признаци изпитанието не беше издържано.

— Добре — каза Ангелът на Водата (стори ми се, че гласът му почна да звучи ласкателно). — Дали Земята може да ни изясни в какво се състои гледната точка на формалните признаци, ако на тях е позволено да имат такава, за разлика от Флуида?

Ангелът на Земята замислено ме погледна и се намръщи. Изглежда, го мъчеха съмнения.

— Не се хващайте за думите, Вода — каза той, — аз само механично повторих непохватната ви формулировка.

— Тогава аз ви моля — откликна Ангелът на Водата с вече ясно уловим сарказъм, — формулирайте добре и покажете на всички ни пример за подражание.

— Правилата са прости — каза Ангелът на Земята. — Изпитваният може да действа както му се иска, но по време на изпитанието той трябва да е сам. Сам в елементарен... ъъ... онтологичен смисъл. Той не трябва да има съюзници и помощници. Изпитваният може — а и е длъжен — да има работа само с проекциите на съзнанието си. Те могат да изглеждат като дуелисти от XVIII в., поредица от предишните Пазители, мъртва котка или Господ на силите — Саваот. Но реалната любовница, с която кандидатът е в плътски отношения на съжителство, определено не трябва да му помага да минава изпитанията, дори ако Флуидът по неизвестна на нас причина е приел нейната форма. Тя не може да бъде *порта*. Тук не ви е академия на тантрическите изкуства и под термина „порти“ се разбират малко по-различни неща...

Ангелите, всички до един, бяха изключително злоезични и хапливи. Приличаха на стари монаси: онези, върху които често остава

отпечатъкът от дългото въздържание — един вид разяждаща утайка от алхимична сублимация, наслаждава се по стените на душата. Но реших да не споделям тази мисъл.

— Това ли са всички претенции? — попита Ангелът на Водата. — Има ли още нещо?

— Това е — каза Ангелът на Земята. — И ми се струва, че беше казано достатъчно.

— Братята ще бъдат ли удовлетворени, ако въпросът се смята за изяснен и приключен?

— Напълно — отвърна Ангелът на Земята.

Ангелите на Въздуха и Огъня кимнаха.

— В такъв случай — каза Ангелът на Водата — позволете ми да насоча вниманието ви към факта, че спътницата на изпитвания изцяло попада под определението, дадено от Земята. В технически аспект това е всъщност проекция на съзнанието му. Юка е фрейлина от „Зелените ръкави“. С тази категория лица се ангажира моят департамент и аз много добре знам за какво говоря. Моля, запознайте се със същността на въпроса. Също така ще разберете как и защо Флуидът я пренесе тук. Или по-скоро защо на нас така ни се струва.

Другите трима Ангели затвориха очи и се концентрираха. След минута Ангелът на Огъня започна тихо да се смее, а Ангелът на Земята — напротив — възмутено поклати глава. Ангелът на Въздуха само тихо въздъхна.

— Отвратително — каза най-после Ангелът на Земята. — Не знаех, че силата на Земята взима участие в услаждането на чуждата похот.

— Стихията на Земята се занимава с това при всякакви обстоятелства — отговори Ангелът на Водата. — Някои дори виждат в това основното ѝ предназначение. А проектът „Зелените ръкави“ е един от най-успешните в департамента на Водата. Благодарение на него са изкоренени голям брой служебни злоупотреби сред висшите сановници и бюрократи.

— Не се и съмнявам — подхвърли Ангелът на Земята. — Но все едно това е много лошо.

— Според мен — каза Ангелът на Огъня — с нищо не е по-лошо от всичко друго. Поне е смешно.

Ангелът на Въздуха отново въздъхна.

— И така — обобщи Ангелът на Водата, — според най-строгите формални критерии изпитанието е преминало успешно.

Ако някой иска да възрази, нека го направи сега.

— Тя наистина ли е само проекция? — попита Ангелът на Земята.

Ангелът на Огъня кимна с глава. Ангелът на Въздуха още веднъж въздъхна — това изглежда беше стандартната му дължностна реакция.

— Виждам, че възражения няма — обобщи Ангелът на Водата. — Братя, разбирам съмненията ви и в по-спокойно време може би щях да се присъединя към тях. Но сега ситуацията е критична. Каквито и да са недостатъците на кандидата — а аз ще отбележа само неговата неопитност, — по-добре такъв Пазител, отколкото никакъв.

Когато казваше това, той се изхитри и заговорнически ми намигна — сякаш ме помоли да не обръщам голямо внимание на думите му. Тримата Ангели запазиха мълчание. Това, изглежда, беше знак на съгласие.

— Да попитаме кандидата — продължи Ангелът на Водата. — Искате ли той да ни каже нещо преди ултимативната проверка? Или нещо да ни попита?

— Моля?! — намръщих се аз. — Каква ултимативна проверка?

— Искате ли кандидатът да каже или да попита нещо? — повтори Ангелът.

— Да — казах аз. — Искам и да попитам, и да кажа.

— Какво точно?

— Мога ли да разбера за какво говорихте, обсъждайки приятелката ми? Мисля, че това има отношение към мен.

Ангелът на Водата ме погледна гузно, поне така ми се стори.

— Има. Но за разбирателството ни в момента е важно само едно — условията на изпитанието не бяха нарушени. Технически Юка бе призната като психическата ти проекция.

— Как технически?

— Ние, ако поискаш, по-късно ще поговорим за това, някой път — каза Ангелът на Водата. — А сега трябва да приключим процедурата. Искате ли да кажеш още нещо?

— Да — казах аз. — Не намирам да заема тази длъжност. Това изобщо не е мое решение и не е мой избор. Ако Техни свети Превъзходителства имат и най-малко съмнение по мой адрес, моля да възложат тази почетна отговорност на някой друг. Ще се радвам да я

преотстъпя на друг кандидат. Готов съм да посветя остатъка от живота си на духовните упражнения, ставайки част от тълпата солики.

— Ако тя се запази, тази тълпа — мрачно каза Ангелът на Земята. — И Идилиум също. Ние не се съмняваме в искреността на твоите помисли. Още повече когато те са насочени към това да избягаш от дълга си. Но няма да успееш. Просто е прието да се прави проверка на кандидатите. Дори когато няма други.

— Ако имаше тъмни помисли — допълни Ангелът на Огъня, — щяхме да ги видим по време на изпитанието. И ти едва ли щеше да останеш жив. Не можеш да си представиш колко мъчително загиват онези, които имат шанса да се сблъскат с материализацията на собствената си низост...

— Алекс — каза Ангелът на Въздуха, — трябва да разбереш още нещо. Наричат Пазителя „господарят на четирите елемента“. Това обаче не означава, че ти наистина си техен повелител. Ти си само леща, която проектира върху целия свят силата на Флуида. Пазителят не е господар и не е роб на елементите, а само техен проводник. Както се шегуваше за себе си Николо III, който имаше увлечение по графичните сравнения: „Аз съм крайникът на поливен маркуч.“

— В неговия случай много прилича на истина — добави Ангелът на Земята.

— Точно така — потвърди Ангелът на Огъня. — Как мислиш, защо Пазителят винаги е мирянин?

— Николо III е бил монах — възразих аз.

— Някога, на младини. Преди да го направят Николо III, той е бил освободен от обетите, което ти, разбира се, знаеш. Пазителят трябва да е светски човек. Той трябва да се потопи в суетата и безсмислието, защото в противен случай в този свят ще бъде невъзможно да се приложи силата на Флуида. Но енергията, преминаваща през него и в двете посоки, е толкова чиста и фина, че никога не би могла да се зароди в обикновен мирянин. Това е тежък живот, Алекс, и невинаги той завършва добре.

— Видях това — отговорих аз. — Ето защо не се стремя към тази длъжност.

— Той е пълен със смирение — каза Ангелът на Огъня. — Няма нужда да го прегъваме повече. Може и да не се изправи.

Всичките четирима Ангели замълчаха и дълго останаха в състояние на дълбока концентрация. Предположих, че продължават да общуват безмълвно — защото тази част от беседата им вероятно не бе предназначена за моите уши.

— Както разбирам, никой няма възражения — каза най-накрая Ангелът на Водата (стори ми се, че в гласа му отново звучеше сарказъм). — Преминаваме към процедурата.

Четиримата Ангели един по един се явиха пред мен и всеки каза:

— Ти си нашият господар!

Всичко наоколо изчезна в многоцветното преливане на *Aurora Borealis*. А когато сиянието се разсея, на пода пред мен се появи монограм:

— Обикновено Пазителите търсят в монограмите си предзнаменование — каза Ангелът на Огъня. — Ти какво виждаш?

Внимателно погледнах монограма.

— Пирамида, колона, лъч светлина в небето. А също така слонска болест в последен стадий... Извинявайте, не трябваше да казвам това.

— Надявам се — каза Ангелът на Водата, — разбираш, че отгатнатите от теб значения повече зависят от случайно попадналата при теб буква, отколкото от фатума^[2].

— Фатумът може да зависи и от буквата — възрази Ангелът на Огъня.

— Буквата и съдбата са едно и също нещо — обобщи Ангелът на Въздуха.

Ангелът на Земята не каза нищо.

Острите крила на Ангелите повече не се опираха в гърлото ми.

Видях на пода черна триъгълна шапка със златни ширити. Беше от дясната ми страна. Отляво беше сгънат сив мундир с две големи звезди на гърдите. Отзад — фасциите, подобни на тези, които носеше монахът, съпровождащ Николо III.

— Това е в памет на Павел Велики — каза Ангелът на Водата. — Неговата шапка и мундирът му. Копията, създадени от Флуида, напълно отговарят на телесните ти форми. Ако всичко върви добре, ще дойде ден, когато ще можеш да облечеш истинската шапка на Павел. Но от практическа гледна точка разлика няма. В тези неща присъства силата ни. Те трябва да са ти точно по мярка... Сега сложи мундира и триъгълната шапка.

Винаги ме е притеснявал архаичният външен вид на Пазителите в парадни одежди. Триъгълната шапка заедно с черната маска ги превръщаше в някакви италиански карнавални злодеи, а двете звезди на гърдите — сребърна и златна — сякаш доказваха, че съдбата се усмихва на злодеите... Но нямаше смисъл да споря.

Станах и се преоблякох пред очите на Ангелите.

— Сега можеш да управляваш Флуида — каза Ангелът на Водата. — На добрия медиум не му трябват реликви. Но така е по-сигурно...

Шапката и мундирът наистина бяха по мярка — но с тях се чувствах като кукер. В допълнение към това шапката беше тежка заради скритите вътре резонатори.

— През цялото време ли трябва да се обличам така?

— Не. Обикновено Пазителят набира свита от двама души. Единият носи фасциите, другият — триъгълната шапка. Но можеш просто да държиш тези неща в шкафа.

— И това ли трябва да взема? — попитах аз, посочвайки фасциите.

— Не се безпокой. Всичко ще бъде доставено в Михайловския замък. Помолихме те да сложиш шапка и мундир, защото първия път новият Пазител се появява така пред своите приближени.

— И какво да правя сега? — попитах аз.

— Чака те още една формалност — каза Ангелът на Водата, — не съм сполучливо наречена от мен „ултимативна проверка“. Това наистина е един вид изпитание, въпреки че Пазителите обикновено го

преминават без проблеми. Но, знаейки твоята чувствителност, доверчивост и склонност към внушения, призовавам те да не се притесняваш и да не го приемаш твърде лично. Опитай се да се отнасяш към всичко с чувство за хумор...

Това прозвуча малко тревожно. Дори заплашително.

— Каква е тази формалност?

— Трябва да посетиш Стаята на безкрайния ужас. Не бих казал, че това е приятно изживяване, но точно оттам новият Пазител трябва да влезе в Михайловския замък при свитата... Вече е крайно време да отидеш там. Късмет.

Четиримата Ангели затвориха очи и огромните им сребърни глави замръзнаха. Изчаках известно време дали някой от тях ще си спомни за мен, но те, изглежда, се бяха превърнали в метални статуи. Разговорът ни приключи.

Реших поне да се сбогувам — но щом отворих уста, това най-малко движение на устните ми веднага наруши баланса на Вселената. Подът под краката ми се наклони, замахнах с ръце и Вселената се обърна още веднъж.

Всичко стана толкова бързо, че дори не успях да падна — поточно загубвайки равновесието си на едно място, го намерих на друго. Сега вече забелязах границата, разделяща единия свят от другия.

Беше странно и зловещо — сякаш паметта за прекалената бързина на това премятане се раждаше вече в новия свят, а в стария остана безкрайно дългото падане в черната бездна на ума и студените мисли и плановете, препълващи забравената вечност.

Късчета от плановете обаче помних: да изградя за себе си дворец във формата на пирамида, да разбера всичко за Юка и още нещо относно Великия фехтовач, моя провалил се убиец: „Той — мислех аз — все пак ще си плати...“ Всичко това беше абсурдно като откъслечни, несвързани части от лош сън и изчезна веднага щом видях около себе си креслата с извитите форми, позлатата и висящите по стените картини.

Осъзнах, че съм в Михайловския замък.

-
- [1] Лимфатична филарияоза, по-известна като слонска болест. ↑
[2] Fatum (лат.) — съдба, участ, предопределение. ↑

Х

Намирах се в голяма кръгла стая с висок сферичен таван, покрит с правоъгълни вдлъбнатини кесони, наподобяващи не толкова римски Пантеон, откъдето бяха изкопирани, колкото вафлена торта. Това сладкарско усещане се дължеше основно на претенциозната златна украса, която сякаш съобщаваше на недоверчивия свят: „Ние сме империя не от вчера, а поне от завчера.“

Покрай стените имаше позлатени дивани и кресла, тапицирани в цвят на праскова. Над тях висяха портрети от времето на Павел — пепелявите коси на румени прозерпини^[1], перуките и кръстчетата на отдавна забравени асмодеи^[2]...

Според мен ротондата бе прекалено висока — подобно разхищение на пространството изглеждаше ирационално. Но такива са били вкусовете в края на XVIII в., вече стремящи се, както изящно се бе изразил един манастирски изкуствовед, „към строгата имперска линия, прозираща през голия абсолютизъм на демаскирания барок“. Сигурно той е искал да каже: „Достатъчно беше да пристигне императорът с големите батальони, за да видят всички, че кралят е гол.“

„Между другото, кой пръв беше подметнал това за голия крал? Дали не беше мадам дьо Монтеспан^[3]? Глупачка, та той затова е гол, че ей сега ще те съдере от...“

Засмях се от сърце — на брат Луи шегата определено щеше да му се хареса. Но смехът ми прозвуча странно и тревожно под старинните сводове.

Забелязах, че в стаята нямаше нито един прозорец. Не само това, дори вратата липсваше. Виждах мястото, където би трябвало да бъде, но там плавно се огъваше стената — твърде дебела, равнодушна и стара, за да могат поне малко да я засегнат дори и най-отчаяните удари на главата ми.

„Има да чакате“, помислих си аз.

В центъра на стаята се извисяваше кръгла малахитова стойка. Би трябвало върху нея да стои някоя огромна скъпоценна ваза — от онези, които покорните уралски джуджета са изрязвали в подземията си за възхвалата на дебелия немска узурпаторка. Но вместо ваза върху стойката имаше лека златна подставка поднос, а върху нея се бе сгушила потъмняла от времето флейта — флажолет.

Някога, в далечното си детство, вземах уроци по флейта, подобна на тази. За кратко. Но нещичко помнех.

Взех флейтата и се опитах да изпълня откъс от известен концерт на Бах. Свирих доста дълго, но в края на краищата се засрамах от неточностите си. Впрочем никога не ми се беше получавало кой знае колко добре. Учудващо беше, че изобщо съм запазил тези навици след толкова много години.

Оставяйки флейтата на мястото ѝ, се приближих до един от висящите на стената женски портрети. Усмиваше ми се непознато мило лице — ведро и вероятно младо; да се твърди със сигурност бе трудно заради ружа и пудрата, честно пресъздадени от художника. *Помадите*, както тогава са се изразявали дамите. Топираната коса, роклята с перли, старинния напукан седеф... Граматиката на любовта...

Девојката донякъде приличаше на Юка — особено очите. Когато Юка ме гледаше от възглавницата си, леко примижавайки от светещото в стаята слънце, очите ѝ се превръщаха в две слънчеви пътеки по утринното море. Същите две слънчеви пътеки сега ме гледаха от миналото — запечатани в боята като древни водни кончета в кехлибар.

Изглежда картината бе ценна — покрита бе със стъкло. А в стъклото видях себе си — с черната триъгълна шапка и в униформата с двете големи звезди. Това бе дотолкова неочаквано и дори зловещо, че потръпнах.

Но къде-къде по-страшни ми се сториха контурите на друг човек зад мен.

Предварително знаех, че мога да се уплаша в тази стая — и се уплаших. Но все пак „безкраен ужас“ не прилягаше на ставащото. Още повече, че фигурата не се приближаваше към мен: тя крачеше напред-назад на почтително разстояние, сякаш очаквайки да ѝ обърне внимание.

Внимателно се обърнах. Странната фигура сега се виждаше по-добре.

Това не беше човек.

Беше призрак — сякаш облак мъгла, приел човешки очертания. Взирайки се в смътния му силует, можеше да се различат някои детайли: брадата и нескопосания кафтан с яка, приличаща на отгърнато горнище на ботуш.

Призракът обаче изглеждаше миролюбив.

Като че ли ме забеляза — или усети присъствието ми — и се спря.

— Добър вечер, Ваше величество! — каза той с поклон. — Отдавна не съм имал щастието да ви видя. Казвам се Алексей Николаевич, ако сте забравили, или просто Алексей. Не си правете труда да ми отговаряте, така или иначе сега няма да ви чуя. Да идем, както обикновено, в моето стайче. Там ще можем да си поговорим на спокойствие...

Покланяйки се още веднъж, той се приближи към стената — сега забелязах между двата дивана невзрачна тясна врата, боядисана с блажна боя. Бих могъл да се закълна, че само преди минута не беше там. Освен това стената около вратата също се бе променила, стана някак си спаружена — цветът ѝ вече не беше бежов, а мръсножълт, — все едно отначало е била боядисана с лоша боя, а след това е опушвана векове наред.

Отваряйки вратата, призракът с почителен жест ме покани да го последвам и изчезна.

Той спомена „както обикновено“. „Какво ли значеше това? Със сигурност никога не съм влизал с него в «стайчето» му. Дали не е имал предвид предишни посетители? Може би другите Пазители? Няма ли да бъде признак на страхливост и безчестие да му откажа, ако преди те са приемали поканата му? Или това е капан?“

Престраших се и влязох след него.

Зад вратата се озовах в оскъдно осветен коридор със стени, облицовани с нещо като лъскав фурнир. Овехтелият паркет заскърца под краката на моя водач.

Ние сякаш се преместихме от Михайловския замък в мътна просешка канцелария. Във въздуха се усещаше неописуем застоил и спарен дъх — дори не във въздуха, а в самото пространство: то сякаш

беше изцяло просмукано с отпечатъците на множество загубени души, отдавна отпразнили се към по-лошия свят. Все едно че тук век след век са готвели и яли кисело зеле, мислейки за всякакви мръсотии — после по някое време някой е сложил отрова в тенджерата и всички са издъхнали, но тъмните им помисли така и са останали да витаят във въздуха.

Главното обаче беше не в този вековен спарен дъх, а в неизразимото усещане за разпадане, далеч по-фундаментално от материалното. Чувал бях, че подобно чувство се предизвиква от докосването до тайните на Старата земя. Може би съм на Старата земя? И ужасът е точно в това?

Притесних се, че ще ми се случи нещо лошо. Сякаш почувствал мисълта ми, водачът ми се обърна и каза:

— Толкова съжалявам, Ваше Величество — забравих да ви напомня, че тази разходка е напълно безопасна за вас. Все едно спите и сънувате. Ще бъдете в компанията ми толкова дълго, колкото сметнете за нужно — можете да се върнете в ротондата във всеки един момент. Не се притеснявайте.

Изглежда, че страхът е бил познат и на предишните Пазители.

В коридора, по който вървахме, имаше много врати, тапицирани с черно зебло. Отваряйки една от тях, спътникът ми се гмурна вътре, подканяйки ме да го последвам.

Влизайки от сумрака на светло, разбрах, че сега го виждам съвсем ясно. Той беше мъж на възраст шейсет-седемдесет години, с побеляла брада, в тъмна куртка с висока яка, наистина напомняща отгърнато горнище на ботуш. Освен това носеше удобен сив панталон и черни обувки с малки катарамии.

Изобщо не приличаше на призрак — по-скоро на застаряващ селски учител или оттеглил се на заслужена почивка дребен чиновник... От друга страна, никога преди не бях виждал призраци — може би точно така изглеждат?

Стаята му, малка и неудобна, бе изцяло изпълнена с еманацията на отдавна започнало разпадане. Почти половината от нея заемаше бюро с множество папки върху него и обемен изчислител с клавиатура със спираловиден кабел: при нас благодатта у тези модели се изчерпа преди десетина години (веднага се убедих в техническото превъзходство на Идилиум над Стария свят).

Сядайки зад бюрото, Алексей Николаевич ми предложи удобно, макар и много старо и износено, кресло срещу себе си, а сам отвори малка желязна кутийка и извади от нея спринцовка.

— Моля за извинение, Ваше Величество — каза той, криейки очите си, — знам че сте тук, но все още не ви виждам. С ваше позволение ще си инжектирам препарат за разширяване на съзнанието — така ще мога да ви възприемам по-добре... Не чак толкова ясно, колкото вие мен, но все пак...

Той бързо си нави ръкава и си сложи инжекция. След това в продължение на няколко минути се поклащаше на място със затворени очи. Постепенно лицето му поруменя, бръчките се поизгладиха и аз физически усетих, че му е станало по-леко — чувството беше сякаш въздушното течение постепенно издухва от стаята запълващата я тъга.

Алексей Николаевич широко отвори очи, след това ги затвори и така повтори няколко пъти, гледайки към мен.

— Ето — каза той. — Добре. Тази година не различавам лицето ви, но виждам силуета. Впрочем това не е важно. Аз ви чувствам, Ваше Величество. Също толкова безпогрешно и несъмнено, както и преди. Това сте вие и аз съм щастлив, че решихте да ме посетите след толкова дълго прекъсване. Тъй като имате навика да забравяте за нашите срещи, ще ви напомня как обикновено протича нашето общуване...

Той избута папките с документи направо на пода, наведе се и внимателно постави на бюрото странно приспособление, което преди това беше до стената.

Устройството приличаше на таблица за проверка на зрението: това беше голям правоъгълник с буквите на азбуката — направен от твърд картон или от шперплат. Под всяка буква имаше кръгче фолио, внимателно разполовено, между сребристите половинки имаше тънък процеп.

От кръгчетата фолио тръгваха тънки нишки, гмуркаха се в снопче други нишки и се спускаха надолу. По краищата на таблицата като изпъкнали уши стърчаха две кръгли издатини. Там имаше подобни кръгчета фолио с думите „да“ и „не“, само че по-големи. От тях също тръгваха жици.

Такова произведение на изкуството напълно би могъл да създаде някой прогресивен художник — протестиращ например срещу

„развращаване на невинни души в харема на езика“ (видях нещо подобно на една изложба на картини под патронажа на „Желязната бездна“). Но Алексей Николаевич очевидно не беше художник.

Долната част на картонената му инсталация изглеждаше съвсем странно: проводници, намотки с медна нишка, малки шарени кубчета, разноцветни цилиндри и — не знам защо особено силно привлеклите вниманието ми — стъклени мъниста с цветни точки, приличащи заради пронизващата ги жичка, на коремчетата на изтезавани водни кончета. Всичко това бе покрито със слой прах, приличащ на мазен пух от топола.

Очаквах обяснения, но Алексей Николаевич, забравил за мен за няколко минути, започна да настройва това тайнствено устройство. Отначало го присъедини към своя изчислител с черен маркуч, а след това, поглеждайки към екрана, започна да шляпа с пръсти по клавиатурата и тихичко да псува (при което напълно ме напуснаха всички страхове и дори почувствах някакво подобие на спокойствие).

Най-накрая погледна към мен (сега вече знаех, че не си крие очите, а просто не вижда моите) и каза:

— Ваше Величество, всичко е готово. Обичайно общуваме по следния начин — аз задавам въпрос или твърдя нещо, а вие докосвате с ръка думите „да“ или „не“. Ако пожелаете, можете да отговорите и по друг начин, докосвайки последователно буквите на азбуката. Нека да проверим как работи връзката.

Той забодде поглед в екрана на своя изчислител.

— Моля, докоснете думата „да“.

Картончето с буквите беше съвсем близо — дори не трябваше да ставам. Вдигнах ръка и... видях как пръстите ми преминаха през сребристото кръгче с думата „да“.

Изстинах от ужас — но си спомних веднага, че Алексей Николаевич нарече случващото се с мен сън. Съдейки по всичко, аз се намирах на Старата земя — вероятно там можеш да се озовеш само по този начин. „Дори ако това не е сън в обичайния смисъл, то е нещо подобно... Но как тогава мога да ходя? Да седя в креслото? Впрочем, нали сънищата си имат собствена логика.“

— Сега думата „не“.

Изпълних молбата му.

— Сега моля, буквите „А“ и „Я“.

Направих и това.

— Всичко работи. — Алексей Николаевич удовлетворен се извърна от своя изчислител. — Вече ви обяснявах, Ваше Величество, принципа на действие на това устройство, но вие сигурно сте забравили. Да ви припомня ли?

„Да“ — отговорих аз.

— Ектоплазмата, от която се състоите, едва забележимо променя електропроводимостта на въздуха над буквата и това се фиксира от моя уред. Той е много чувствителен, затова мога да общувам с вас само нощем, когато електромагнитните полета наоколо донякъде затихват. Собственият ми компютър не пречи, той е екраниран. Точно затова той е толкова старичък — по-евтино би било да се купи нов, отколкото да се закърпва този, та да работи. Но новите през цялото време тропат... в смисъл, че на някого нещо докладват, съобщават на десет различни разузнавания и затова постоянно нещо излъчват. Да се оправям с това вече не мога — не ми достигат знания. Но всичко това е без значение, прощавайте.

Той замлъкна за секунда, събирайки мислите си.

— И тъй, вие ще управлявате хода на нашата беседа, казвайки ми „да“ или „не“. Ако пожелаете да спрете потока на моето красноречие, докосвате клавишите „да“ и „не“ едновременно. Това означава „стоп“. Ако желаете нещо да кажете или да попитате, разполагате с клавиатурата — достатъчно е да започнете да набирате нужната дума и аз ще я позная...

Казвайки това, Алексей Николаевич потриваше ръце, поглеждаше към тавана и като цяло се държеше така, сякаш събираше сили, преди да ми съобщи нещо крайно неприятно. Най-последно, изглежда, се пристраши.

— От опита на предишните ни контакти, Ваше Величество, знам — вие отхвърляте или забравяте онова, което аз всеки път ви разказвам. Налага ми се да повтарям всичко отново и вие, по правило, много се... разстройвате. Разстройвате се и отново забравяте. И все пак се съгласявате да ме изслушате отново. Искате ли да знаете какво ви казвах при предишните ни срещи?

Помислих малко и отговорих:

„Да.“

— В такъв случай ще повтора своя обичаен разказ. Ще се опитам, доколкото е възможно, да бъда кратък. И така...

Алексей Николаевич се намръщи, като че ли се канеше да скочи в ледена вода, още веднъж потри ръце и започна разказа си:

— Сградата, в която сме сега, се нарича Михайловски дворец или както са го наричали по-рано — Инженерен замък. Построен е в Санкт Петербург в края на XVIII в. по заповед на император Павел. Строили са го шест хиляди човека, почти като египетска пирамида, и бил издигнат само за четири години. Този замък е създаден до голяма степен по скици на самия император — мистик до дъното на душата си и член на множество окултни ложи още от времето на пребиваването му в Европа...

Разбира се, знаех, че Михайловският замък в Идилиум е бил издигнат по скиците на Павел с оглед на първообраза, останал в Петербург. Но никога не съм предполагал, че ще отида на екскурзия в тъкмо това първоначално здание.

Алексей Николаевич сякаш почувства натиска на моите мисли.

— Интересно ли ви е? Да продължавам ли?

„Да“ — откликнах аз.

— Още на етапа на архитектурния замисъл замъкът бил буквално натъпкан с окултни символи, натрупани един върху друг. По план зданието е осмоъгълник, вписан в квадрат. Тези фигури съответстват на осмия аркан „Сила“ и четвъртия аркан „Император“. Както сами разбирате, Павел бил добре запознат с картите таро... Но с арканите, разбира се, не свършва всичко. Осемте ъгъла — това са също и осемте отвора на човешката глава, включвайки и малката дупчица на тила, която се появява след висши мистически практики. В символичен смисъл замъкът бил за Павел нещо като главата на Великия магистър, поставена в розата на ветровете — и в тази глава ехтял гласът на архангел Михаил...

Спомних си главата здание на пътя на Пазителите, каменния череп на Николо III и всичките трансформации, които се случиха по време на разходката ми. Алексей Николаевич определено нямаше как да знае за това.

— Църковните имена на вратите — продължи той, — особеностите на дворцовия храм, всичко сочи към това, че Павел виждал в това здание не просто поредния петербургски дворец, а

жилище за висш духовен йерарх, глава на мистически орден, владика първосвещеник, наречете го както искате. Едно от ясните указания за това бил например надписът върху фронтонa, който е леко променена фраза от псалм: „На Твоя Дом подобава Светиня Господня през дълги дни.“ По стария правопис надписът съдържа точно четирийсет и седем букви — от което мнозина си направили извода, че императорът е знаел колко години са му отпуснати...

Алексей Николаевич можеше да знае изначалния смисъл на този надпис. Тъкмо да го попитам за това — но реших, че ще ми се наложи твърде дълго да мушкам с пръст по кръгчетата фолио.

Събеседникът ми виновно въздъхна — сякаш преминавайки към деликатен и неприятен въпрос — и погледна изпод вежди някъде към главата ми.

В нощта на десети срещу единайсети март хиляда осемстотин и първа година, четирийсет дни след преместването си в новия дом, император Павел I бил умъртвен в спалнята си от заговорници. Както разкриха наскоро нашите историци, свалянето на Павел от власт станало по типична за руснаците революционна схема: английският посланик напоил неколцина офицери и им наредил да убият императора — което те, както подобава на руски европейци, веднага изпълнили. Между другото ще отбележа, че с това убийство, строго погледнато, бил прекъснат европейският вектор на развитие на Русия — нашата страна отново започнала да се свлича към еврозавистливата азиатщина. И не само това, изцяло се променил ходът на историята. Ако не беше това отвратително злодеяние, нямаше да има никаква война с Наполеон и Русия щеше да се устреми към друго бъдеще, а и Европа също. При това дори победата над Наполеон е била възможна единствено благодарение на военната реформа на Павел. Ако не беше той, Кутузов просто нямаше да има съвременна артилерия... Впрочем много се отклоних. Според едни сведения императорът бил задушен с копринен шал. Според други — бил ударен със златна табакера в слепоочието. Но това не е важно. Ще попитате, кое е важно?

Алексей Николаевич определено очакваше отговор на своя риторичен въпрос и аз докоснах кръгчето с думата „да“.

— Важното е това, че императорът, съвсем наскоро преместил се в замъка на мечтите си, отказал да си отиде просто ей така в небитието. Отначало за това почти никой не е знаел. След убийството

Романови напуснали резиденцията и по-нататък я използвали като рудник и каменна кариера, където добивали мрамор и сребро. А след двайсетина години Михайловският замък бил предоставен на Инженерното училище... С мен ли сте?

„Да“ — отвърнах аз.

— Скоро кадетите и преподавателите започнали да забелязват странни... прояви, така да се каже. В празна стая започвал да скърца паркетът. Прозорци се отваряли или се затваряли, въпреки пълната липса на вятър. Или — което особено плашело мнозина — някъде наблизо се чувало свирене на флажолет... Минувачи наблюдавали отвън светец силует през тъмните прозорци. Случвали се много подобни събития, но отначало се опитвали да не ги забелязват. Какво искате — XIX век. На мода били артилерийското изкуство, стихотворните романи, венерическите болести и борбата за народното щастие. Е, и — разбира се — естествените науки... Суеверията се смятали за привилегия на низшите съсловия. В резултат на това разговорите за призрака на Инженерния замък не се радвали на голяма популярност в столицата — макар че слуховете за него, разбира се, продължавали. Затова пък в Инженерното училище се създала цяла митология — кадетите, а след тях и юнкерите се страхували донякъде от живущата в съседство с тях сянка... Още ли сте с мен?

„Да“ — отговорих аз.

— Но, за голямо щастие, светът се състои не само от прогресивни тенденции. Още през XIX в. се намерили дръзновени души, които са се опитвали да осъществят контакт с Павел, използвайки арсенала на тогавашните спиритисти. Един от онези хора бил моят прапрадядо. Аз съм, ако ви е угодно, потомствен духовидец. Спиритист... Но не обичам тази дума — прилича ми на разтворител за блажна боя. Между другото съм длъжен да ви кажа, че въпреки че оттогава техническият арсенал на спиритистите много да се е разширил, някои от методите — като например парафиновата вана — изобщо не са се променили. Сега ще ви покажа...

Алексей Николаевич стана, отиде при шкафчето до стената и извади от него някаква малка метална тенджерка с кабел. Когато я постави на масата, видях, че тенджерата е напълнена с нещо като застинал восък за свещи.

— Ето — каза той, — практически същата като тогава — само дето преди век са я подгривали на спиртник. А сега всичко е електрическо. Аз ще я включа, нека да се грее. И водичка трябва да си приготвим.

До тенджерата се появи кювета, която Алексей Николаевич напълни почти до ръба с вода от огромна прозрачна бутилка. Всички тези предмети като по магия изникваха в ръцете му — сякаш бях попаднал на гости при фокусник, зажаднял за зрителска аудитория. Или в лапите на шарлатанин, който лекува оплешивяване, баейки на вода.

— И така — продължи Алексей Николаевич, — преминавам към най-интересното. Моят прародител, Фьодор Степанович, се уредил на служба в Инженерното училище — нещо като нощен пазител, и се захванал с опити. Те се провеждали нощем в най-строга тайна и скоро той успял да встъпи в контакт с духа на императора. Намерили начин за вербална комуникация в духа на технологиите от онова време: духът отклонявал перо, падащо в колба с изсмукан от нея въздух, по посока на една от трите думи: „да“, „не“ и „друго“. Имало и други трикове, които днес изглеждат смешни — но и те работели... И Павел разказал на прародителя ми много интересни неща...

Алексей Николаевич погледна към тенджерата с парафин и я опипа отстрани. Изплаших се, че може да излее този парафин върху мен — струваше ми се, че спиритистите ползват такива похвати.

— Оказало се — продължаваше Алексей Николаевич, поглеждайки към мен, — че духът на Павел изобщо не смята себе си за привидение, разхождащо се по Михайловския замък. Той съумял да изгради във въображението си цял свят — подробно обмислен, строен и завършен, в който според прапраядо ми нямало никакви вътрешни противоречия. За да обясни възникването на своя свят отникъде, Павел измислил онази невероятна история с експериментите на Месмер, които уж създали нова Вселена... Своята мечта да стане император-папа или, ако предпочитате, върховен магистър на всичко тайнствено и възвишено, той въплътил в извънредно странния ритуал *Saint Rapport*. В записките на моите образовани предшественици този ритуал се нарича „царска теургия“^[4]. Не ми е известно много за същността му — но вие нали знаете за какво става дума?

„Да.“

— В действителност този нов свят отначало бил типичната за Павел вятърничаво-романтична фантазия, състояща се от странни откъси от жизнените му впечатления: масонските спорове за идеалния свят, парижките сеанси на магнетизъм, наблюдавания пак там дуел, в който участвал един от най-добрите фехтовачи на епохата — и всичко това в съпровод на отегчителните звуци на стъклената хармоника, изобретена от Бенджамин Франклин. Той, между другото, наистина е живял в Париж по едно и също време с Месмер и Павел. Възможно е дори да са се срещали... През онази епоха всеки монарх бленувал за неземно величие. На Павел историята му го е отказала — но той го придобил насън, където станал Павел Велики.

Ужасно ме подразни толкова нагло изказване за Павел Алхимик, но премълчах. Все пак ненапразно Павел е напуснал Старата земя.

— Фантазията на Павел — продължаваше Алексей Николаевич — не само се е основавала на реалността, но е била обмислена и уточнена до последния детайл с целия свойствен на покойния император педантизъм. Но най-учудващото било това, че Павел наистина по някакъв начин живеел в тази фантазия. По-скоро той бил сигурен, че живее. Всички опити на моя прародител да убеди Павел в това, че той е просто халюциниращ призрак, завършили с неуспех. Павел, напротив, почти успял да докара Фьодор Степанович до лудост, доказвайки му, че той живеел в инфрасвят, или по-просто казано — в ада, където самият Павел се спускал като „съновидеца“ сянка, като един вид Данте...

Алексей Николаевич направи пауза, сякаш давайки ми възможност да се изкажа. Но аз мълчах. Тогава той продължи:

— Всичко при Павел, трябва да се признае, се получавало доста убедително. Фьодор Степанович починал с голямо душевно объркване, но записките му останали и неговият син, моят праядо, Николай Фьодорович, се уредил на служба в Инженерния замък на същата длъжност. С мълчаливото съгласие на началството, сред което също имало спиритисти, опитите продължили... Любопитното е, че всички срещи са ставали в същата тази стаичка. Вярно, тогава тя била по-голяма — по съветско време я разделили с прегради на три с цел да вкарат тук колкото може повече Шарикови^[5]... С мен ли сте?

„Да“ — след леко колебание отговорих аз.

— По това време в Инженерния замък вече имало няколко сериозни библиотеки с най-разнообразна литература на различни езици — образованието в онези години било енциклопедично. Вероятно Павел някак си се научил да чете тези книги, научавайки много нови за него неща. Обаче той не помнел източника на своите знания — правел всичко като че ли в безсъзнателен транс. При същата безсъзнателност се случвали и проявите на неговия дух в Инженерния замък — когато кадети чували скърцане на паркет или усещали присъствието на сянка. А в будно състояние Павел не влизал в контакт с никого и изцяло се оттеглял в своя измислен свят...

Алексей Николаевич изведнъж стана, отиде до вратата, рязко я отвори и надникна в коридора. Там нямаше никой. Той се върна на мястото си и продължи:

— Този свят с годините ставал все по-чудат. Павел научавал за религията на френските утописти, за учението на мъдреца Сидхарта Гаутама, за силата на електричеството, за телеграфа и телефона и по някакъв хитър начин ги възпроизвеждал, макар и с променени форми, в своя мираж... Долитали дотам и други нови неща — идеи, настроения, дори нови модерни думички: сякаш той с удоволствие си играел на всичко това... Та той дори с ентузиазъм цитирал новата култура с всичките ѝ неологизми, клишета, суеверия и митове, хвърляйки в миш-маша на своя свят цитати от харесали му се книги и вицове, а по-късно и филми. Той правел това изключително хитро, така че всичко изглеждало естествено. Тъй като неговата вселена играчка била обмислена до последния детайл, никой не би могъл да го убеди, че това е илюзия. Имало и друга причина... Следите ли мисълта?

„Да.“

Алексей Николаевич със съмнение погледна в моята посока. Няколко секунди по различен начин присвиваше очи, а накрая каза:

— При нас светва все „да“ и „да“... Аз не съм сигурен, че контактът между нас се е запазил. Опитайте се да докоснете буквите „А“ и „Я“.

Изпълних молбата му и от лицето му изчезна притеснителното изражение.

— Всичко е наред — каза той. — Та сега, Ваше Величество, преминавам към главното. Работата е там, че Павел... изобщо не

смятал себе си за Павел. Това бил, ако мога така да се изразя, невъобразим случай на амнезия, развила се у същество не от този свят. Павел намерил начин като че ли да се преражда вътре в собствения си мираж, променяйки и доизграждайки себе си и своя странен субективен свят. Може би по-правилно би било да се каже, че през няколко десетки години той е губил паметта си и се сдобивал с нова такава, както змията си сменя кожата. Вместо двестагодишен старец той се чувствал млад и пълен със сили човек, изцяло съхранил способността си да обича и да се възхищава на заобикалящия го свят. Нещо повече — в бездната на смъртта той епикурействал, наслаждавайки се на радостите от живота...

Алексей Николаевич отпи малко вода от чашата, която беше на масата и продължи:

— За тази цел Павел изобретил в задгробната си фантазия нещо като линия за наследяване на престола, само че модифицирана в граждански дух. Все пак Френската революция му направила впечатление, да... Той нарекъл себе си „Пазител“ — точно като моя прапрадядо Фьодор Степанович. Такава била официалната му длъжност — затова сигурно са си допаднали, хе-хе... При всяко прераждане Павел трансформирал своя предишен свят в съответствие с новопридобитите си знания, шлифовайки неговата история и устройство, така че резултатът скоро станал изключително убедителен. Обичайно новият му живот започвал с това, че той вижда Ангела, а краят и сам не помни, изпадайки в забрава мирно и тихо. Между тези два полюса се побират много неща — но се забелязват повтарящи се цикли, косвено свързани с миналото му. Любов, идване на власт — често в резултат на династично убийство, — после сложно инициране подобно на масонското, вникване в тайните на Вселената... А после — *Saint Rapport*. Може би ще попитате, кой го е научил на това?

„Да.“

— Аз имам едно предположение. Павел, както и всички мистици на XVIII в., имал определена склонност към учението за прераждането на душите. Която само се затвърдила, когато той вече в своето задгробно битие се запознал с индуизма, будизма, спиритическите сеанси, антропософията и други теории, проповядващи това направление на мисълта — добре че с всяка следваща година имал достъп до все повече разнообразни източници, — и неговите знания

все повече се задълбочавали. Но как би могъл да се прероди? Той не би могъл да умре отново, защото вече бил придобил доста устойчиво задгробно битие. Задънена улица, нали?

„Да.“

Алексей Николаевич отрицателно поклати пръста си.

— Не. Само така изглежда. Та къде се преражда умът? Нима той отива на едно или на друго място? Не, умът изпълва цялото пространство и време по простата причина, че сам ги създава, тъй като това са просто категории, с които той измерва своя опит — така ни учат не само великите мистици, но и днешните учени. Та за какво му е на Павел да отива някъде? Всеки път той отново възпроизвежда своя изумителен свят с неговата усложняваща се история и материална култура — вътре в самия себе си, в дълбините на съзнанието си, блуждаещо из тъмните коридори на Михайловския замък... Разбирате ли?

„Да.“

— Не се и съмнявам. С годините тази мистерия ставала за духа все по-лесна: помагало и това, че по съветско време в Инженерния замък били разположени множество различни кантори и безплътният му пазител нямал недостиг на информация от всякакъв вид. Павел и сега с духа си присъства в замъка и понякога влиза в контакт със „Стария свят“ — така го нарича той... През останалото време той изцяло се потапя в своя измислен „Идилиум“, изграден около приказния Михайловски замък. Материалът, използван от Павел за създаването на миража, по нищо не се различава от неговата тънка посмъртна телесност — това е ектоплазмата, субстанцията, с която взаимодействат спиритистите. Самият Павел, доколкото разбирам, я нарича Флуид — въпреки че миналия път той се опитваше да ми обясни някаква засукана разлика между тях. Както и да е, той е постигнал твърде високо майсторство в управлението на тази енергия.

Алексей Николаевич погледна към тенджерата с парафин.

— Аз мога да ви демонстрирам как ектоплазмата, или Флуидът, влиза в контакт с грубата материя на нашия свят. Но вие ще трябва да ми помогнете. Както сте забелязали, вашата телесност практически не взаимодейства с предметите в тази стая. Но вие можете, ако поискате, да установите необходимия контакт с усилие на волята, както в случая с буквите от фолио, или с вашето умение да седите върху

материалното кресло. Ще ви демонстрирам един опит. Поставял съм го и с предишни Пазители — можете да сте сигурен, той е напълно безопасен... Готов ли сте?

„Да“ — отговорих аз.

— Нужна ми е дясната ви ръка. Съберете пръстите си в това положение...

Алексей Николаевич събра пръстите на ръцете ми в шепа.

— Задръжте ги точно така, а не по друг начин. Това е важно.

Направих това, за което ме помоли.

— Сега — каза той, — съсредоточете в дланта си целия Флуид, който ви е достъпен, и потопете ръката си първо в парафина, а после във водата.

Аз не разбрах докрай какво имаше предвид с думите „целия Флуид, който ви е достъпен“ и затова направих единственото, което ми изглеждаше смислено. Отначало се съсредоточих, за да усетя биенето на кръвта в дланта и пръстите. Когато това чувство стана ясно и безспорно, бързо пъхнах ръката си първо в парафина (усетих сякаш лека топлина), а после във водата.

Върху масата паднаха няколко капки парафин. Аз вдигнах ръката си — на нея не беше останала никаква следа. А после видях в кювета да плува много тънка полупрозрачна ръкавица.

— Отлично! — възкликна Алексей Николаевич и внимателно измъкна ръкавицата от кювета. — Сега би трябвало да налеем в нея гипс, но някои първоначални изводи може да се направят веднага... Да, да... Няма никакви съмнения. Познавам тази ръка. Ето я издатинката... Хълмчето... И, разбира се, този пръстен...

На моята ръка нямаше никакъв пръстен — но на отпечатъка, който Алексей Николаевич внимателно извади върху салфетка, наистина се забелязваше удебеляването на показалеца.

— Смуцава ли ви нещо? — попита той. — Вие нямате такъв пръстен или имате халки на други пръсти? Или ръката ви е с друга форма? Това вече се е случвало. Вие можете да виждате ръката си каквато си искате по простата причина, че живеете в илюзия, която сте си внушили. Но в парафина следата я оставя призрактът на Павел. Изобщо не се е променил оттогава. И този призрак сте вие.

Аз отдавна се досещах какво цели с това и все пак това прозвуча неочаквано... и ужасно. Наклоних се към неговия картонен лист и

започнах да докосвам буквите:

„Д-о-к-а...“

Алексей Николаевич хвърли поглед към екрана на своя изчислител и попита:

— Вие искате да докажа своето твърдение?

„Да.“

— Както обичате — каза той и отвори едно чекмедже. — Ето.

Алексей Николаевич постави на масата издължена дървена кутия със стъклен капак. Под стъклото имаше няколко отделения, във всяко от които имаше гипсова отливка на ръка — пръстите бяха събрани в шепа, точно както той ми бе показал преди опита. До всяка от тях имаше бележка с дата: 1799, 1823, 1847, 1889, 1901, 1936.

— Има и други — каза Алексей Николаевич. — Тук просто има голяма времева разпръснатост. Удобно е за сравнение. Вижте, ето тази отливка е направена от ръката на Павел приживе, затова се опитваме да повторим формата ѝ. Останалите са ектоплазма. Пръстенът, както забелязвате, е един и същ навсякъде. Между другото аз дълго се опитвах да си обясня: как така призрактът има пръстен? Но това, по всяка вероятност, не е самият пръстен, а да го кажа така, споменът за пръстена, оформящ ектоплазмата по този начин. Обърнете внимание, въпреки че положението на пръстите във всяка отливка е донякъде различно, има детайли, които се повтарят навсякъде. Ето тази издатинка на малкия пръст — там бил счупен пръстът на Павел, когато бил младеж. Ето тази двойна гънка на кожата... Това хълмче... Погледнете — навсякъде е едно и също.

Той се обърна към салфетката, където беше пресният отпечатък.

— Сега да видим тук. Окончателно ще може да се каже, когато направим гипсова отливка. Но много от нещата се виждат отсега. Първо, пръстенът. Второ, двойната гънка на кожата до палеца, ето тук. Погледнете добре, тя и така се вижда... Няма никакво съмнение: това е една и съща ръка.

Алексей Николаевич се облегна на стола си.

— И така — каза той, — здравейте, Павел Петрович. Както се казва, и пак здравейте...

Аз мълчах. Чувствах се зле физически — макар че след всичко видяно и чуто вече не разбирах какво означава думата „физически“ по отношение към мен.

— Другите свидетелства — продължаваше Алексей Николаевич — не са толкова убедителни и са свързани с особеностите на вашия свят, които са ми известни по думите на предишни Пазители. Изброявам. Както вече казах, Павел си въобразявал, че е нещо като магистър-първосвещеник, един такъв сражаващ се Папа. Негова крепост трябвало да стане Михайловският замък. Доколкото мога да преценя, „Пазителят“ във вашия „Идилиум“ е нещо много, много близко. Една от неговите титли е „Далай Папа“. Преди сто години, когато Павел още не е знаел за Далай Лама, титлата била „Княз Папа“. Е, не е ли забележително?

Той сви един пръст, а след това веднага и втори.

— Второ, въпреки че не знам със сигурност, но от опита на срещите си с други Пазители предполагам, че личният ви свят е компактен. Много компактен. Хайде да се опитам да гадая по утайка от кафе, хе-хе. Вие се срещате с малко хора. Около вас са все едни и същи лица. Вас това не ви учудва, защото за ранга ви този начин на живот е нормален. Тълпата, пред която рядко се появявате, винаги виждате отдалече — тя е като че ли едно ревящо общо цяло... Нали така?

Аз си помислих, че засега не ми се е случвало да се появявам пред ревяща тълпа, но все пак отговорих:

„Да.“

Алексей Николаевич кимна доволен.

— Почти не се съмнявах. Подозирам, че причината е в определена ограниченост на вашата съзидателна — или може би самохипнотизираща — сила. Не достига Флуид, както се изразяваха предишни Пазители. Да, способен сте да създавате цял един свят — но този свят е илюзорен. Той е достатъчно убедителен и подробен само когато сте насаме. Дървета, цветя, насекоми, сгради, произведения на изкуството — всичко това се появява без усилия и радва очите ви. Когато до вас има някой друг — например вашата прекрасна любима, както и да се казва в този век, — всичко останало отива на заден план. Вашата енергия се превключва на това да създава предимно нея.

Изстинах, когато чух това — за Юка със сигурност нищо не би могъл да знае. Или това бе просто риторично съвпадение?

— Както се изразяват у нас днес — продължи Алексей Николаевич, — вие сте способен да създавате или един събеседник с всички подробности, или няколко, но вече не толкова отчетливо, или

цял един свят — но оскъден откъм детайли. Но това не ви пречи да вярвате в реалността на вашата халюцинация, защото вашата творческа сила винаги е там, където е и вашето внимание и затова следите от подмяната не се забелязват... Мястото, по което се плъзга погледът ви, е винаги безупречно изрисувано. Вие не забелязвате — и не можете по никакъв начин да забележите, — че всичко останало в този миг просто се разсипва. Защото веднага щом преместите вниманието си върху нещо друго, самото движение на вашето внимание ще създаде това, към което гледате — със същата безупречност на детайлите... В това е магията за устойчивост на вашия мираж.

Той почука с пръст по кутията на своя изчислител.

— Не съм добре запознат с компютърните науки, но според мен точно така се изчислява виртуалната реалност в съвременните триизмерни игри. Светът там възниква не целият наведнъж. Съществува само онази му част, която е на екрана. Подозирам, че механизмът на вашия многовековен сън е същият.

Изведнъж ми се стори, че Алексей Николаевич казва истината. Във всеки случай, поне в онази част, която бе свързана със съня. Понякога — много рядко — имах сънища, които поне частично можех да управлявам, и забелязвах нещо подобно: реалността сякаш сама се съгъстяваше около моя поглед с треперене и трясък... Възможно ли е да е прав и в останалото?

Но веднага си спомних: „Такъв е похватът на всички демагози още от сътворението на света — да закачиш към влак с лъжи вагонче истина и тя, така да се каже, ще бъде предявена на митницата с документите за цялата композиция.“

— Аз на драго сърце признавам своята некомпетентност по този въпрос — сякаш чул мисълта ми, каза Алексей Николаевич и на шега вдигна ръце, показвайки, че не държи нито шал, нито табакера. — Не съм специалист в областта на триизмерните игри и симулации. Това са само предположения.

Аз мълчах.

— Ако на Ваше Величество му стане интересно, със сигурност ще намерите начин да си изясните всичко. Не се съмнявам, че вие, по някакъв необясним за мен начин, също ще направите *виртуалността* такава част от вашия причудлив свят, каквато направихте практическия

солипсизъм^[6]... или открилите се за вас източни доктрини. Във всеки случай преди винаги е ставало така. Но мен ме интересуват не тези моменти на интерпретация. За мен е важно друго. Искам да засегна една тема, която вашите предшественици никога преди не са повдигали в тази стаичка. Ще ми позволите ли?

Вече не беше възможно да бъда напласен по-силно и кимнах. А после се сетих, че събеседникът ми надали ще види това и докоснах кръгчето „да“.

— Тогава ще направя още едно предположение, вече доста рисковано. Ако случайно докосна оголен нерв или премина границата на онова, което искате да чуете, незабавно ме спрете, моля ви... Споразумяхме ли се?

„Да.“

Алексей Николаевич известно време втренчено гледаше към тавана, сякаш там бе залепен пищов с текст.

— Защо изобщо умрелият става призрак след смъртта си? — най-после попита той. — В онези времена, когато водачите на човечеството още не са забранявали на хората духовния живот — имам предвид прекия контакт със света на духовете, а не някакво си там бродене по музеи и библиотеки, — на този въпрос са се опитвали да отговорят мнозина от великите умове. Дълго изучавах съществуващите различни мнения — от Светите отци на Църквата до Сведенборг^[7] и тибетските ламы — и постепенно стигнах до свои собствени изводи. За мен ще бъде изключително важно да чуя вашето височайше мнение по този въпрос. Кажете, вярвате ли в прераждането?

Замислих се замалко и започнах да докосвам буквите: „а“ — „г“ — „н“...

— Придържате се към агностицизма по този въпрос? — позасмя се Алексей Николаевич, поглеждайки към свой екран. — Значи не казвате нито „да“, нито „не“? Доста мъдро е във вашия случай... Аз пък, ще ми се смеете, отговарям точно обратното — казвам едновременно „не“ и „да“. Учуден ли сте?

„Не“ — честно отговорих аз.

— Сега ще обясня. Представете си облачно небе. Постоянно покрито с ниски тъмни облаци. Мрачно и никога непроменящо се. Между другото, разправят, че на Венера е точно така. Ние виждаме само равномерна мъждива светлина, пробиваща си път през облаците,

и предполагаме, че тя си има източник, но къде е той? В облаците, както казват едни? В нас самите, както твърдят други? Или далеч отвъд облаците? Не знаем със сигурност. А сега си представете, че въжето, удържащо ни на планетата, се къса. Ние се издигаме към висините, пробиваме облаците и съвсем скоро най-очевидното нещо на света става нажеженото слънчево кълбо, висящо в ледената пустош... Представихте ли си?

„Да.“

— Много от мистиците — та дори и апостолът, вашият адаш, когото толкова не обичаше дядо Ницше — смятали, че от ослепителната ясност на духовния свят ни защитават само „кожените дрехи“ на телесността. Достатъчно е да ги захвърлим и всичко ще се яви пред нас с пълната си очевидност. И на първо място ще стане ясно и несъмнено присъствието на централният елемент на Вселената — Творецът. Както е казал за това другият Павел, апостолът: „Сега виждаме смътно като през огледало, а тогава — лице с лице; сега зная донейде, а тогава ще позная, както и бидох познат.“^[8] Та за своя цел такива мистици смятали личното си падение върху слънцето на Абсолюта. Те били сигурни, че ще успеят все някак да прекосят разстоянието дотам и няма да изгорят при срещата си с него — понеже усещаният от тях плам е любов... Мнозина от духовидците казвали, че за праведния Абсолютът изглежда като искрящо и благо слънце, докато за грешника — като черна бездна, където някаква безмерна тежест го завлича. Следите ли мисълта?

„Да.“

— От тази гледна точка завръщането към изворите си е естественият път на всичко съществуващо. Но си представете ум от друг вид, който и след смъртта запазва привързаността си към света на земните форми. След разпадането на „кожените дрехи“ той посреща зората на Абсолюта — но някак си укрива появата ѝ от себе си. Не го влече към висините, защото провокира страх. Но още по-страшна изглежда бездната долу, която си представя като една черна дупка, безкрайна яма. Или може би умът му не изпитва страх, но по силата на културни наслоения и двата пътя — и нагоре, и надолу — му се струват неправилни. Такава душа, избягнала срещата с Началото и Края, ще продължи да се движи наоколо по причудлива орбита. Ако тя се сдобие с ново тяло, това ще бъде прераждане — след което тя

отново ще загуби от поглед Абсолюта, закривайки се от него с „кожените дрехи“. Ако пък в резултат на някакви практики приживе — няма да навлизаме в подробности — душата е съумяла да закали тънката си обвивка, тя ще продължи съществуването си без тяло, сама по себе си. Тя няма да бъде завлечена нито в горната бездна, нито в долната, което както знаете е едно и също в различни астрални проекции. Какво ще се получи в този случай?

Алексей Николаевич няколко секунди гледаше към моето кресло, сякаш очаквайки отговор. Но аз мълчах.

— В този случай ще се получи призрак като вас — твърдо произнесе той. — Светът, в който той живее, е много странен — той е обитаван не от други призраци, както подсказва лъжливата интуиция, а само с отражения на същия този призрак, преструващ се пред себе си, че е цяла една вселена. При това заблуждаващ се толкова майсторски, че да му обясниш истината е невъзможно... И все пак, ако моята логика е вярна, Богът все едно трябва да се възприема пряко и непосредствено. Той трябва да е нещо много ясно и безспорно, непредизвикващо никакви съмнения... Ще ви задам един въпрос, какъвто, ако вярвам на записките, които имам, никой досега в тази стая не ви е задавал. Кажете, Ваше Величество, във вашия свят има ли Бог?

— „Ф“ — „р“ — „а“...

— Знам за тоя смешен апотеоз на Франц-Антон Месмер — махна с ръка Алексей Николаевич. — Павел Петрович просто видял в задгробния си сън обърнатото отражение на съвременния за него държавен култ със Свещения Синод в облаците — и сменил главната фигура на иконостаса със своя отдавнашен парижки приятел, поразил някога въображението му със своите сеанси. Тук действа обичайната логика на сънищата. Не говоря за това. Виждате ли вие истинския Бог? Също така ясно и отчетливо, както слънцето?

Мълчах известно време, обмисляйки отговора. Ако това се беше случило в училище на изпит по теология, то в стремежа си да избегна боя с пръчки щях да кажа, че всичко, което е видимо от нас, всъщност е божественото естество на Господ Франц-Антон, неговата въплътена светозарна мисъл, станала за нас нов прекрасен свят — и затова Бог е навсякъде и във всичко. Изпитващият щеше да се съгласи — и също щеше да избегне боят с пръчки. Но Алексей Николаевич не ме заплашваше с пръчки. Той имаше предвид друго: дали аз виждам

самия Франц-Антон? Пряко и непосредствено? Не съм го виждал, вярно е... Но аз току-що видях Ангелите.

— „А“ — „Н“ — „Г“ — започнах да телеграфирам отговора — и, както и предния път, Алексей Николаевич ме прекъсна на средата на думата.

— Ангелите?

„Да.“

— За това също съм чувал — с досада каза той. — Нещо като представители на духовната йерархия, подкрепящи Пазителя. Напълно е в духа на Павел. Един такъв небесен плац, духовна субординация, казарма в облаците... А знаете ли, че отначало това са били Ангелите на четирите посоки на света? И дори на четирите бои? На картите, ако не сте разбрали. От колодата таро. А след като Павел се запознал с Изтока, те се превърнали в Ангелите на четирите елемента. Между другото, не чак толкова отдавна...

Бих могъл да възразя, че боите на таро, посоките на света и Четирите велики елемента са били различна символична репрезентация на една и съща велика тетрада, а и е било прието Ангелите да ги наричат по различен начин в различни исторически епохи, което никак не променя тяхната същност. Но щеше да се наложи прекалено дълго да мушкам с пръст по фолиото.

— Ангелите не са Бог — продължаваше Алексей Николаевич. — Небесните помощници и адските врагове, обкръжаващи Пазителя, са прояви на психическите усилия на Павел, подводните течения на подсъзнанието му, което той е взел със себе си в чудния нов свят. Бог — това е нещо друго. Това, за което говоря, трябва да е най-главният елемент на света. То трябва да е толкова очебийно, колкото слънцето в небето. Вие бихте знаели... Макар че е възможно цялата тази хитра подмяна да е необходима точно с цел да се укриеш от сиянието на Твореца, понеже то изглежда непоносимо. Сведенборг споменава за такава възможност. Може би вие виждате, но не схващате. Или разбирате, но само за миг, а после отново изпадате в несвяст...

Алексей Николаевич пак замлъкна... Мълчанието му продължи толкова дълго, че реших да му задам въпрос.

„З“ — „а“...

— Защо? — досети се той.

„В“ — „и“...

— Ви е?

„И“ — „Н“ — „Т“...

— Интересно?

„Да.“

— Ами как защо... Как мислите, какво кара хора като мен да търсят контакт с духовете? Живото религиозно чувство, неудовлетворено от сурогатите на днешните организирани вероучения. Съгласете се, Ваше Величество, та нали за замислящото се за собствената си природа същество това е най-централният от всички въпроси. Страшно ли е нашето Начало? Има ли в него любов? Безлична сила ли е то? Вие, същество на духовната природа, ако поискате можете да погледнете натам и да видите отговора също толкова ясно, както виждате мен. Но не искате. Имам основания да смятам, че от време на време се доближавате много близо до такава възможност — но всеки път избирате нов сладък сън като Пазител... Може би точно затова толкова векове се запазвате в своя лимб^[9].

Той говореше за мен като за призрак с такава зловеща убеденост, че тя се прехвърляше и към мен. Вече се съмнявах, че някога ще се събудя от този кошмар. Но от отчаянието все пак ме спаси една проста мисъл: мястото, където се намирах, се наричаше „Стаята на Безкрайния ужас“. Ето това значи беше той. Само безкраен ужас. Вече знаех какъв е той. И ако се съди по името на стаята, знаеха го и другите Пазители.

— Може би някой ден ще отговорите на въпросите ми — каза Алексей Николаевич, — разбира се, ако поискате да продължите общуването ни. Между другото, вие нали разговаряте и с други заклинатели на вашия дух? Носят се разни слухове. Вярно ли е, че вие сте подхвърлили на малкия Набоков идеята за неговия *Solus 8Rex*^[10]?

„Не.“

Аз се ужасих, щом се усетих, че току-що отговорих вместо призрак.

— Ами другите спиритисти? Та аз не съм единственият в Инженерния замък. Какво искат те от вас, ако не е тайна?

„З“ — „а“ — „к“ — „а“ — „к“...

— За какво говоря? Ами ние тук си имаме цял музей на Малтийския орден. Събрали са се там, между нас казано, някакви много съмнителни лица — те дори за собствения си орден нищичко не

знаят. Опитвах се да поговоря с двама-трима — ама изобщо не са малтийски рицари. Официално те са тук като музей в музея, но подозирам, че това е само прикритие, а в действителност те са спиритисти като мен. Почти съм сигурен. Заключват се там и си устройват сеанси. Не чак толкова често, но се случва... Да, ето, почакайте...

Той бръкна в едно чекмедже, после в друго, трето и измъкна оттам измачкана правоъгълна бяла хартийка и я сложи върху кутията с гипсови отливки.

— Ето.

Това беше визитна картичка с план на зданието в разрез, точно с фрагмент на такъв план — за да бъде по-лесно да се намери пътят. Две от стаите бяха заградени с червена линия.

— Прощавайте — каза Алексей Николаевич и обърна картичката. Видях Павловския кръст и прочетох:

MUSEO DI ORDINE MILITARE DI MALTA

LEONARDO GALLI

DIRETTORE

— Хич не им беше лесно да се регистрират тук — каза Алексей Николаевич. — Такива рушвети според мен даже „Ексон Мобил“^[11] не е плащал. Отделиха им след реставрацията две стаи — само затова, че вие някога сте били при тях гросмайстор. Те нали ви привикват?

„Не.“

Разбрах, че пак отговорих вместо призрак — без никаква умисъл, също като преди.

— Хм, странно... Че кого тогава? Впрочем може би те ви привикват, а вие не чувате?

„Н“ „е“ „з“...

— Е, и не му мислете, — Алексей Николаевич махна с ръка. — А сега трябва да вървите, скоро тук ще дойдат хора. Надявам се да ви

видя отново. Всяка вечер сега ще чакам да чуя вашата флейта.

Той стана.

— Ще ви изпратя, да вървим... Междувременно искам да ви предупредя за типичната реакция на моя разказ, възникваща у призрака след поредното му превъплъщение. Даже ако той отначало не ми вярва, в него се събужда един вид инстинкт за разрушение. Той инициира различни промени и трансформации в своя свят. И после сам се оплаква от тях като от удари на съдбата. Така че се опитайте да се държите по-сдържано. Ако това, разбира се, зависи от вашата воля... И заповядайте по всяко време, заповядайте, Ваше Величество. Винаги ще ви очаквам.

Когато излязохме в ротондата, видях, че се е появила изходна врата — висока, двойна, със златна украса. Точно там, където трябваше да си бъде от самото начало.

— Радвам се на подновяването на нашето познанство — продължи Алексей Николаевич. — Ако без да искам съм ви уплашил, не го вземайте присърце. Вие сте много хитроумен и дори след окончателното доказателство — имам предвид моята кутия с отливки — ще съумеете да убедите сам себе си, че всичко изобщо не е така... Знаем... Помня.

Той жлъчно се засмя.

— Сигурен съм, Ваше Величество — вие ще се измъкнете и този път...

[1] Прозерпина е римска богиня на природата, плодородието и след като била отвлечена от Плутон — царица на подземния свят. ↑

[2] Асмодей (Asmodeus или Асмодис) според книгата на Енох е предводителят на разбунтувалите се ангели, създали потомство със смъртни жени, за което впоследствие били изгонени от Рая. ↑

[3] Франсуаза Атенаис дьо Монтеспан (1641–1707) — любовница на Луи XIV и една от най-известните дами на своята епоха. ↑

[4] Теургия (гр. Θεουργία — богодействие) — действие на Бога в света, извършвано в човека и чрез човека. В някои учения — вид магия, с помощта на която може да стигнеш богоподобно състояние и да управляваш действията на духове и богове. ↑

[5] Полиграф Шариков — герой от повестта на Михаил Булгаков „Кучешко сърце“, който в резултат на операция от куче се превръща в човек. ↑

[6] Солипсизъм (от латински: „солус“ — един, „ипсе“ — аз сам) е философско гледище, според което съществува само индивидуалното съзнание, а в епистемологичен план целият останал свят, включително и всички хора, фактически не съществуват, а са създадени от съзнанието и въображението. ↑

[7] Емануел Сведенборг (1688–1772) е шведски учен, философ, християнски мистик и теолог. ↑

[8] Първо послание на св. ап. Павел до Коринтяни (1 Кор. 13:12). — Б.а. ↑

[9] Лимб (лат. limbus — край, граница) — терминът се среща в „Божествена комедия“ на Данте. В лимба, първия кръг на ада, пребивават всички благочестиви владетели, езически философи и поети. ↑

[10] „Solus Rex“ незавършен роман на Владимир Набоков (разказва се за политическа интрига в едно митично островно кралство). ↑

[11] Exxon Mobil — най-голямата нефтопреработвателна компания в света, със седалище в Ървинг, Тексас. ↑

XI

Бях свикнал, че ме заобикалят малко хора и това никога не ми изглеждаше подозрително. Никога — преди разказа на Алексей Николаевич. Но щом вратата зад мен се затвори и видях посрещаните, веднага ме зачовърка въпросът — кои са те, тези хора, които се явиха да приветстват новия Пазител?

Моето обкръжение? Или моят мираж?

Мъничкият „двор“ ме очакваше пред вратата на Стаята на Безкрайния ужас (на нея нямаше никакви надписи — само голяма червена удивителна). Бяха дошли около петнайсет души — явно срещата не беше протоколна. Никой обаче не ме гледаше в очите — сякаш нещо ги смущаваше. И всички мълчаха.

Познавах по-малко от половината от събралите се. В първата редица стояха Галилео и Юка, няколко познати монаси от „Жълтия флаг“, шматки от канцеларията, посещаваха някога „Червената къща“, двама придворни офицери в парадна униформа и стара придворна дама джудже в запарваща рокля от брокат със служебни звънчета в ръце.

Точно тя ме спаси. Ще се опитам да обясня що за реакция предизвика в душата ми, когато я видях.

От навъсеното лице на дамата джудже се виждаше, че съдбата не е била прекалено благосклонна към нея — тази уморена старица с усилие плуваше по реката на живота, играейки нелепата си роля на шут. Тя обаче се отнасяше към мисията си с комична сериозност и ми се стори, че да я обидя, отказвайки реалността на глупавия ѝ подвиг, ще бъде безкрайно жестоко.

Това бе смътно и едва осезаемо движение на сърцето. Но то даде онази първа опорна точка, която толкова липсваше на наранения ми дух. По-нататък вече беше по-лесно.

Дамата джудже най-после ме погледна в очите — първа от всички тях. Тя, както изглеждаше, не се и досещаше какво се случва вътре в мен.

— О — каза тя, като звънна със звънчетата. — Горкичкият така се е наплашил, че пак си е загубил всички чаркове и е блокирал.

Знаех коя е тя. Пред мен беше легендарната дона Александрина, виждала през живота си множество Пазители. Доста бях чувал за нея — смятаха я за жива легенда на Михайловския замък. Една от нейните родови привилегии беше всекидневно безсрамно и дръзко да говори с Пазителя, поради което вече двайсет години постоянно живееше при двора. Точно от тази си привилегия тя се бе възползвала. Но думите ѝ бяха толкова близки до истината, че не издържах и се подсмихнах. А после схванах — аз съм в парадна униформа, но без изискваната от етикета маска.

За щастие, тя беше в джоба ми — Ангелите се бяха погрижили за всичко. В следващата секунда скрих лицето си под нея. Присъстващите реагираха така, сякаш едва сега са ме забелязали: на лицата им се появиха усмивки и те заръкопляскаха — дали на мен, дали на безстрашната дона Александрина.

Всъщност в ставащото нямаше нищо тържествено — спокойната непретенциозна атмосфера на срещата навяваше мисли за малко служебно празненство; така биха могли да изглеждат изпращането на готвача на пенсия или рожденият ден на старшия камериер.

— Алекс! — усмихваше ми се Юка.

— Ваше Безличество! — възкликваше Галилео. — Хиляди поздравления!

— Кралят е мъртъв, да живее народовластието! — крещеше дебел монах от „Жълтия флаг“.

Това беше брадата шега. В Идилиум я повтаряха при всяка смяна на властта и от това, че не се боят да я крещят в мое присъствие, бях поласкан, макар да разбирах — целта на монаха е точно ласкателството към мен.

— Толкова е хубаво, когато от теб не се страхуват — каза джуджето. — Да наплашиш децата или поданиците е много лесно. Но да ги разуплашиш... или отсплашиш... Общо взето, назад да върнеш страха е невъзможно. Виждаш ли, Безличество, от думата „плаша“ е невъзможно дори да се образува глагол, обратен по смисъл. Каквото и да правиш, само ще плашиш все по-силно и по-силно. Помни това.

— Благодаря за наставлението, дона Александрина — отговорих аз. — Благодаря на всички, които дойдоха да ме посрещнат. Малко съм

уморен и бих искал да си почина. Скоро пак ще се видим, приятели. Благодаря ви още веднъж. Юка, да вървим.

Юка излезе напред, подаде ми ръка и ние благоприлично тръгнахме по коридора. Докато се отдалечавахме, все още ръкопляскаха след нас.

— Браво на теб — каза тя. — Аз дори не се притеснявах за теб.

— Така ли?

— Знаех, че ще се справиш. Но все едно се молих на Ангелите за теб.

— Каж ми — попитах аз, — случайно да си сънувала, че ме превозваш нанякъде върху кон?

— Не — отвърна Юка. — Аз изобщо нямам сънища. Или не ги помня. А ти такъв сън ли си имал?

Аз кимнах.

— Сигурно това — каза тя — предвещава... предвещава... разходка на кон?

Не знам защо, но от тези думи ми олекна.

— Огледа ли се вече? — попитах аз.

— Да — отговори тя. — Между другото, в близост до Михайловския замък има парк, където наистина може да яздиш на кон. И вече ме настаниха, близо е. Ела да ти покажа.

Юка беше лекомислено облечена — може би дори в нарушение на дворцовия етикет. Тя беше с къса лилава рокля с гънки на гърба във вид на крилца. Това бяха съвсем малки и ненатрапчиви крилца — сякаш от деня, в който я докараха при мен в запечатан паланкин, нейната небесна сила бе успяла доста да отслабне. Така би могла да изглежда актриса, играеща феята на селски празник.

Ние влязохме в покоите ѝ и аз се срутих върху дивана до вратата, над който по незначителна причина бе окачен древен испански меч — фалката.

— Какво ти е? — попита Юка. — Нещо си потиснат.

— Сега ще ти разкажа.

Не ми се искаше да говоря за изпита (особено пък за нейната роля в него — тук имаше много неразбираеми неща), затова веднага преминах към Стаята на Безкрайния ужас.

Очаквах Юка да се изплаши..., но към средата на моя разказ тя започна да се кикоти. Колкото по-силно се опитвах да ѝ предам ужаса

си, толкова повече тя се развеселяваше. Все още ми трепереха коленете, но смехът ѝ звучеше толкова заразително, че въпреки страха си понякога започвах да се смея заедно с нея. Това беше невероятно усещане — сякаш ме заливаха едновременно ледени капки дъжд и гореща слънчева светлина.

— Уу — каза Юка, когато довърших разказа си. — Моето призрачно другарче! Как все пак се измъкна оттам?

— Много лесно — отговорих аз. — Алексей Николаевич ме изпрати обратно до ротондата. В нея към момента вече се беше появила вратата за навън. Излязох и видях всички вас.

— Та ти си му повярвал? — попита тя. — Повярва, че ти си призракът на Павел?

Аз се намръщих и бавно, с усилие кимнах. Може би отстрани изглеждаше смешно и тя отново неудържимо се засмя.

— Е, поне в това ще успея да те разубедя.

— Ще ти бъда много признателен.

Юка отиде в другата стая и след минута се върна с черна копринена превръзка за очи, каквито понякога се слагат за по-лесно заспиване денем.

— Ние сега ще направим елементарен физически опит — каза тя, свали ми шапката и маската и ми сложи онази превръзка на очите. — Ще проверим твоята телесност и ще възстановим връзката на духовното с физическото. Всичко веднага ще си дойде на мястото...

Отначало дори не съобразих какво се кани да направи и доверчиво очаквах някакъв естественонаучен експеримент — например да ме удари с чукче под коляното или да ме убодне с игла и безусловният рефлекс да докаже моята телесност... Почти познах — само че тя бе избрала друга група рефлексии.

— Престани — казах аз след минута, — ти напълно ще ме объркаш.

Тя се разсея за секунда.

— Точно това искам да направя.

И отново се захвана със своето. Трябва да се отбележи, че ѝ се получаваше толкова убедително, че Алексей Николаевич със своето откровение беше посрамен. Към края на процедурата напълно загубих страха си, че съм призрак.

„Дори и да е така — помислих си, — какво пък, щом до мен е Юка.“

— Благодаря ти, скъпа — казах аз, когато ми свали превръзката. — Това, разбира се, изяснява много. Но не всичко.

— А какви въпроси останаха?

— Как да се обясни опитът с парафина? Та нали аз сам потопих ръката си в него... Отпечатъкът беше неотличим.

— Алекс — каза Юка, — ами помисли сам. Ти си попаднал в стая, известна с това, че там се случват всякакви ужасии. Затова така са я нарекли. Привидял ти се е кошмар, в който ти не можеш нормално да контактуваш с обкръжаващите те неща, нали? Твоите ръце, както казваш, са преминавали през предметите...

Кимнах.

— В този кошмар са ти разказали страшна история, а ти си повярвал в нея. Ама че дете си ти. Призракът не си ти. Призракът е тоя Алексей... Как му беше...

— Алексей Николаевич.

— Точно така. Той просто ти се е присънил. И дори името му ти си направил от своето. Алексис, който наследил Николо.

— Не — отговорих аз. — Това не беше сън, а реалност. Аз усещах еманациите на Старата земя. Ако познаваше това чувство, както аз сега, с нищо нямаше да го сбъркаш.

Юка помисли малко.

— Може би — каза тя — онази стая наистина е някаква червеева дупка^[1], през която може да се попадне на Старата земя. Както граф Ди Чапао с племенницата си. Може на Старата земя наистина да има Алексей Николаевич, работещ нещо като тамошен пазител. И умът му, както често се случва с нощните пазачи, да е претърпан със странни идеи. Но нали това не отрича реалността на онова, което чувстваш сега?

— Не — казах аз. — Не отрича. Но го поставя под съмнение.

Юка поклати глава.

— Той здравата те е объркал. Знаеш ли какво? Иди да поговориш за това с Ангела. Нали сега вече можеш? Че иначе така и ще се съмняваш цял живот.

Това беше чудесен съвет. Но аз по инерция продължавах да хленча:

— Алексей Николаевич каза, че Ангелите са просто проява на моята собствена психика.

— Ами точно това и кажи на Ангела. Да видим, какво ще ти каже за този Алексей Николаевич. А аз през това време ще поразмисля.

Реших да последвам съвета ѝ незабавно — макар че си нямах представа, къде да търся Ангела на Водата. Когато се доближих до вратата, тя ме повика:

— Алекс!

Обърнах се.

— Щом те наплашат отново, веднага ела. Ще оправим всичко.

Излизайки от Юка, видях в коридора двама очакващи ме монаси — префинени и бледи, стояха прегърнати. И двамата бяха по-млади от мен, но точно като мен на ръст и с подобно на моето телосложение. Те се представиха като моите нови фашисти^[2]. Както те обясниха, назначени са с протекцията на донна Александрина. Да подбира „почетните носители“ на фасции също беше нейна родова привилегия.

Монасите обясниха, че сега ще бъдат при мен нещо като секретари телохранители („а може би донякъде и шпиони“, помислих си); ако желая, съобщиха ми те, наистина мога да им усложня живота, принуждавайки ги навсякъде да влачат след мен фасциите и триъгълната шапка. Стига, разбира се, да не се страхувам да изглеждам старомодно.

— Къде Пазителят обикновено говори с Ангелите? — попитах аз.

Фашистите се спогледаха, а после по-възрастният от тях започна да обяснява, че това зависи не толкова от мястото, колкото от желанието на Ангела да благоволи да слезе при човека, понеже ако то е налице, то е достатъчно само да се погледне към далечната златна фигурка на заострения връх на кулата.

По-младият монах, като ме измери изучаващо с поглед, възрази, че в някои случаи ритуалът е задължителен — но не на Ангелите, а на попадналия в трудно положение човек, понеже само церемониалното действие може да разруши съмненията, терзаещи незрялата душа: колкото по-натруфена е процедурата, толкова по-сигурна изглежда даваната от нея гаранция, поради което и съществуват пищните служби в храмовете и църквите.

Няколко минути те, забравяйки за мен, спориха помежду си, но така и не стигнаха до консенсус. Тогава онзи, който беше по-възрастен и лобираше за фигурката на шпила, извади умофон с голям екран (преди не бях виждал такива) и позвъни на някого. След кратък разговор той ми се усмихна и каза:

— Ние ще ви изпратим до дворцовия параклис, Ваше Безличество. Пазителите беседват с Ангелите точно там. Простете невежеството ни, все още сме начинаещи на това поприще.

— Всичко е наред — отговорих аз. — Струва ми се, че вие сте представители на две конкуриращи се направления в религиозната мисъл и това е направо чудесно.

— Защо?

— Няма да ви е скучно през дните на нашата раздяла. Ще можете да дискутирате помежду си.

За себе си реших, че такива дни ще преобладават: да ходя, съпровождан от двама фашисти, наистина ми изглеждаше старомодно — още повече, мислих си аз, че близо до мен тези трогателни млади хора можеше да ги застрашава опасност. Веднага щом ме доведоха до статуите на Бенджамин Певеца и Павел Велики, изправени до входа на параклиса, ги освободих, казвайки им да очакват моето повикване.

Параклисът се оказа църква с внушителни размери. Вътре обаче тя изглеждаше просто и строго, както подобава на вместилище на духа — което беше в приятен контраст с пицността на коридорите на Михайловския замък.

Зад високия олтар седеше обикновена кукла на Франц-Антон в дървено кресло. Франц-Антон държеше в ръка дъска с думите:

ТОВА Е ТАКА И НЕ Е ТАКА

Не успях да се сдържа от непочтителната мисъл за това, че дълбочината на подобни сентенции пряко зависи от предполагаемото авторство.

В краката на куклата блестеше аскетичен стоманен глюкоген за двайсет монети. Стената над главата на Франц-Антон бе украсена със

сребърен надпис:

Флуидът трябва да бъде управляван с най-велика предпазливост: стига дори да започнеш да променяш произволно света, ще привлечеш вниманието на множество небесни същности, ясно виждащи всякакви опити от този род и изобщо нежелаещи зараждането на нови б-г-в.

Господ Ф-Ц-А-Н

По инкрустираните рафтове зад Франц-Антон бяха разположени приличащи на кегли вази с портретите на Пазителите — заедно с добавения към тях Николо III (изглежда, това бяха символични урни с прах).

Рафтовете като цяло изглеждаха почти празни и тази празнота, от една страна, внушаваше държавен оптимизъм — виждаше се колко много място е оставено за бъдещето, — а от друга, натъжаваше: невинаги е приятно да гледаш към място, където след време ще се съхранява твоят собствен прах, та бил той и символичен.

Четиримата Ангели в ъглите на параклиса едва забележимо се усмихваха, обърнали сребърните си лица към центъра на залата. В позите им имаше известна разлика, но всички те се възкачваха нагоре по ажурни сребърни стъпала. Статуите бяха грациозни и живи: изглеждаше сякаш ангелите жестикулират не само с ръце, но и с крила.

На пода в центъра на параклиса имаше син тепих и възглавница със същия цвят. Доближих се към олтара, запалих три благоуханни пръчици, върнах се до възглавницата и седнах с лице към Ангела на Водата.

Още няколко минути в главата ми се блъскаха мислите за Юка и Алексей Николаевич, но постепенно факторите на концентрирането надделяха и пред мисления ми поглед засия синята точка на Знака на съсредоточеността. Позволих ѝ постепенно да се разшири до размерите на малко слънце. С всяка следваща минута дишането ми ставаше все по-леко и сладостно — когато абсорбцията вече бе готова да ме погълне, прекъснах медитацията и избегнах нарушаването на обета си.

Когато отворих очи, Ангелът на Водата гледаше право към мен. Прострян на пода, аз беззвучно произнесох молбата си за аудиенция. През мен веднага премина вълна от горещ въздух и наоколо стана много по-светло — сякаш в параклиса се разгоря голям огън.

Изплашено вдигнах глава.

Светлината се излъчваше от Ангела, висящ във въздуха пред мен.

Всичко около него се преливаше и трепереше. Промени се дори пространството: стените се огънаха и отплуваха далеч настрани, таванът се изду чак до небето и само затова Ангелът, който беше станал огромен, все още бе вътре в параклиса.

Беше страшно да го гледаш. Той сякаш бе от разтопен метал, запълнил тънка стъклена форма — и всеки път, когато ръцете или крилете му помръдваха, металът сякаш натрошаваше стъклото на предишната форма и за кратко застиваше в новата.

„За какво му е на Ангела да ме впечатлява с демонстрация на сила? Нима и без това не знам, че той я има?“ — мина ми през ума.

— Това не е сила, Алекс — каза Ангелът. — Това е слабост. Силният Ангел е безпътен. Сега небето е съвсем отслабено — ти приемаш за демонстрация на мощ гърчовете на агонията. Необходимо ни е да осъществим *Saint Rapport* колкото се може по-бързо. Целият свят зависи само от теб.

Тези думи не ми харесаха. Алексей Николаевич ме убеждаваше, че на духа на Павел уж му била присъща подобна *mania grandiosa*. Аз, разбира се, не повярвах, а ето че чувам от Ангела нещо подобно. „Възможно ли е Ангелът наистина да е рожба на моя заблуден ум?“

Ангелът се засмя и разбрах, че е прочел мислите ми.

— Ти си бил в Стаята на Безкрайния ужас — каза той. — Виждам, виждам... Как мислиш, защо тя е наречена така?

— Предполагам — отговорих, — защото там е много злоещо. Аз и досега съм уплашен.

— Това не е безкраен ужас. Теб просто те плаши предположението, че чутото там може да е истина, нима не е така?

— Да — съгласих се аз.

— Но дълбоко в душата си ти все пак вярваш, че това не е вярно? Надяваш се на това? И искаш по-бързо да те разубедят?

Аз кимнах.

— Та така — каза Ангелът. — Тази стая се нарича Стаята на Безкрайния ужас, защото чутата там ужасия ще може до безкрайност да се възпроизвежда в главата ти, ако ти самият не въведеш там ред. Ужасът наистина може да стане безкраен, тъй като от сега нататък ти винаги ще си в състояние да видиш ставащото през призмата на тази версия на битието. Винаги.

— Значи това е истина?

— Само ако ти го поискаш — каза Ангелът. — Ако ти самият направиш този избор.

— Как е възможно това? Това или е истина, или не е истина.

— Кажи, какво е Флуидът? — попита Ангелът. — Истина или неистина?

— Така поставен, въпросът е безсмислен — отговорих аз.

— Също толкова, колкото и твоят. Светът е просто поток на Флуида. Ти самият — също. Пазителят може да придаде на потока всякаква форма. Точно това изкуство ти предстои да изучиш. Този, който управлява Флуида, не се прекланя пред чуждата сила, а още по-малко пред чуждата истина. Но той може да бъде победен от собствената си слабост или страх, което ти добре знаеш от собствен опит. Ако поискаш да бъдеш призрак, Алекс, никой няма да може да ти попречи... Дори аз.

— Добре — казах аз. — Ами ако не искам да бъда призрак, ама изобщо ни най-малко не искам, с това може ли някой да ми помогне?

Ангелът отново се засмя и този път се смя дълго, поглеждайки от време на време към мен от висотата си и всеки път сякаш наново се зареждаше с веселие.

— Извинявай — най-после каза той. — Аз не се смея на теб.

— Ана кого?

— На себе си — отговори той.

— Защо?

— Ние, Ангелите, също се нуждаем от смирение. Гледам те, Алекс, и си спомням, че ти си главната ни надежда. Когато осъзнавам, че точно от теб зависи собственото ми съществуване, ясно осъзнавам, доколко съм незначителен в причинно-следствен смисъл. От това ми става едновременно и смешно... и леко... и спокойно...

Общо взето това беше трудно да се приеме за комплимент.

— Аз също бих искал да ми стане смешно и леко — казах навъсено. — И спокойно също. Някой може ли да го уреди?

— Така да бъде — отговори Ангелът. — Ще ти обясня как всъщност стоят нещата. Във всеки случай от канонична гледна точка.

— Моля ви, направете го.

Ангелът вдигна пръст.

Пред мен на пода нещо проблесна и видях малко тясно ковчеже, украсено със злато и яспис (златни дракони бяха захапали с мустакатите си челюсти жълти топчета яспис — сякаш всеки от тях се опитваше да погълне свое малко лично слънце).

— Какво е това? — попитах аз.

— Тайната част от дневника на Павел Велики. Тя се смята за безвъзвратно изгубена. Според традицията четенето ѝ е позволено само на Пазителя и на няколко най-близки негови съмишленици. Тук става дума за възникването на рода Де Кижe. Внимателно прочети всичко — тук и сега. Този документ не е позволено да се изнася от параклиса.

Отворих ковчежето.

Вътре имаше свитък от нещо приличащо на тънка прозрачна слюда със запечатани в нея петна черна пепел — вероятно остатъци от изгорял ръкопис. По черната пепел със злато бяха начертани възстановените латински букви. Надали бих могъл да прочета това, но, за щастие, в ковчежето имаше и свитък с превод.

Взех го в ръце и благоговейно се потопих в четене.

[1] Във физиката червеевите дупки са хипотетични образувания в пространство-времето, които свързват две точки от пространството и времето. Възможността за съществуването на такива обекти се споменава в „Общата теория на относителността“ на Айнщайн. ↑

[2] Италианската дума *fascismo* (фашизъм) е производна на „фашо“ (*fascio* — сноп слама), която от своя страна произлиза от латинското *fascēs* (фасции). ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.